EURÓPAI
BIZOTTSÁG

Brüsszel, 2024.10.10.
COM(2024) 474 final

A BIZOTTSÁG JELENTÉSE AZ EURÓPAI PARLAMENTNEK ÉS A TANÁCSNAK

a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásáról

Tartalomjegyzék

Rövidítések 4

Vezetői összefoglaló 5

1. Az RRF végrehajtásának aktuális állása 8

A. Kifizetési kérelmek és folyósítások 8

A folyósítások üteme a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően felgyorsult 8

Egyre gyakrabban alkalmazzák a felfüggesztési eljárást, ami lehetővé teszi a gyorsabb folyósítást 9

A Bizottság folytatta az RRF finanszírozására szolgáló uniós kötvények kibocsátását 11

Egyre több intézkedés jogosult finanszírozásra a NextGenerationEU zöldkötvényei keretében 12

Makrogazdasági feltételrendszer és az RRF 13

B. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata 14

Az aktualizált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a 2023-ban és 2024-ben végrehajtott felülvizsgálatokat követően is ambiciózusak maradnak 14

A helyreállítási és rezilienciaépítési terv felülvizsgálatát követően a teljes pénzügyi keretösszeg és az RRF mind a hat szakpolitikai pillérhez való hozzájárulása megváltozott 15

A kifizetési profilok fejlődtek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően 17

Az RRF éghajlat-politikai és digitális céljait a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is teljesítik 20

A felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek Unió-szerte hozzájárulnak a szociálpolitikákhoz és a nemek közötti egyenlőséghez 21

C. Az RRF végső kedvezményezettjei 23

Valamennyi tagállam közzéteszi a 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatokat 23

A legnagyobb végső kedvezményezettek az RRF mind a hat szakpolitikai pillérére kiterjedő beruházásokra kapnak finanszírozást 25

D. Kontroll és ellenőrzés az RRF végrehajtása során 27

A Bizottság folytatta az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét 28

Az Európai Számvevőszék továbbra is szorosan ellenőrzi az RRF-et 29

E. Kommunikáció és párbeszédek a 2023–2024-es időszakban 31

Az Európai Parlament, a Tanács és a tagállamok továbbra is folyamatosan részt vesznek az RRF végrehajtásában 31

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása során tovább lehetne növelni az EU láthatóságát 32

Az interaktív térkép vizuális áttekintést nyújt az RRF által támogatott projektekről 34

A tagállamok továbbra is megtartják az RRF éves rendezvényeit 35

A Bizottság további releváns kommunikációs tevékenységeket végez 36

F. Az RRF félidős értékelésének főbb megállapításai 37

A félidős értékelés kimutatta, hogy az RRF támogatta a helyreállítást, és innovációt hozott az uniós kiadások terén 37

Az értékelés hasznos megfontolásokat tartalmaz a jövőbeli teljesítményalapú eszközök tekintetében 38

2. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása terén elért előrehaladás 41

A. Közös mutatók 41

Az RRF jelentős tényleges eredményeket ért el a gyakorlatban 41

B. Féléves jelentéstételi adatok 46

A jelentések szerint a legtöbb mérföldkövet és célt a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek ütemezésének megfelelően hajtják végre 46

C. A hat szakpolitikai pillér tekintetében elért előrehaladás 48

A tagállamok az RRF mind a hat szakpolitikai pillére tekintetében látható haladást értek el a végrehajtás terén 48

D. Az uniós vállalkozások versenyképességének javítását célzó politikák 65

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hozzájárulnak az uniós vállalkozások versenyképességének javításához, mivel már mintegy hárommillió vállalkozás részesült az RRF-ből nyújtott támogatásban 65

3. REPowerEU 68

A. A REPowerEU-fejezetek intézkedéseinek áttekintése 70

A REPowerEU további reformjai és beruházásai kezelik a szűk keresztmetszeteket, elősegítik a tiszta energiára való átállás felgyorsítását és az energiaellátás biztonságának megerősítését 70

B. Az összes REPowerEU-fejezetben szereplő, határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval rendelkező intézkedések áttekintése 75

A REPowerEU-intézkedések erőteljes határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval rendelkeznek 75

4. Következtetés 77

Rövidítések

BAR	A brexit miatti kiigazításokra képzett tartalék
Covid19	Koronavírus-betegség 2019
ESZ	Európai Számvevőszék
ETS	Kibocsátáskereskedelmi rendszer
EUR	Euro (EUR)
RRP-k	Helyreállítási és rezilienciaépítési tervek
RRF	Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz
MWh	Megawattóra
Kkv-k	Kis- és középvállalkozások
STEP	Stratégiai Technológiák Európai Platformja

Vezetői összefoglaló

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz (a továbbiakban: RRF) a NextGenerationEU központi eleme, és európai helyreállítási tervként az a célja, hogy a Covid19-világjárvány példátlan gazdasági és társadalmi hatásaiból kilábalva erősebbé és reziliensebbé tegye Európát. A nagyságrendje és ambíciója tekintetében is példa nélkül álló RRF-et 2021-ben hozták létre[1] mint olyan innovatív és teljesítményalapú eszközt, amely pénzügyi támogatást nyújt a tagállamoknak az előzetesen elfogadott reformok és beruházások együttes végrehajtásához. Az RRF időben korlátozott, 2026-ig tart.

Az RRF idővel alkalmazkodott az új kihívásokhoz, és kulcsfontosságú támogatást nyújtott a tagállamoknak Oroszország Ukrajna elleni, provokáció nélküli agressziója és az azt követő energiaválság nyomán. A **REPowerEU** révén a tagállamok további forrásokhoz juthatnak az EU energiaellátásának diverzifikálására, a zöld átállás felgyorsítására és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások támogatására irányuló reformok és beruházások fellendítése érdekében.

A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközről szóló rendelet hatálybalépése óta eltelt három és fél évben a tagállamok arra használták fel az eszközt, hogy a Covid19-válságból való kilábalás során a közös uniós prioritásokkal összhangban **előmozdítsák reform- és beruházási programjaikat**, és kezeljék mind a régóta fennálló, mind az új kihívásokat.

A REPowerEU-fejezetek elfogadásának szükségességével összefüggő 2023-as késedelmeket követően felgyorsult a végrehajtás és a folyósítások üteme. 2024. augusztus végéig 265,4 milliárd EUR folyósítására került sor a tagállamok részére, és a 2024 első negyedévéig megvalósítandó mérföldkövek és célok mintegy 85 %-át a Bizottság kielégítően teljesítettnek értékelte, illetve a tagállamok arról számoltak be, hogy teljesítették azokat. Ez jelentős felzárkózást jelent 2023-hoz képest, amikor is az előző éves RRF-jelentésben foglaltak szerint a Bizottság 2023. szeptember 1-jéig a jelenlegi teljes összeg mintegy 58 %-át (153,4 milliárd EUR) folyósította. Ha minden a tervek szerint alakul, az RRF az év végéig több mint 300 milliárd EUR-t fog folyósítani az eszköz elindításától számítva.

A Bizottság fokozta a tagállamok végrehajtási erőfeszítéseinek támogatására, valamint az adminisztratív terhek egyszerűsítésére és csökkentésére irányuló intézkedéseit. 2024. július 19-én a Bizottság aktualizált iránymutatást fogadott el a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről az RRF végrehajtásának egyszerűsítése és hatékonyságának javítása érdekében. Az aktualizált iránymutatás különös hangsúlyt fektet a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatára, amely továbbra is releváns lesz

[1] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2021/241 rendelete (2021. február 12.) a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz létrehozásáról.

a végrehajtást hátráltató esetleges szűk keresztmetszetek kezelése szempontjából. Egyértelműbbé teszi a felülvizsgálatok hatályát és a helyreállítási és rezilienciaépítési terv módosításának lehetőségét abban az esetben, ha egy tagállam – az adminisztratív terheket csökkentő módon – jobb alternatívát határoz meg egy intézkedés végrehajtására. Emellett a Stratégiai Technológiák Európai Platformjáról (a továbbiakban: STEP) szóló (az RRF-rendeletet módosító) rendelet[2] hatálybalépésével az RRF-ből és más uniós alapokból származó finanszírozás most már a STEP célkitűzéseihez is hozzárendelhető[3]. A módosítás ezen új jogalapja tükröződik az iránymutatásban. Az iránymutatás emellett egyszerűsíti a tagállamok jelentéstételi követelményeit, és egyértelműbbé teszi azokat a feltételeket, amelyek mellett az RRF-ből és más uniós alapokból származó támogatás a szinergiák fokozása érdekében kombinálható.

Az RRF félidős értékelése megerősítette a reformokat a beruházásokkal ötvöző eszköz és a teljesítményalapú megközelítés hozzáadott értékét. Az RRF fő erőssége az, hogy a gyakorlatban elért eredményekhez viszonyított folyósításokra összpontosít, valamint hogy egyetlen eszköz keretében támogatja – a gyakran egymást kölcsönösen erősítő – reformokat és beruházásokat. Az RRF 2024 februárjában közzétett félidős értékelése rávilágított arra, hogy a tagállamok és más érdekelt felek széles körben támogatják mind az RRF teljesítményalapú jellegét, mind a reformok és a beruházások kombinációját. A felmerült költségek helyett az elért eredmények alapján történő kifizetés kiszámíthatóságot és elszámoltathatóságot biztosít a tagállamok, és a Bizottság számára egyaránt. A reformok és a beruházások egyetlen finanszírozási eszközben való egyesítése szinergiákat teremt közöttük, ösztönzi a kulcsfontosságú reformok végrehajtását, és támogatja a nemzeti tervek koherenciáját. A gyors bevezetés és folyósítások azt mutatják, hogy az RRF támogatta a tagállamokat a válság idején, míg a reformok és a beruházások egyedülálló kombinációja segíti gazdaságainkat abban, hogy jobban felkészüljenek a jövőre.

Az RRF és annak REPowerEU komponense ugyancsak kulcsszerepet játszik abban, hogy az uniós vállalatok kihasználhassák a zöld és a digitális átállás előnyeit. 2024. augusztus 31-ig több mint 2 800 000 vállalat – főként kis- és középvállalkozások (a továbbiakban: kkv-k) – részesült az RRF-ből nyújtott támogatásban. A közvetlen pénzügyi támogatás mellett a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jelentős reformok végrehajtásához is hozzájárultak a tagállamokban az üzleti környezet javítása érdekében, például a vállalkozások digitalizációja, az engedélyezési eljárások megkönnyítése, valamint a munkaerő továbbképzése és átképzése terén.

Tekintettel az RRF időhöz kötött jellegére, minden erőfeszítésnek továbbra is a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek 2026-ig történő teljes körű és időben

[2] Az Európai Parlament és a Tanács (EU) 2024/795 rendelete (2024. február 29.) a Stratégiai Technológiák Európai Platformjának (STEP) létrehozásáról.

[3] A STEP-rendeletnek köszönhetően a tagállamok – az RRF-rendelet által már engedélyezett 4 %-on felül – immár az RRF teljes allokációjának akár 6 %-át is átirányíthatják az InvestEU tagállami komponensébe a STEP célkitűzéseihez hozzájáruló intézkedésekre. Emellett a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik felülvizsgálatakor a tagállamoknak kiemelt projektként kell kezelniük a STEP szuverenitási pecséttel ellátott projekteket.

történő végrehajtására kell összpontosítania. Bár a végrehajtás és a folyósítások üteme felgyorsult, az előrehaladás tagállamonként eltérő. Néhány tagállam már négy vagy több kifizetési kérelmet is benyújtott, míg más tagállamok még egyáltalán nem nyújtottak be ilyen kérelmet. Egyes esetekben továbbra is késedelmek és jelentős kihívások állnak fenn a források 2026 végéig történő felhasználása terén. Minden tagállamnak folytatnia kell az arra irányuló erőfeszítéseit, hogy 2026 vége, azaz az eszköz lejárta előtt teljes mértékben végrehajtsa a helyreállítási és rezilienciaépítési tervét. Adott esetben a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket továbbra is felül lehet vizsgálni a végrehajtást érintő esetleges szűk keresztmetszetek kezelése, valamint a felmerülő és változó kihívások kezelése érdekében. A Bizottság készen áll arra, hogy továbbra is támogassa a tagállamokat.

Ez a jelentés a harmadik az RRF végrehajtásáról szóló, az RRF-rendelet 31. cikkében előírt éves kiadványok sorozatában. Többek között bemutatja a folyósítások, a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket érintő felülvizsgálat, az ellenőrzéssel és kontrollal kapcsolatos fejlemények, valamint a kommunikációs tevékenységek jelenlegi állását (1. szakasz); a mérföldkövek és célok végrehajtása terén elért előrehaladás az RRF szakpolitikai pilléreiben (2. szakasz); valamint a tagállamok REPowerEU-fejezeteiben foglalt intézkedések áttekintése (3. szakasz)[4]. Az I. mellékletben az országspecifikus adatlapok ismertetik az egyes tagállamokban elért eredményeket, míg a további mellékletek az RRF végrehajtása szempontjából releváns konkrét fogalmakra összpontosítanak. Az e jelentésben megadott információk a 2024. augusztus 31-i helyreállítási és rezilienciaépítési tervek tartalmán; a tagállamok által a féléves jelentéstételi kötelezettségeik részeként 2024 áprilisáig bejelentett adatokon; valamint – eltérő rendelkezés hiányában – az eszköz 2024. augusztus 31-ig történő végrehajtásának fejleményein alapulnak.

[4] Az ebben a jelentésben szereplő információk az elfogadott terveknek a Bizottság értékelése szerinti tartalmán, a tagállamok által 2024 áprilisáig a féléves jelentéstételi kötelezettségük részeként bejelentett adatokon, a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábláról 2024. augusztus 31-én nyert adatokon, valamint az eszköz 2024. augusztus 31-ig megvalósult végrehajtásán alapulnak, hacsak nincs másként meghatározva.

1. Az RRF végrehajtásának aktuális állása

A. Kifizetési kérelmek és folyósítások

A folyósítások üteme a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően felgyorsult

2024. augusztus 31-ig az RRF rendelkezésre álló forrásainak több mint 40 %-át folyósították a tagállamoknak, a vissza nem térítendő támogatások folyósítása elérte a 48 %-ot, a hitelek pedig valamivel meghaladták a 30 %-ot. Az RRF létrehozása óta a Bizottsághoz 63 kifizetési kérelem érkezett 25 tagállamtól, és 265,4 milliárd EUR-t folyósítottak. Ez a szám magában foglalja a kifizetési kérelmek benyújtását, valamint a mérföldkövek és célok kielégítő teljesítését követően nettó alapon folyósított 198,4 milliárd EUR-t, a 2021. december 31-ig 21 tagállamnak nyújtott 56,6 milliárd EUR összegű RRF-előfinanszírozást, valamint a REPowerEU keretében 21 tagállamnak folyósított 10,4 milliárd EUR összegű előfinanszírozást. A tagállamoknak folyósított teljes összegből 170,8 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatás, 94,6 milliárd EUR pedig hitel formájában került kifizetésre. A folyósítás jelenlegi ütemének fenntartása esetén a Bizottság a várakozások szerint 2024 végéig több mint 300 milliárd EUR-t folyósít. Az 1. táblázat áttekintést nyújt a tagállamok által benyújtott kifizetési kérelmekről és a Bizottság által teljesített összes megfelelő folyósításról, mind a vissza nem térítendő támogatások, mind a hitelek tekintetében, az adott kifizetési kérelemben szereplő mérföldkövek és célok pozitív értékelését követően.

Miután 2023 első felében lassúbb volt a folyósítások üteme, mivel az erőfeszítések a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatára irányultak; a folyósítások az év második felében felgyorsultak. 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között 112,0 milliárd EUR-t folyósítottak a tagállamoknak. Ez 10,4 milliárd EUR összegű REPowerEU-előfinanszírozást, 60,4 milliárd EUR vissza nem térítendő támogatást és 41,2 milliárd EUR összegű hitelt foglal magában, amelyeket 27 kifizetési kérelemben értékelt 908 mérföldkő és cél kielégítő teljesítése után folyósítottak. Ezzel szemben 2022. szeptember 1. és 2023. augusztus 31. között 40,6 milliárd EUR-t folyósítottak, amelyből 26,9 milliárd EUR volt a vissza nem térítendő támogatás és 13,7 milliárd EUR a hitel. A forrásokat a 17 kifizetési kérelemben értékelt mérföldkövek és célok kielégítő teljesítését követően folyósították, mivel ebben az időszakban nem került sor előfinanszírozás folyósítására.

A tagállamok 2023–2024-ben 10,4 milliárd EUR összegű előfinanszírozásban részesültek a REPowerEU keretében. Azoknak a tagállamoknak, amelyek 2023 végén úgy módosították helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket, hogy azok REPowerEU-fejezettel egészüljenek ki, lehetőségük volt arra, hogy a kiegészítő finanszírozás legfeljebb 20 %-át előfinanszírozás formájában igényeljék REPowerEU-intézkedéseik

finanszírozására[5]. 21 tagállam igényelt és kapott REPowerEU-előfinanszírozást (lásd: 1. táblázat). Bulgária, Németország, Írország és Luxemburg nem volt jogosult REPowerEU-előfinanszírozásra, mivel REPowerEU-fejezetüket a Tanács 2023 végéig nem fogadta el. Hollandia és Svédország nem kért REPowerEU-előfinanszírozást.

1. táblázat: Az RRF-hez benyújtott kifizetési kérelmek végrehajtásának aktuális állása, 2024. augusztus 31-ig.

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
27 tervet jóváhagyott a Bizottság és elfogadott a Tanács																											
21 esetben 2021. december 31. előtt előfinanszírozás folyósítására került sor, REPowerEU-előfinanszírozás nélkül (56,6 milliárd EUR)		▲					*										▲		▲		▲						▲
21 esetben sor került REPowerEU-előfinanszírozás folyósítására (10,4 milliárd EUR)		●			●		●									●			■								■
26 operatív megállapodást aláírtak																											
63 kifizetési kérelmet nyújtottak be a Bizottsághoz, adott esetben beleértve a hiteleket is	2x	2x	2x	2x	1x	2x	1x	4x	4x	3x	5x	6x	3x	2x	2x	1x		2x	1x	1x	1x	5x	3x	3x	4x	1x	
51 esetben került sor kifizetésre a mérföldkövek és célok kielégítő teljesítése esetén (198,4 milliárd EUR)		1x	2x	2x	1x	2x	1x	3x	4x	3x	5x	5x	1x	2x	2x	1x		2x		1x	1x	4x	2x	2x	3x	1x	

Megjegyzés: * Írország nem kért előfinanszírozást. ▲ Nem állt rendelkezésre előfinanszírozás, mivel a tanácsi végrehajtási határozatot 2021. december 31-ig nem fogadták el, ami az előfinanszírozás előfeltétele volt. ● Nem állt rendelkezésre REPowerEU-előfinanszírozás, mivel a REPowerEU-fejezetet 2023. december 31-ig nem fogadták el, ami előfeltétele volt a REPowerEU-előfinanszírozásnak. ■ Hollandia és Svédország nem kért REPowerEU-előfinanszírozást.

Forrás: Európai Bizottság

Egyre gyakrabban alkalmazzák a felfüggesztési eljárást, ami lehetővé teszi a gyorsabb folyósítást

Az a lehetőség, hogy a Bizottság részlegesen felfüggesztheti a kifizetéseket, rugalmasságot biztosít a tagállamok számára, hogy kifizetésben részesüljenek abban az esetben, ha a konkrét mérföldkövekhez vagy célokhoz kapcsolódó

[5] Lásd az RRF-rendelet 21d. cikkét.

végrehajtási késedelmekkel szembesülnek. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek minden folyósított összeget rögzített mérföldkövekhez és célokhoz kötnek. Ez biztosítja a tagállamok általi végrehajtás előrehaladását, ugyanakkor azt is jelenti, hogy egyetlen mérföldkő vagy cél késedelmes teljesítése a teljes kifizetési kérelmet késleltetheti. A részleges kifizetési módszertan biztosítja a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy a források egy részét folyósítsák a tagállamoknak, és így teljesítsék a kifizetési kérelmet, amennyiben néhány mérföldkő vagy cél még nem teljesül kielégítően. Az RRF-rendelet 24. cikkének (8) bekezdése értelmében a tagállamoknak a folyósítás részleges felfüggesztéséről szóló bizottsági határozat elfogadását követően hat hónap áll rendelkezésükre, hogy megtegyék a szükséges lépéseket a fennmaradó mérföldkő/mérföldkövek vagy cél(ok) kielégítő teljesítésének biztosítására. Ezen időszakot követően a Bizottság újraértékeli a kifizetési kérelmet, és vagy megszünteti a felfüggesztést, ha az adott mérföldköve(ke)t vagy cél(oka)t azt értékelés teljesítettnek minősítette, vagy csökkenti a tagállam pénzügyi allokációját, ha a mérföldkövek vagy célok továbbra sem teljesülnek kielégítően.

A részleges kifizetések fokozott felhasználása hozzájárult az RRF-ből származó források folyósításának felgyorsításához. A kifizetések részleges felfüggesztésének meghatározására szolgáló módszertan 2023. évi közzététele óta[6] a Bizottság hat olyan kifizetési kérelemmel szembesült, ahol egy vagy több mérföldkövet vagy célt nem lehetett kielégítően teljesítettnek értékelni. 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között a Bizottság úgy értékelte, hogy a Spanyolország[7], Olaszország[8], Portugália[9] és Románia[10] által benyújtott kifizetési kérelmek egy vagy több olyan mérföldkövet vagy célt tartalmaznak, amely nem értékelhető kielégítően teljesítettnek. Ez kiegészíti a Litvánia első kifizetési kérelme tekintetében 2023 áprilisában már felfüggesztett kifizetést[11]. Továbbá Belgium első kifizetési kérelmének előzetes értékelése[12] szerint egy mérföldkő nem tekinthető kielégítően teljesítettnek[13].

2024-ben a Bizottság első alkalommal szüntette meg a felfüggesztéseket, és véglegesen csökkentette az RRF-ből nyújtott támogatást. Litvánia esetében a

---

[6] Lásd: A Bizottság közleménye az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak, (COM(2023) 99 final), II. melléklet.

[7] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2024.7.19.) a Spanyolországnak nyújtott vissza nem térítendő támogatás negyedik részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről.

[8] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2024.7.26.) az Olaszországnak nyújtott vissza nem térítendő támogatás ötödik részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről.

[9] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2023.12.22.) a Portugáliának nyújtott vissza nem térítendő támogatás harmadik és negyedik részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről.

[10] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2023.9.21.) a Romániának nyújtott hiteltámogatás második részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről.

[11] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2023.4.28.) a Litvániának nyújtott vissza nem térítendő támogatás első részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről.

[12] Lásd: Pozitív előzetes értékelés a Belgium által 2023. szeptember 29-én benyújtott első kifizetési kérelemhez kapcsolódó mérföldkövek és célok kielégítő teljesítésére vonatkozóan, amelyet az Európai Bizottság továbbított a Gazdasági és Pénzügyi Bizottságnak.

[13] Megjegyzendő, hogy a Bizottság előzetes értékelését a Gazdasági és Pénzügyi Bizottság még nem vizsgálta felül, és a részleges felfüggesztésről szóló bizottsági végrehajtási határozatot ezért ezen éves jelentés határidejének lejártáig, azaz 2024. augusztus 31-ig még nem fogadták el. A Belgiumnak nyújtott vissza nem térítendő támogatás első részlete folyósításának részleges felfüggesztéséről szóló bizottsági végrehajtási határozatot 2024. szeptember 16-án fogadták el.

felfüggesztési határozat 2023. áprilisi elfogadását követő hat hónapban a nemzeti hatóságok további szakpolitikai intézkedéseket hoztak, és 2023 októberében további információkat nyújtottak be a Bizottságnak a felfüggesztett mérföldkövekről. A Bizottság megállapította, hogy e két mérföldkő egyike kielégítően teljesült, míg a második mérföldkő továbbra sem. Következésképpen a Bizottság részben megszüntette a felfüggesztést, és az elért eredmények elismeréseként 14,9 millió EUR-t folyósított Litvániának. Ugyanakkor a Bizottság a nem teljesített mérföldkővel összefüggésben 8,7 millió EUR-val csökkentette Litvánia pénzügyi allokációját[14]. Portugália esetében a nemzeti hatóságok szintén hoztak szakpolitikai intézkedéseket a harmadik és negyedik kifizetés 2023 decemberében elfogadott felfüggesztését követő hat hónapban. 2024 júniusában a Bizottság arra a következtetésre jutott, hogy a fennmaradó mérföldkövek és célok kielégítően teljesültek. Ennek megfelelően a Bizottság teljes mértékben feloldotta a korábban felfüggesztett összeget, és 720 millió EUR-t folyósított Portugáliának[15]. 2024 márciusában Románia további bizonyítékokat is előterjesztett annak igazolására, hogy megtette a korábban felfüggesztett mérföldkövek kielégítő teljesítéséhez szükséges intézkedéseket. A rendelkezésre bocsátott információk alapján a Bizottság úgy ítélte meg, hogy a két mérföldkő egyike kielégítően teljesült, míg a második mérföldkő továbbra sem. A Bizottság azt követően fogja lezárni értékelését, hogy az RRF-rendelet 24. cikkének (8) bekezdésével összhangban lehetővé tette Románia számára, hogy a következtetéseinek közlésétől számított két hónapon belül megtegye észrevételeit. 2024. augusztus 31-ig Spanyolország és Olaszország esetében érvényben volt az a hat hónapos felfüggesztési időszak, amelynek során a tagállamok megtehetik a szükséges lépéseket a fennmaradó mérföldkövek vagy célok kielégítő teljesítésének biztosítására.

A Bizottság folytatta az RRF finanszírozására szolgáló uniós kötvények kibocsátását

2024-ben a Bizottság egységes finanszírozási megközelítést alkalmazva folytatta a források előteremtését a piacokon: egységes elnevezésű uniós kötvényeket bocsát ki, és a bevételeket egy központi finanszírozási alapba utalja, amelyből a különböző uniós szakpolitikai programokat finanszírozzák. 2024. augusztus 31-ig a forgalomban lévő uniós kötvények teljes összege 531,4 milliárd EUR-t tett ki, amelyből 60,2 milliárd EUR-t a NextGenerationEU zöldkötvényei formájában bocsátottak ki. A Bizottság emellett folytatta a 3 hónapos és 6 hónapos uniós kincstárjegyek kibocsátását a rövid távú finanszírozási igények kielégítése érdekében. 2024. augusztus 31-ig a forgalomban lévő uniós kincstárjegyek 20,9 milliárd EUR-t tettek ki.

Az uniós kötvénykibocsátásból származó bevételeknek köszönhetően a Bizottság folytatni tudta a tagállami helyreállítási és rezilienciaépítési tervek

[14] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2024.5.6.) a Litvániának nyújtott vissza nem térítendő támogatás első részlete folyósításának csökkentéséről.

[15] Lásd: A Bizottság végrehajtási határozata (2024.7.26.) a Portugáliának nyújtott vissza nem térítendő támogatás harmadik és negyedik részlete, valamint a hiteltámogatás harmadik és negyedik részlete folyósításának engedélyezéséről szóló, 2023.12.22-i (C2023) 9290 bizottsági végrehajtási határozat módosításáról.

zökkenőmentes finanszírozását. A Bizottság az RRF keretében minden összeget azok esedékessé válásakor folyósított a tagállamoknak, átlagosan az engedélyezést követő hat munkanapon belül. Késedelmes folyósítás nem történt.

Júniusban a Bizottság közzétette a 2024 második félévére vonatkozó finanszírozási tervét, amely 2024. július és december vége között akár 65 milliárd EUR összegű hosszú távú uniós kötvényeket irányoz elő. A H2. szakasz finanszírozási terve a 2024 első félévére vonatkozó 75 milliárd EUR összegű cél teljesítésére épült, és a kibocsátások célja 2024-ben akár 140 milliárd EUR teljes finanszírozás mozgósítása (szemben a 2023. évi 120 milliárd EUR összegű finanszírozási céllal).

A NextGenerationEU keretében és a tagállamoknak az RRF keretében benyújtott finanszírozási kérelmei, valamint a NextGenerationEU által támogatott egyéb uniós programok finanszírozási igényei alapján a Bizottság 2026-ig legfeljebb 712 milliárd EUR összegű uniós kötvények kibocsátásával számol (a 806,9 milliárd EUR összegű maximális programkeretből[16]). Így az EU ebben az időszakban az euróban denominált adósságpapírok egyik legnagyobb kibocsátója.

Egyre több intézkedés jogosult finanszírozásra a NextGenerationEU zöldkötvényei keretében

2020-ban a Bizottság bejelentette, hogy a NextGenerationEU legfeljebb 30 %-át zöldkötvények kibocsátásával kívánja finanszírozni. Ez jól mutatja a Bizottság elkötelezettségét a fenntartható finanszírozás iránt, hogy új, magas minősítésű és likvid zöld eszközt hozzon a piacra, hozzáférést biztosítson a zöld beruházásokhoz a befektetők széles köre számára, és megerősítse az Európai Unió és az euró szerepét a fenntartható pénzügyi piacokon. Az első NextGenerationEU zöldkötvényt 2021 októberében bocsátották ki. Ezzel a 15 éves kötvénnyel a Bizottság 12 milliárd EUR-t teremtett elő, így ez a világ eddigi legnagyobb zöldkötvény-ügylete. Azóta a Bizottság 60,2 milliárd EUR összegű NextGenerationEU zöldkötvényt bocsátott ki, és az új kibocsátásokat úgy kalibrálta, hogy megfeleljenek a tagállamok által bejelentett zöld kiadásoknak.

A NextGenerationEU zöldkötvényei által finanszírozott intézkedések végrehajtására fordított nemzeti kiadások 2024. augusztus 31-ig főként energiahatékonyság-javító intézkedésekhez (az elkülönített kiadások 42,8 %-a), valamint a tiszta közlekedéshez és infrastruktúrához (33,3 %) kapcsolódtak. A tiszta energia és a hálózat alkotja a kiadások harmadik legnagyobb kategóriáját a kiadások 8,4 %-ával azon kilenc kiadási kategória között, amelyekhez a NextGenerationEU zöldkötvényekből származó bevételei hozzárendelhetők.

[16] Az e két összeg közötti különbség megfelel a rendelkezésre álló, a tagállamok által nem igényelt RRF-hiteltámogatás összegének. Mivel a hiteltámogatás igénylésének határideje lejárt, a jelenlegi jogi keret értelmében ezeket a fennmaradó forrásokat a Bizottság nem fogja bevonni a pénzügyi piacokon e hitelek finanszírozására.

Az EU a NextGenerationEU zöldkötvényein keresztül fenntartható finanszírozást mozdít elő azáltal, hogy a forrásokat zöld projektek széles körébe irányítja. Az EU a világ egyik legnagyobb zöldkötvény-kibocsátójává vált, és jelentős mértékben növelte ezt a piacot. A Nemzetközi Tőkepiaci Szövetség zöldkötvényekre vonatkozó alapelveinek betartásával és az átlátható jelentéstétel biztosításával az EU magas színvonalat határoz meg a zöldkötvénypiacon, ösztönözve a tőke környezeti szempontból pozitív befektetések felé történő áramlását. A NextGenerationEU zöldkötvényei nemcsak azt jelzik, hogy az EU határozottan elkötelezett a fenntarthatóság mellett, hanem azt is, hogy a zöld kezdeményezéseket is beépítik a Covid19-világjárványból való gazdasági kilábalásba, előmozdítva a jövőre vonatkozó reziliens és fenntartható növekedési pályát.

A NextGenerationEU zöldkötvény-kibocsátási keretének jelentéstételi követelményeivel összhangban a Bizottság 2023. decemberében közzétette a NextGenerationEU zöldkötvényeinek allokációjáról és hatásáról szóló első átfogó jelentést. Az elemzés azt mutatja, hogy az e kötvényekből finanszírozott intézkedések évi 44 millió tonnával csökkenthetik az üvegházhatásúgáz-kibocsátást, ami az EU összesített üvegházhatásúgáz-kibocsátása 1,2 %-ának felel meg.

A legutóbbi jelentés óta a közelmúltban elfogadott REPowerEU-fejezetekben szereplő új intézkedések beillesztése miatt a NextGenerationEU zöldkötvényei keretében finanszírozásra jogosult tervezett intézkedések állománya több mint 80 milliárd EUR-val nőtt, és 2024. augusztus 31-re elérte a 268,1 milliárd EUR-t az elfogadható eszközökből. A következő jelentést 2024 novemberében teszik közzé, amely az üvegházhatásúgáz-kibocsátás további növekedését mutatja. Ez a NextGenerationEU zöldkötvény-beruházásaival elkerülhető.

Makrogazdasági feltételrendszer és az RRF

Az RRF-rendelet 10. cikke összekapcsolja az RRF-et az uniós költségvetési irányítási kerettel. Konkrétan az RRF-rendelet 10. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a Bizottság tegyen javaslatot a Tanácsnak a vonatkozó kötelezettségvállalások vagy kifizetések teljes vagy részleges felfüggesztésére, amennyiben a Tanács az EUMSZ 126. cikkének (8) vagy (11) bekezdésével összhangban úgy határoz, hogy egy tagállam nem tett eredményes intézkedéseket a túlzott hiány kiigazítására. Erre csak akkor kerülhet sor, ha a Bizottság az 1467/97/EK tanácsi rendelet 3. cikkének (5) bekezdése és 5. cikkének (2) bekezdése, azaz a Stabilitási és Növekedési Paktum korrekciós ágának általános mentesítési rendelkezése értelmében az Unió egészét érintő súlyos gazdasági visszaesés fennállását állapítja meg. Az RRF-rendelet 10. cikkének (8) bekezdése előírja a Bizottság számára, hogy 2024 végéig végezze el a 10. cikk alkalmazásának felülvizsgálatát, és tegyen jelentést az Európai Parlamentnek és a Tanácsnak. Ez a jelentés megfelel ennek a követelménynek.

Az RRF létrehozása óta csak egy eset volt releváns az RRF-rendelet 10. cikkének alkalmazása szempontjából. A Bizottság 2024. június 19-én az EUMSZ 126. cikkének

(8) bekezdése szerinti tanácsi határozatra tett javaslatot, mivel Románia nem hozott eredményes intézkedéseket az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti, azaz a Stabilitási és Növekedési Paktumban szereplő túlzotthiány-eljárás keretében tett ajánlásra válaszul. A Tanács 2021. június 18-án fogadta el az EUMSZ 126. cikkének (7) bekezdése szerinti ajánlást, amelyben azt javasolta Romániának, hogy legkésőbb 2024-ig szüntesse meg a túlzott hiányt.

2023-ban továbbra is úgy minősült, hogy az egész Uniót súlyos gazdasági visszaesés sújtja, és így a Stabilitási és Növekedési Paktum általános mentesítési rendelkezése még mindig érvényben volt. A Bizottság ezért nem javasolta a Romániának nyújtott uniós kötelezettségvállalások vagy kifizetések felfüggesztését azt követően, hogy a Tanács 2024. július 26-án elfogadta az EUMSZ 126. cikkének (8) bekezdése szerinti határozatot.

B. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata

Az aktualizált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek a 2023-ban és 2024-ben végrehajtott felülvizsgálatokat követően is ambiciózusak maradnak

A geopolitikai események, a magas infláció, az ellátási lánc hiányosságai és egyes esetekben a természeti katasztrófák kihívás elé állították a tagállamokat abban a tekintetben, hogy helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben bizonyos reformokat és beruházásokat végrehajtsanak. A tagállamok a Bizottság támogatásával képesek voltak enyhíteni ezeket a külső korlátozásokat, és az RRF-rendeletben foglalt rugalmasság alkalmazásával felül tudták vizsgálni a releváns intézkedéseket a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek módosítása érdekében, amennyiben objektív körülmények lehetetlenné tették az eredeti mérföldkövek és célok elérését (az RRF-rendelet 21. cikke értelmében). A tagállamok emellett REPowerEU-fejezeteket is beillesztettek a helyreállítási és rezilienciaépítési terveikbe, ezáltal további forrásokhoz juthatnak az EU energiaellátásának diverzifikálására, a zöld átállás felgyorsítására és a kiszolgáltatott helyzetben lévő háztartások támogatására irányuló reformok és beruházások fellendítése érdekében. Ezek a felülvizsgálatok alkalmat adtak a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek aktualizálására is, hogy azok figyelembe vegyék a tagállamok felülvizsgált pénzügyi allokációját[17], és felhasználják az RRF keretében rendelkezésre álló hiteltámogatás fennmaradó részét[18].

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata biztosította, hogy kezeljék a magas infláció és a kínálati oldal szűk keresztmetszeteinek hatását,

[17] Az RRF-rendelet 11. cikkének (2) bekezdésével összhangban az egyes tagállamok vissza nem térítendő pénzügyi támogatásához nyújtott maximális pénzügyi hozzájárulást 2022 júniusában aktualizálták az Eurostatnak a reál-GDP 2020. évi változásával és a reál-GDP-nek a 2020–2021-es időszakban bekövetkezett összesített változásával kapcsolatos eredményadatai alapján.

[18] A tagállamok 2023. augusztus 31-ig kérhettek (további) hiteltámogatást az RRF-rendelet 14. cikkének (2) bekezdésével összhangban. Az RRF 385,8 milliárd EUR összegű teljes hitelkeretéből 2023 végéig közel 291 milliárd EUR-t kötöttek le.

amelyek érintették a beruházási portfóliót. Az összes helyreállítási és rezilienciaépítési tervet legalább egyszer aktualizálták 2023-ban, míg néhányat további célzott módosításoknak vetettek alá: a jelentés beadási határidejéig (2024. augusztus 31.) valamennyi tagállam benyújtott legalább egy kérelmet helyreállítási és rezilienciaépítési terve módosítására, 26 tagállam REPowerEU-fejezetet nyújtott be, 11 tagállam pedig további célzott felülvizsgálatokat is elvégzett (2. táblázat). Helyreállítási és rezilienciaépítési terveik felülvizsgálata során a tagállamok különös figyelmet fordítottak nemcsak az intézkedések minőségére, hanem azok kiforrottságára és végrehajtási időszakára is, tekintettel az RRF időhöz (2026) kötött jellegére. Az objektív körülmények miatt már nem megvalósítható kötelezettségvállalásokat kiigazították, és számos esetben megfelelőbb alternatívákkal helyettesítették, megőrizve ugyanakkor a helyreállítási és rezilienciaépítési terv eredeti ambíciószintjét. AZ RRF széles alkalmazási köre biztosította a szükséges rugalmasságot ahhoz, hogy a tagállamok a forrásokat változó prioritásaiknak megfelelően, az RRF célkitűzéseivel összhangban osszák el.

2. táblázat: A módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervek és a REPowerEU-fejezetek 2024. augusztus 31-ig esedékes benyújtásának aktuális állása

	BE	BG	CZ	DK	DE	EE	IE	EL	ES	FR	HR	IT	CY	LV	LT	LU	HU	MT	NL	AT	PL	PT	RO	SI	SK	FI	SE
27 tervet jóváhagyott a Bizottság és elfogadott a Tanács																											
42 felülvizsgálatot nyújtottak be a Bizottsághoz	1x	1x	1x	1x	3x	1x	3x	2x	2x	1x	1x	3x	2x	1x	2x	2x	1x	1x	1x	1x	2x	2x	1x	1x	1x	3x	1x
26 REPowerEU-fejezetet nyújtottak be a Bizottsághoz																											
A Bizottság **40** felülvizsgálatot értékelt	1x	1x	1x	1x	3x	1x	3x	2x	2x	1x	1x	3x	2x	1x	1x	2x	1x	1x	1x	1x	2x	1x	1x	1x	1x	3x	1x
A Tanács **39** felülvizsgálatot fogadott el	1x	1x	1x	1x	3x	1x	3x	2x	2x	1x	1x	3x	2x	1x	1x	1x	1x	1x	1x	1x	2x	1x	1x	1x	1x	3x	1x

Forrás: Európai Bizottság

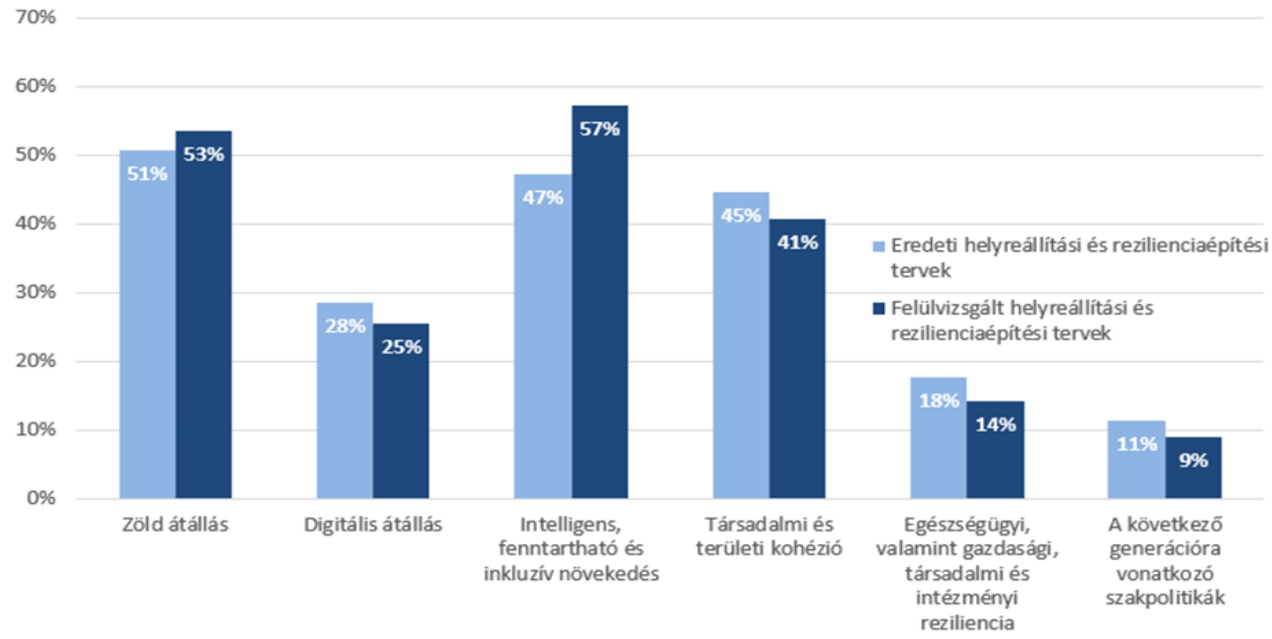
A helyreállítási és rezilienciaépítési terv felülvizsgálatát követően a teljes pénzügyi keretösszeg és az RRF mind a hat szakpolitikai pillérhez való hozzájárulása megváltozott

Az RRF teljes pénzügyi keretösszegét 2024 augusztusának végén 650 milliárd EUR-ban határozták meg. Ebből 359 milliárd EUR a vissza nem térítendő támogatás és 291 milliárd EUR a hitel. Magában foglalja a kibocsátáskereskedelmi rendszer (a továbbiakban: ETS) által finanszírozott további vissza nem térítendő támogatást, valamint a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékból történő átcsoportosításokat, amelyeket a módosított RRF-rendelet a REPowerEU támogatása céljából bocsátott a tagállamok rendelkezésére. A 359 milliárd EUR összegű vissza nem térítendő támogatás i. 338 milliárd EUR összegű, az RRF-ből származó eredeti vissza nem térítendő támogatásra,

ii. közel 19,5 milliárd EUR összegű, az ETS által finanszírozott vissza nem térítendő támogatásra, valamint iii. közel 2 milliárd EUR összegű, a BAR keretében nyújtott vissza nem térítendő támogatásra bontható. A tagállamok 2023 augusztusáig kérhettek hiteltámogatást. A rendelkezésre álló, 385 milliárd EUR összegű teljes hitelkeretből közel 291 milliárd EUR-t kötöttek le 2023 végéig, vagyis az RRF keretében a pénzügyi kötelezettségvállalásokra vonatkozó, jogszabályban megállapított határidőig. Ez a két változás (az ETS-en és a BAR-on keresztül rendelkezésre álló vissza nem térítendő támogatás növekedése, valamint a teljes rendelkezésre álló keretösszeget el nem érő igényelt hiteltámogatás) összesen 650 milliárd EUR RRF-keretet eredményezett 2024 augusztusának végére. A korábban bejelentett 723 milliárd EUR összeg az RRF-ből nyújtott vissza nem térítendő támogatás (338 milliárd EUR) és az RRF-hitelek (385 milliárd EUR) maximális összegét jelentette, amelyet az RRF-rendelet bocsátott rendelkezésre.

Ennek és a terv kapcsolódó felülvizsgálatának eredményeként megváltozott a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hozzájárulása az egyes szakpolitikai pillérekhez a becsült költségek tekintetében (lásd: 1. ábra). Bár abszolút értékben mindegyik szakpolitikai pillér esetében nőttek a becsült költségek, a zöld átállásra vonatkozó 1. pillérhez és az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedésre vonatkozó 3. pillérhez hozzájáruló intézkedéseket megerősítették, és a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek nagyobb hányada most már hozzájárul e két célkitűzéshez.

1. ábra: Az RRF egyes szakpolitikai pillérekhez hozzájáruló becsült költségeinek aránya a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálata előtt és után

Megjegyzés: Mindegyik intézkedés a hat szakpolitikai pillér közül kettőhöz járul hozzá. Ezért az ábrán szereplő összes pillérhez való teljes hozzájárulás az RRF tagállamok számára elkülönített forrásainak 200 %-át teszi ki. A zöld átállás és a digitális átállás pilléreihez való hozzájárulás tekintetében bemutatott százalékos arányok eltérnek az éghajlat-politikai és digitális célkitűzésekhez való hozzájárulás tekintetében bemutatott százalékos arányoktól; ez utóbbit egy másik (az RRF-rendelet VI. és VII. mellékletében részletezett) módszertan szerint számítják ki.
Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A kifizetési profilok fejlődtek a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően[19]

Az RRF szerinti kifizetési profilokat (azaz a mérföldkövek és célok előre meghatározott listájának kielégítő teljesítése ellenében részletekben folyósítandó összeget) irányadó elvek alapján határozták meg. Az eredeti kifizetési profilok számos tényezőt tükröztek, többek között a nemzeti finanszírozási igényeket és a költségvetési tervezést, valamint az egyes részletekben szereplő mérföldkövek és célok arányát, valamint azok relatív jelentőségét. Ennélfogva nincs egyszerű lineáris kapcsolat az adott részletben szereplő mérföldkövek és célok száma és a kapcsolódó folyósítás mértéke között. A tagállamokkal folytatott megbeszéléseket követően a Bizottság olyan kifizetési profilokat javasolt, amelyeket végül a Tanács jóváhagyott.

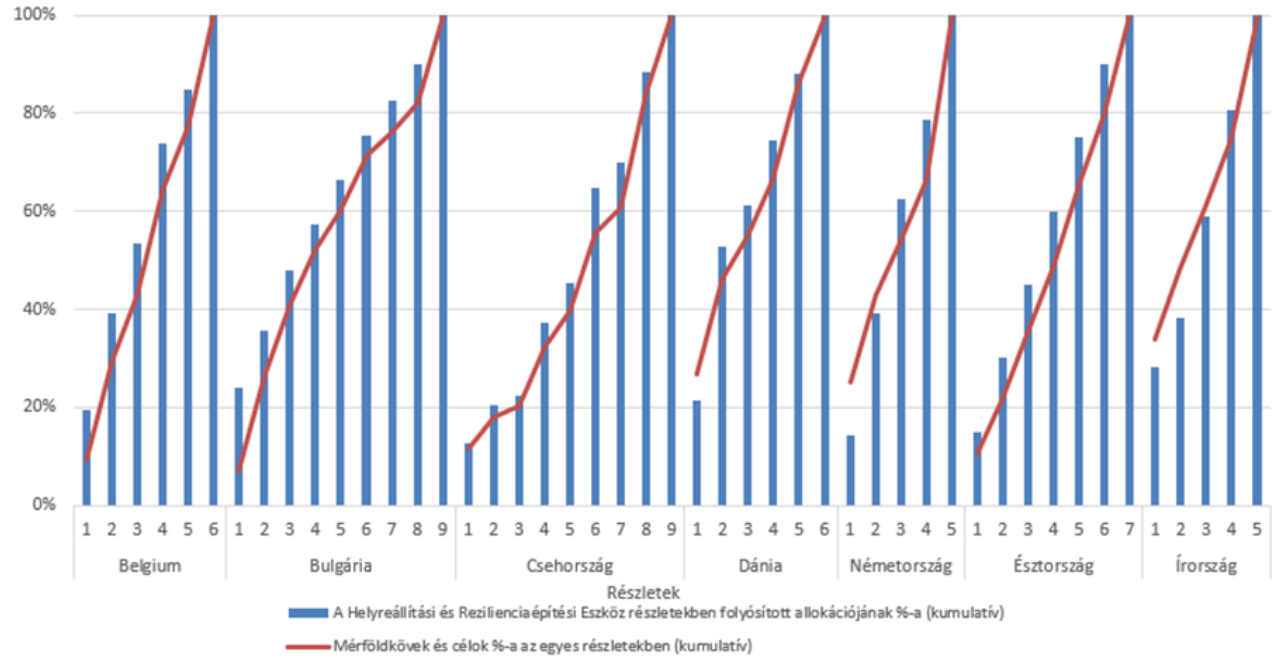
A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatával a kifizetési profilok úgy alakultak, hogy tükrözzék a REPowerEU-fejezetek beillesztését, a tagállamonkénti pénzügyi allokáció változásait és a meglévő RRF-intézkedések kiigazítását. A REPowerEU-fejezetek elfogadása a tagállamoknak nyújtott teljes vissza nem térítendő támogatás növekedését idézte elő, és a meglévő részletekhez új, a REPowerEU-val kapcsolatos mérföldköveket és célokat adtak hozzá. Ezen túlmenően a tervek felülvizsgálatának célja az is volt, hogy tükrözze az aktualizált pénzügyi allokációt (az RRF-rendelet 18. cikke), és figyelembe vegye az intézkedések megvalósíthatóságát befolyásoló objektív körülményeket (21. cikk). Ez változásokat eredményezett a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szereplő számos intézkedés tartalma (pl. a mennyiségi célok csökkentése/bővítése, a mérföldkövek és célok jobb alternatívákkal való felváltása) és végrehajtási ütemterve tekintetében. Mind a vissza nem térítendő támogatások allokációjának változása, mind a mérföldkövek és célok hozzáadása, törlése és módosítása tükröződött a felülvizsgált kifizetési profilokban, a fent felsorolt kifizetési profilok meghatározásakor alkalmazott vezérelvekkel összhangban. A Bizottság úgy ítélte meg, hogy biztosítani kell, hogy a kifizetési profilok arányosak legyenek a mérföldkövek és célok végrehajtása terén elért előrehaladással, figyelembe véve azok viszonylagos fontosságát, hogy ösztönözzék a tervek teljes körű végrehajtását, és összességében továbbra is összeegyeztethetők maradjanak az uniós finanszírozási tervvel.

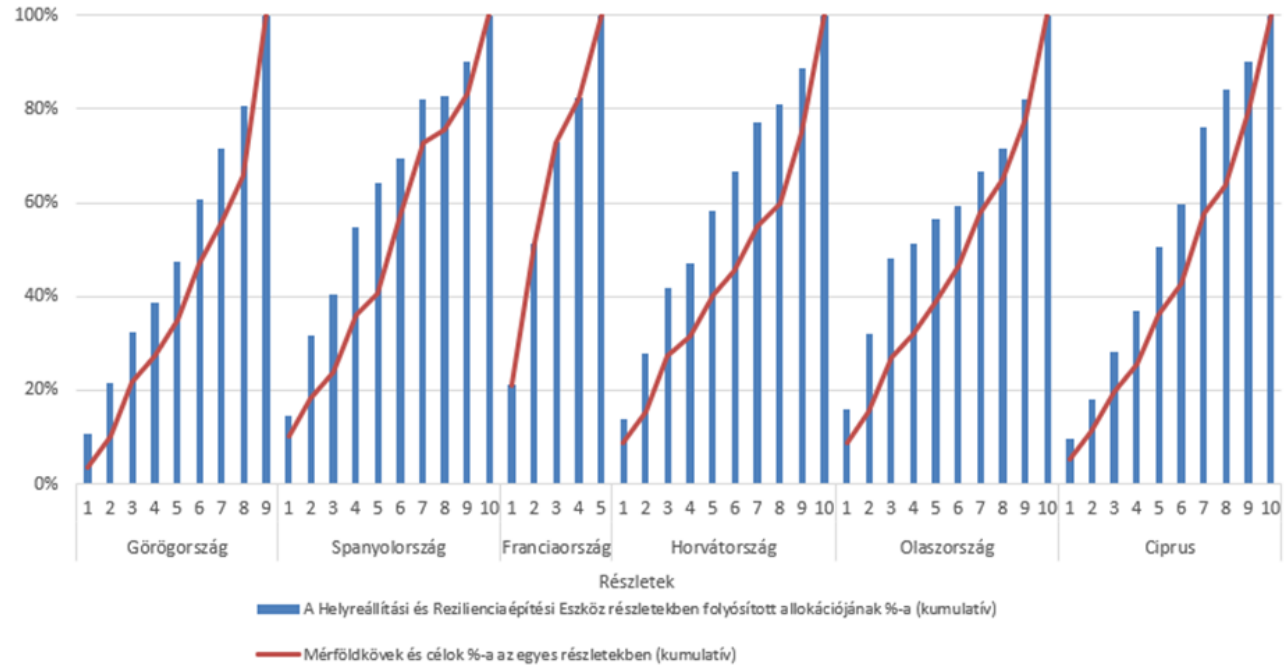
Az alábbi 2. ábra az egyes helyreállítási és rezilienciaépítési tervek támogatási komponensének aktuális kifizetési profiljait mutatja be. Az egyes részletek bruttó összegének kumulatív részarányát a teljes támogatási allokáció százalékában, valamint az egyes részletek mérföldköveinek és céljainak a támogatási komponensben szereplő mérföldkövek és célok teljes számához viszonyított kumulatív részarányát mutatják be. Nincs lineáris kapcsolat az adott részletben szereplő mérföldkövek és célok száma, valamint

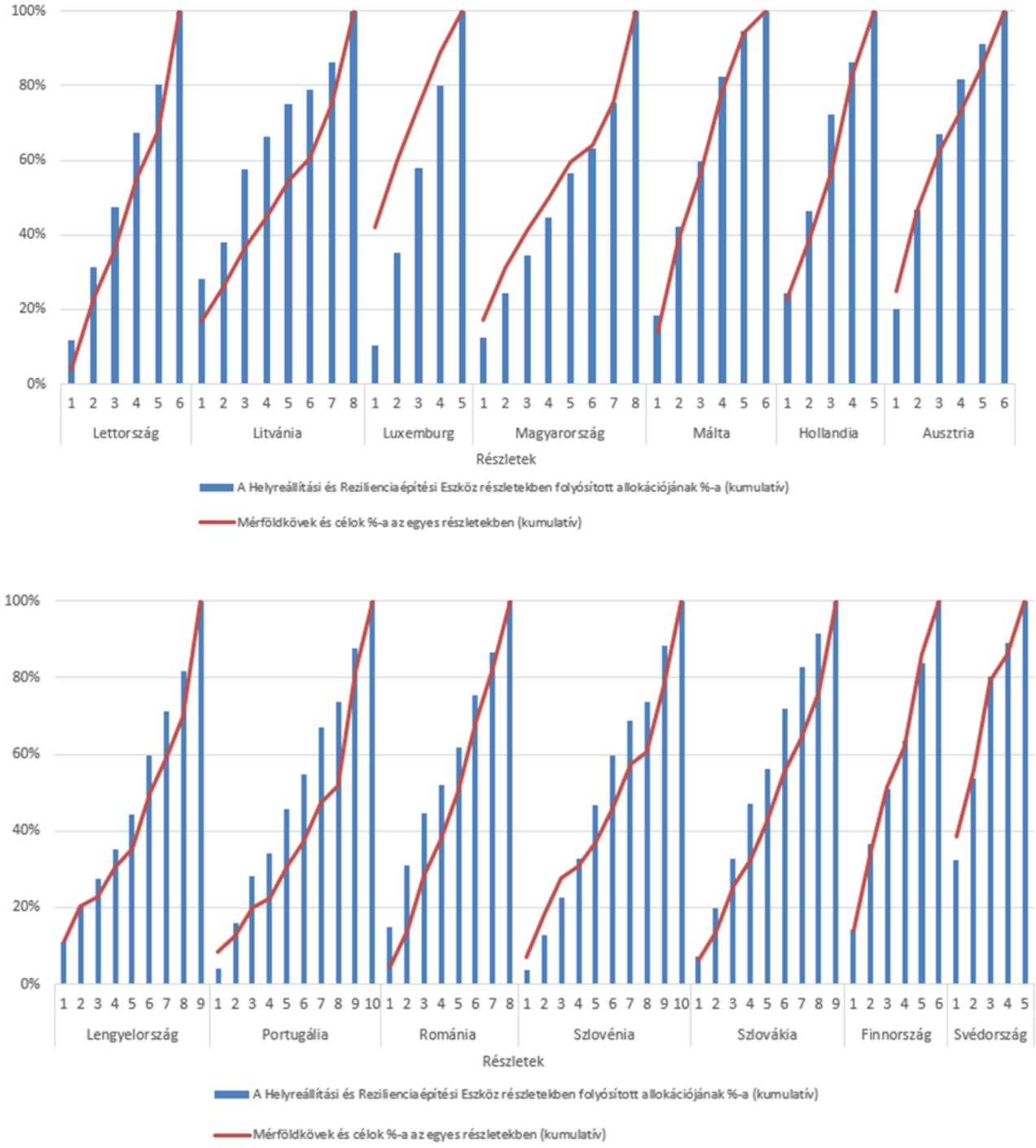
[19] Az e szakaszban szereplő elemzés választ ad az Európai Parlamentnek a 2021. évi mentesítési eljárás keretében tett ajánlására.

a kapcsolódó folyósítás mértéke között, mivel a kifizetési profilok meghatározása a fent említett elvekkel összhangban történik.

2. ábra: Az egyes részletekben szereplő vissza nem térítendő támogatások (kumulatív), valamint mérföldkövek és célok százalékos aránya tagállamonként.

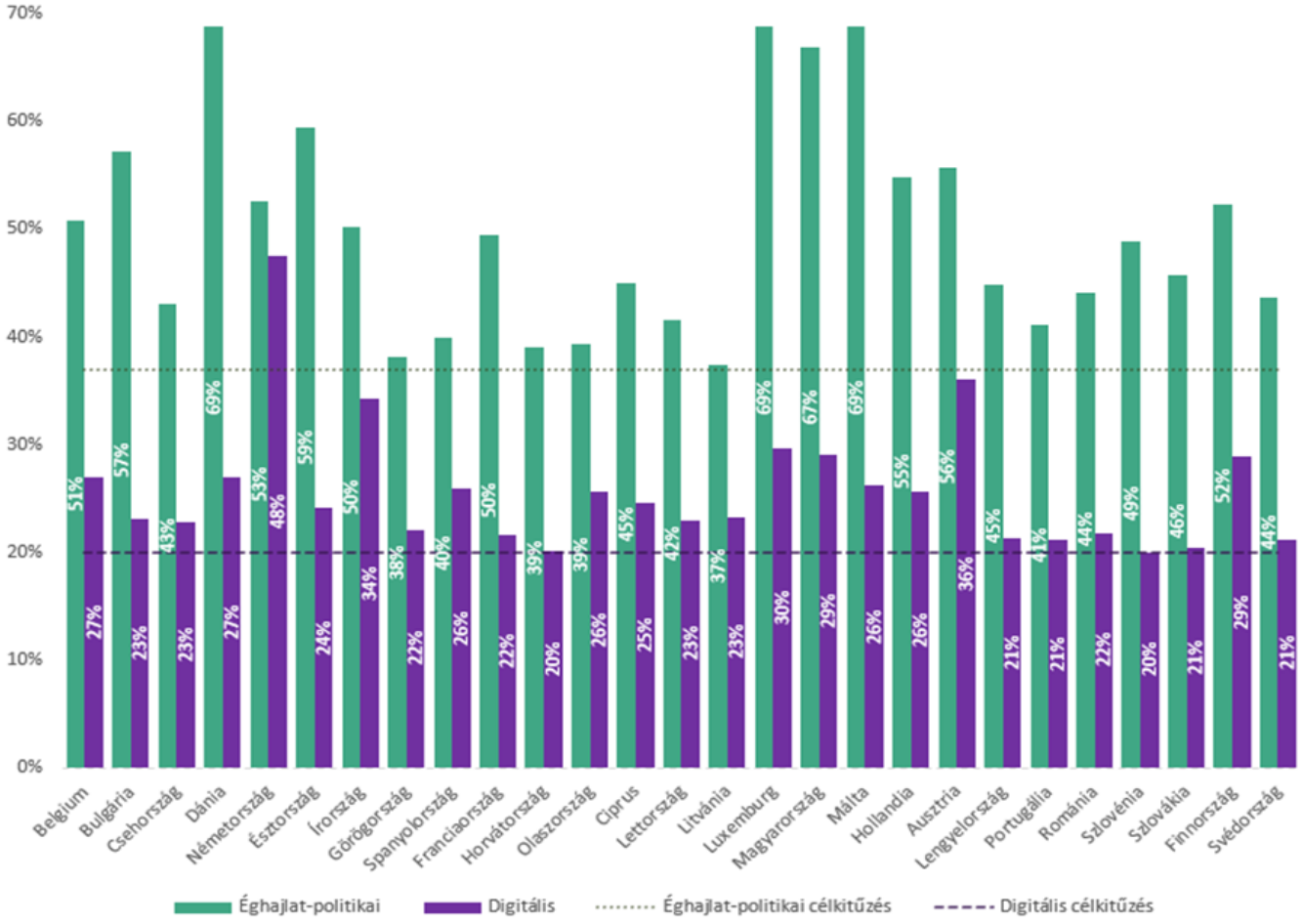
Megjegyzés: Nincs lineáris kapcsolat az adott részletben szereplő mérföldkövek és célok száma, valamint a kapcsolódó folyósítás mértéke között. Ennek az az oka, hogy a kifizetési profilok számos tényezőt tükröznek, többek között a nemzeti finanszírozási igényeket és a költségvetési tervezést, valamint az egyes részletekben szereplő mérföldkövek és célok arányát, valamint azok viszonylagos jelentőségét.

Forrás: Európai Bizottság

Az RRF éghajlat-politikai és digitális céljait a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is teljesítik

Az elfogadott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően valamennyi tagállam a helyreállítási és rezilienciaépítési terv allokációjának legalább 37 %-át továbbra is az éghajlat-politikai célkitűzésekhez hozzájáruló intézkedésekre, legalább 20 %-át pedig a digitális célkitűzésekhez hozzájáruló intézkedésekre fordítja (lásd: 3. ábra). Az RRF egészét tekintve a becsült éghajlat-politikai kiadások nőttek, és augusztus végére (a határidőre) az RRF allokációjának 42,5 %-át tették ki, míg a becsült digitális kiadások mértéke 26 % volt, így meghaladták a rendeletben meghatározott mindkét célt.

3. ábra: Az éghajlat-politikai és digitális célkitűzéseket támogató becsült teljes allokáció aránya a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően

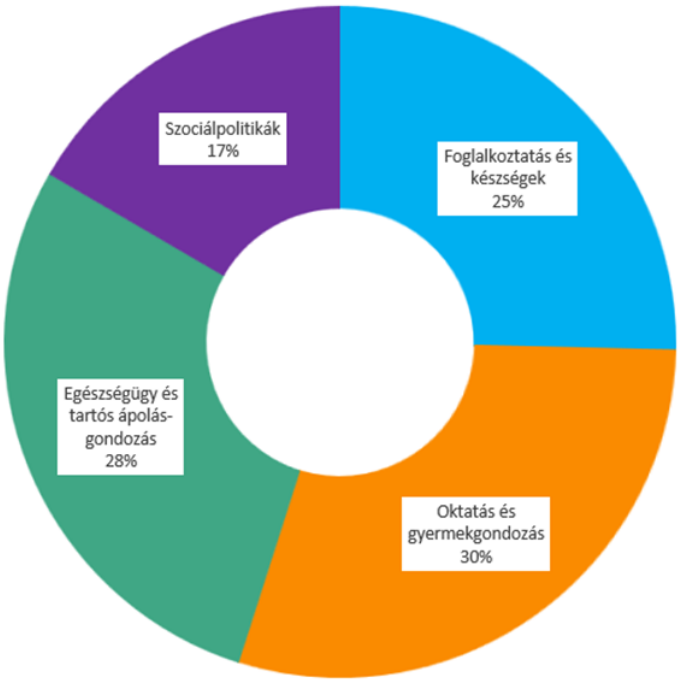
Megjegyzés: A helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek meg kellett határozniuk és meg kellett indokolniuk, hogy az egyes intézkedések milyen mértékben járulnak hozzá az éghajlat-politikai és/vagy digitális célkitűzésekhez: teljes mértékben (100 %) részben (40 %) vagy egyáltalán nem (0 %). Az éghajlat-politikai és digitális célkitűzésekhez való hozzájárulások az RRF-rendelet VI., illetve VII. melléklete alapján lettek kiszámítva. Az együtthatók és az egyes intézkedések költségbecsléseinek ötvözése lehetővé teszi annak kiszámítását, hogy a tervek milyen mértékben járulnak hozzá az éghajlat-politikai és a digitális célokhoz.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek Unió-szerte hozzájárulnak a szociálpolitikákhoz és a nemek közötti egyenlőséghez

A felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is előmozdítják a felfelé irányuló társadalmi konvergenciát. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben összesen mintegy 162,3 milliárd EUR becsült teljes összeg járul hozzá a szociálpolitikai intézkedésekhez[20], ami a becsült teljes kiadás mintegy 25 %-át teszi ki. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatát követően a becsült szociális kiadások közel 30 %-át az oktatásba és gyermekgondozásba (4 százalékpontos csökkenés), illetve az egészségügybe és a tartós ápolás-gondozásba irányuló beruházásokra és reformokra (5 százalékpontos csökkenés), 25 %-át a foglalkoztatásra és a készségekre (6 százalékpontos növekedés), a fennmaradó részt pedig a szociálpolitikára (3 százalékpontos növekedés) fordítják (4. ábra). A tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési tervei jelenleg 423 (al)intézkedést tartalmaznak, amelyek a gyermekekre és a fiatalokra összpontosítanak, és több szakpolitikai területet is felölelnek, beleértve a minden szintre kiterjedő oktatást, a foglalkoztatás támogatását és a lakhatást.

4. ábra: Az RRF becsült szociális kiadásainak aránya szociális kategóriánként

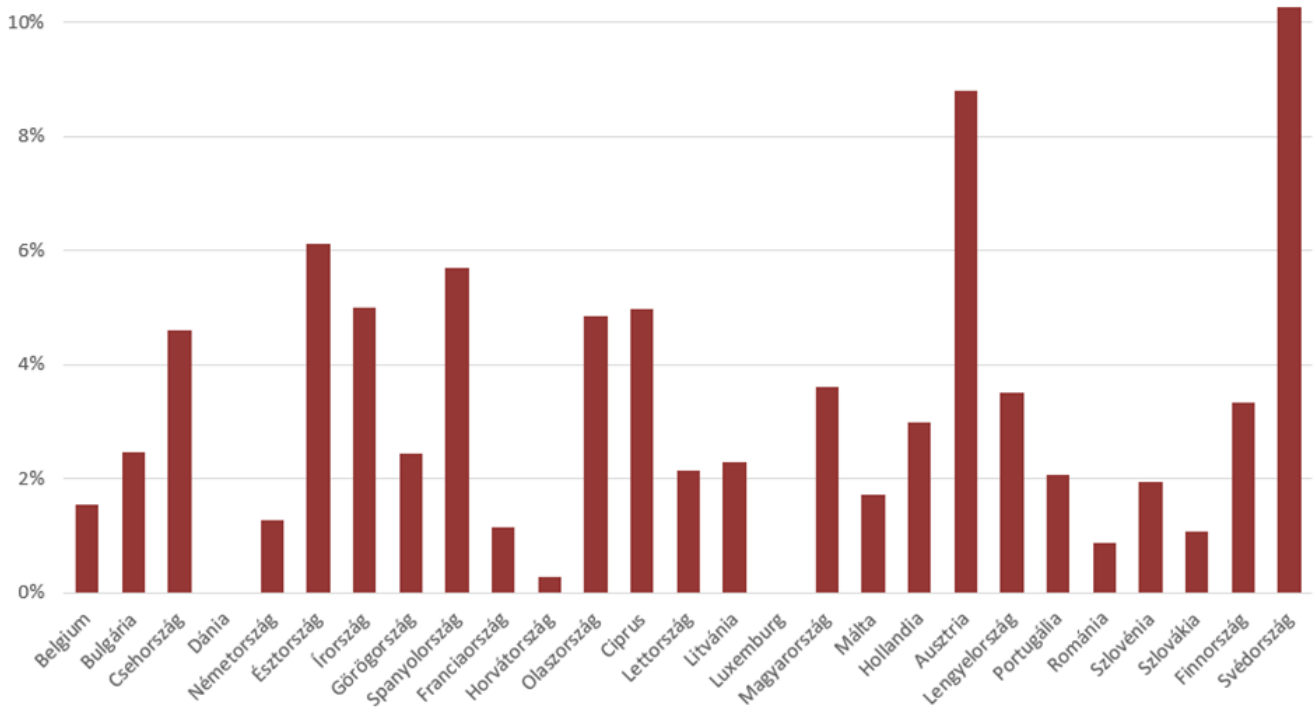
Megjegyzés: Ez az ábra az összes helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő becsült szociális kiadások megoszlását mutatja. A szociális kategóriák meghatározása és alkalmazása azon módszertan alapján történik, amelyet a Bizottság az (EU) 2021/2105 felhatalmazáson alapuló rendeletben vezetett be az Európai Parlamenttel és a tagállamokkal folytatott konzultációt követően.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

[20] Tekintettel a szociális kiadások fontosságára a Covid19-világjárvány után, az RRF-rendelet felhatalmazta a Bizottságot arra, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktust fogadjon el annak érdekében, hogy módszertant határozzon meg az RRF keretében becsült szociális célokra, többek között a gyermekekre és a fiatalokra fordított kiadásokról szóló jelentéstétel céljából (29. cikk, (4) bekezdés, b) pont). A Bizottság által elfogadott módszertan az eszköz által finanszírozott, reformokkal és beruházásokkal kapcsolatos összes becsült kiadást kilenc átfogó szakpolitikai területre sorolja, amelyeket ezt követően négy szociális kategóriába sorolnak: (1) foglalkoztatás és készségek, (2) oktatás és gyermekgondozás, (3) egészségügy és tartós ápolás-gondozás, valamint (4) szociálpolitika. Lásd a Bizottság (EU) 2021/2105 felhatalmazáson alapuló rendeletét.

A tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési tervei továbbra is hozzájárulnak a nemek közötti egyenlőséghez, és kettő kivételével valamennyi terv tartalmaz olyan intézkedéseket, amelyek kifejezetten a nemek közötti egyenlőséghez való hozzájárulást célozzák. A felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervek 136, a nemek közötti egyenlőségre összpontosító (al)intézkedést tartalmaznak. A nemek közötti egyenlőséggel kapcsolatos intézkedések tagállamonkénti bontását az 5. ábra tartalmazza. A nemek közötti egyenlőséghez kifejezetten hozzájáruló 1 367 (al)intézkedés mellett a tagállamok tervei olyan egyéb reformokat és beruházásokat is tartalmaznak, amelyek végrehajtása szintén jelentősen hozzájárulhat ezekhez a dimenziókhoz. Ez magában foglalja például az infrastruktúrára, a tömegközlekedésre vagy a digitális konnektivitásra irányuló reformokat és beruházásokat. Az ilyen intézkedések pozitív hatással lehetnek a távoktatáshoz, az alapvető (egészségügyi) szolgáltatásokhoz és közművekhez való hozzáférés tekintetében, vagy lehetővé tehetik a mozgásukban korlátozott vagy távoli területeken élő személyek számára a gazdasági tevékenységekben és a társadalmi életben való részvételt.

5. ábra: A helyreállítási és rezilienciaépítési terv nemek közötti egyenlőségre összpontosító intézkedéseinek százalékos aránya

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

C. Az RRF végső kedvezményezettjei

Valamennyi tagállam közzéteszi a 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatokat

2023 elején az RRF-ből származó források felhasználása tekintetében javult az átláthatóság, amikor az RRF-rendeletet a REPowerEU keretében módosították annak érdekében, hogy a tagállamok tegyék közzé a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik legnagyobb végső kedvezményezettjeire vonatkozó információkat. Az RRF-rendelet 25a. cikke értelmében a tagállamoknak létre kell hozniuk egy nyilvánosan hozzáférhető portált – amely adatokat gyűjt a 100 végső kedvezményezettről, akik a legnagyobb összegű támogatásban részesültek az eszköz keretében végrehajtandó intézkedések végrehajtására –, és évente kétszer frissíteniük kell az adatokat[21]. Az RRF összefüggésében a végső kedvezményezettek az RRF-intézkedés végrehajtásához forrásokban részesülő utolsó olyan szervezetek, amelyek nem vállalkozók vagy alvállalkozók, például polgárok, vállalkozások, regionális vagy helyi hatóságok. Ezért jogi vagy természetes személyek is lehetnek[22]. A rendelet követelményeivel összhangban a Bizottság központosítja és közzéteszi az adatokat a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblán található tagállami nemzeti portálokra mutató linkekkel együtt[23].

Az adatok következetességének és összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében a Bizottság iránymutatást adott a tagállamoknak. A Bizottság az RRF-fel foglalkozó informális szakértői csoport különböző ülésein megvitatta a tagállamokkal a végső kedvezményezettekre vonatkozó jelentéstételt, hangsúlyozva annak fontosságát az átláthatóság javítása szempontjából. E tekintetben, valamint az Európai Parlament kérésére reagálva[24] e jelentés V. melléklete egységes szerkezetbe foglalja ezt az iránymutatást, és tovább pontosítja az RRF-rendelet szerinti végső kedvezményezett fogalmát, valamint az RRF 100 legnagyobb végső kedvezményezettjére vonatkozó adatok közzétételének hatókörét.

Mind a 27 tagállam létrehozott egy nyilvánosan hozzáférhető portált, amely a 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatokat tartalmazza. Már 2023-ban valamennyi tagállam benyújtotta a 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó első adatkészletet, és a legtöbb tagállam az év későbbi szakaszában aktualizálta őket. A Bizottság elvárja, hogy a tagállamok a jövőben betartsák a féléves jelentéstételi határidőt, és szorosan nyomon fogja követni, hogy a tagállamok eleget tesznek-e azon

[21] A rendelet azt is meghatározza, hogy a tagállamoknak milyen információkat kell közzétenniük, nevezetesen a kedvezményezett teljes nevét, jogi személy esetében a héaazonosító számot vagy adóazonosító számot (vagy más egyedi azonosítót), a kapott összeget és a kapcsolódó intézkedéseket, amelyekhez a kedvezményezett finanszírozásban részesült.

[22] Ez összhangban van az RRF-rendelettel, amelyben a 22. cikk (2) bekezdésének d) pontja a végső kedvezményezetteket a vállalkozóktól és alvállalkozóktól elkülönülő jogalanyként említi, ezáltal biztosítva a kifejezés következetes értelmezését az RRF-rendelet egészére kiterjedően.

[23] https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/disbursements.html?table=finalRecipientByCountry.

[24] Az Európai Parlament 2024. április 11-i határozata az Európai Unió 2022. évi pénzügyi évre szóló általános költségvetésére vonatkozó elszámolás lezárásáról, III. szakasz – Bizottság, 286. §, xiii. pont.

kötelezettségüknek, hogy évente kétszer frissítsék az adatokat. 2024-ben szinte minden tagállam benyújtotta adatainak első frissítését, és a Bizottság az adatok második frissítésével számol októberben.

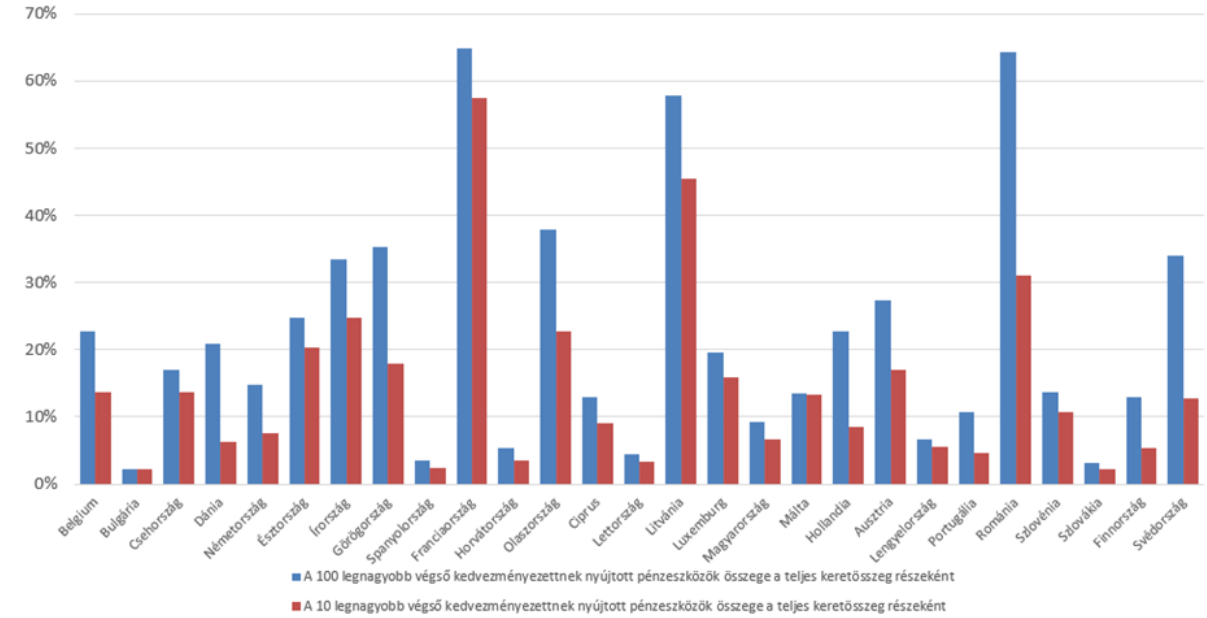
A legtöbb tagállam benyújtotta a helyreállítási és rezilienciaépítési terveiben szereplő 100 legnagyobb végső kedvezményezettre vonatkozó adatok teljes listáját, míg néhány tagállam kevesebb mint 100 végső kedvezményezettet tartalmazó listákat nyújtott be, nevezetesen Bulgária (19), Észtország (98), Magyarország (99), Litvánia (71), Málta (31) és Románia (98). Egyes esetekben ez az érintett tagállamok megfelelő helyreállítási és rezilienciaépítési tervei végrehajtásának állapotához köthető, ahol az intézkedések bevezetésének előkészítése folyamatban van, de a források még nem jutottak el a végső kedvezményezettekhez. Az RRF-rendelet – a költségvetési rendelet rendelkezéseivel összhangban – mentességeket[25] is tartalmaz az adatok közzétételére vonatkozó kötelezettség alól, ami egyes esetekben releváns lehet a legnagyobb végső kedvezményezettekre vonatkozó jelentéstétel szempontjából.

Az egyes tagállamok legnagyobb végső kedvezményezettjeire vonatkozó adatok értékes betekintést nyújthatnak, lehetővé téve az RRF-ből származó finanszírozás elosztásának nagyobb átláthatóságát. Az adatok kiegészítik a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtására vonatkozó meglévő adatokat, például a teljesített mérföldköveket és célokat, valamint a pillérenkénti folyósításokat, és beépülnek az RRF által támogatott projektek térképébe.

Az egyes tagállamokban a legnagyobb végső kedvezményezetteknek folyósított finanszírozás összege jelentősen eltér, összhangban a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek heterogén jellegével és a pénzügyi allokációk különbségeivel. A végső kedvezményezettek által kapott legmagasabb összeg meghaladja a 22 milliárd EUR-t, míg az egyik legnagyobb végső kedvezményezett által kapott legalacsonyabb összeg 5 723 EUR. A legnagyobb végső kedvezményezettek által kapott források átlagos értéke csaknem 63 millió EUR, a mediánérték pedig jóval alacsonyabb, 4,5 millió EUR. Hasonlóképpen, az egyes tagállamokban a legnagyobb végső kedvezményezettek által eddig kapott források összege a tagállamok teljes keretösszegének különböző hányadát teszi ki (lásd: 6. ábra), mind a tagállamok között, mind pedig az egyes tagállamokon belül a 10 legnagyobb és a 100 legnagyobb végső kedvezményezett által kapott források összegének összehasonlításakor. A 100 legnagyobb végső kedvezményezett által kapott források aránya átlagosan 22,1 % a tagállamok allokációinak arányában, míg a 10 legnagyobb végső kedvezményezett által kapott források a tagállami allokációk 14,3 %-át teszik ki.

[25] Ezek a mentességek a következő négy esetet foglalják magukban: i. természetes személyeknek fizetett oktatási támogatások és a leginkább rászoruló természetes személyeknek fizetett bármely egyéb közvetlen támogatás, ii. nagyon alacsony értékű, 15 000 EUR alatti szerződések, iii. pénzügyi eszközökön keresztül nyújtott, 500 000 EUR-nál alacsonyabb összegű pénzügyi támogatás, és iv. azok az esetek, amikor a közzététel veszélyeztetheti az érintett személyek vagy szervezetek jogait és szabadságait, vagy sértheti a kedvezményezettek kereskedelmi érdekeit.

6. ábra: A 10 és 100 legnagyobb végső kedvezményezett által kapott források összege a tagállamok teljes keretösszegének arányában

Forrás: Az Európai Bizottság saját számítása a tagállamok által a végső kedvezményezettekre vonatkozóan szolgáltatott adatok alapján

A tagállamok által bejelentett legnagyobb végső kedvezményezettek többsége állami szervezet. A Bizottság becslései szerint a tagállamok 100 legnagyobb végső kedvezményezettjének 59,4 %-a állami szervezet, 40,7 %-a pedig magánszervezet[26]. A tagállamok azon legnagyobb végső kedvezményezettjei, amelyek állami hatóságok, összesen mintegy 94,5 milliárd EUR-t kaptak (az összes lekötött RRF-forrás 15 %-a), azok pedig, amelyek magánszervezetek, 65 milliárd EUR-t (az összes lekötött RRF-forrás 10 %-a). Mivel az RRF számos intézkedése a közjavak biztosításának javítására irányul olyan területeken, mint az egészségügy, a közlekedés vagy a közigazgatás digitalizációja – amelyek általában költséges, nagyszabású beruházási projekteket jelentenek –, a végső kedvezményezettek gyakran állami hatóságok. Mindazonáltal az RRF széles körű támogatást nyújt a magánszektornak és különösen a kkv-knek, támogatva digitalizációjukat, valamint alkalmazottaik átképzését és továbbképzését.

A legnagyobb végső kedvezményezettek az RRF mind a hat szakpolitikai pillérére kiterjedő beruházásokra kapnak finanszírozást

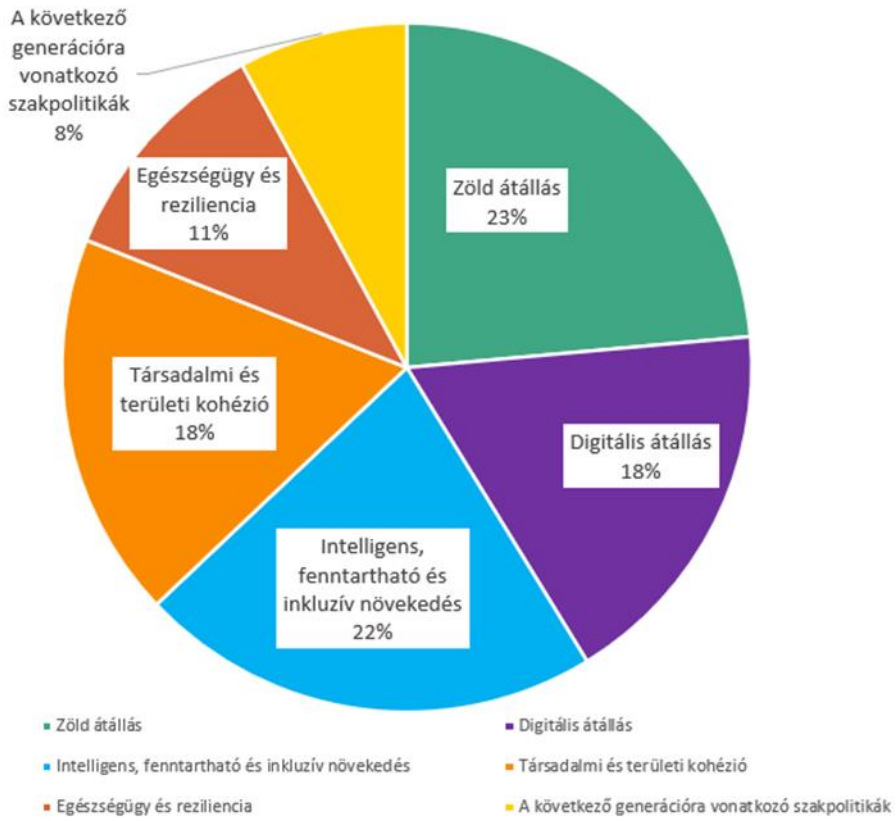
Azok az intézkedések, amelyekhez az RRF keretében a 100 legnagyobb végső kedvezményezett finanszírozásban részesült, a hat szakpolitikai pillér között oszlanak meg (7. ábra). Ez azt mutatja, hogy az RRF átfogó támogatást nyújt a tagállamoknak a legrelevánsabb szakpolitikai területeken. Ugyanakkor a legnagyobb végső kedvezményezettek többnyire a zöld átálláshoz hozzájáruló intézkedések végrehajtásában vettek részt (23 %), ezután szorosan következnek az intelligens, fenntartható és inkluzív

[26] Az RRF-rendelet 25a. cikkével összhangban a tagállamoknak nem kell meghatározniuk, hogy a végső kedvezményezettek állami vagy magánszervezetek-e. Ennélfogva az itt bemutatott adatok a Bizottság saját becslésein alapulnak.

növekedésbe (22 %), a digitális átállásba, valamint a társadalmi és területi kohézióba történő beruházások (mindegyik 18 %). Ez kiemeli a Covid19-válság utáni gazdasági és társadalmi fellendülés ösztönzésére, valamint az uniós gazdaságok, társadalmak és közigazgatások zöld és digitális átállásra való felkészítésére helyezett hangsúlyt, teljes összhangban az eszköz átfogó célkitűzéseivel.

A végső kedvezményezettek által kapott legnagyobb összegek infrastrukturális projekteket, digitalizációt és mobilitást támogatnak, míg a leggyakrabban támogatott intézkedések az energiahatékonyságot előmozdító beruházásokhoz kapcsolódnak. Összességében a végső kedvezményezettek által a helyreállítási és rezilienciaépítési terv intézkedéseinek végrehajtására kapott finanszírozás *legnagyobb összege* a területi infrastruktúrára és szolgáltatásokra, az e-kormányzatra és a digitális közszolgáltatásokra, valamint a fenntartható mobilitásra irányuló beruházásokhoz kapcsolódik. Ezek az intézkedések jellemzően nagy, drágább és több időt igénylő projekteket jelentenek. Ezzel szemben a 100 legnagyobb végső kedvezményezett *leggyakrabban* energiahatékonyságot támogató intézkedések megvalósítására kapott támogatást. Az egyéb szakpolitikai területek, ahol a végső kedvezményezettek leggyakrabban részesülnek finanszírozásban, a területi infrastruktúra és szolgáltatások, az e-kormányzat és a digitális közszolgáltatások, az általános oktatás, szakképzés és felsőoktatás, valamint a kutatás-fejlesztés és innováció.

7. ábra: A kapott összegek és a kapcsolódó intézkedések – amelyekhez a 100 legnagyobb végső kedvezményezett támogatást kapott – hozzájárulása a hat szakpolitikai pillérhez[27]

Forrás: Az Európai Bizottság saját számítása a tagállamok által a végső kedvezményezettekre vonatkozóan szolgáltatott adatok alapján

D. Kontroll és ellenőrzés az RRF végrehajtása során

A Bizottság RRF-jének kontrollkerete két rétegből áll: a Bizottság által a tagállamoknak teljesített folyósítások jogszerűségére és szabályszerűségére vonatkozó bizonyosságot nyújtó kontrollok, valamint az Unió pénzügyi érdekeinek megfelelő védelmét biztosító kontrollok. Ami a tranzakciók jogszerűségét és szabályszerűségét illeti, a folyósítások előtt alapos előzetes ellenőrzésekre kerül sor a kifizetési kérelemben szereplő egyes mérföldkövek és célok kielégítő teljesítésének értékelése céljából. A folyósítást követően a Bizottság kockázatalapú utólagos ellenőrzéseket is végez a mérföldkövekre és célokra vonatkozóan, hogy további bizonyosságot szerezzen a tagállam által szolgáltatott információk helytállóságáról. Emellett az Unió pénzügyi érdekeinek védelme érdekében a Bizottság előzetesen értékelte az egyes nemzeti kontrollrendszereket, és szükség esetén mérföldköveket vezetett be a kontrollrendszerekre vonatkozóan, amelyeket a jövőbeli kifizetések előtt teljesíteni kell. A kockázatalapú

[27] Ezek az adatok a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblához kidolgozott címkézési módszertanon alapulnak, amely szerint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szereplő minden egyes intézkedést hozzárendelnek egy elsődleges és egy másodlagos szakpolitikai területhez annak tükrözése érdekében, hogy az intézkedések több szakpolitikai célkitűzéshez is hozzájárulhatnak. A hat szakpolitikai pillér a következő: zöld átállás; digitális átállás; intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés; társadalmi és területi kohézió; egészségügyi, gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia; a következő generációra vonatkozó szakpolitikák.

rendszerellenőrzések célja a tagállamokban a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség, valamint a kettős finanszírozás megelőzésére, felderítésére és korrekciójára szolgáló eljárások ellenőrzése, és további szabályszerűségi ellenőrzésekre kerül sor a nemzeti ellenőrző hatóságok által végzett ellenőrzési munka megbízhatóságának ellenőrzése céljából.

A Bizottság folytatta az Unió pénzügyi érdekeinek védelmét

2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között a Bizottság 17 utólagos ellenőrzést végzett a mérföldkövekre és célokra vonatkozóan[28]. A mérföldkövek és célok kiválasztását különböző tényezőket figyelembe vevő kockázatértékelés vezérli. E kockázatértékelés alapján[29] a Bizottság a 2023-ban kifizetett kifizetési kérelmekben szereplő 748 mérföldkőből és célból összesen 82-t ellenőrzött. Ellenőrzési mintájának meghatározásához a Bizottság azt is figyelembe vette, hogy a Bizottság az előző évben már ellenőrizte-e ugyanazon intézkedés mérföldkövét vagy célját, és/vagy azt a nemzeti ellenőrző hatóságok ellenőrizték-e, észszerű bizonyosságot nyújtva a Bizottságnak. 2024. augusztus 31-ig a Bizottság a 2024-ben kifizetett kifizetési kérelmekben szereplő 10 mérföldkövet és célt is ellenőrzött. A Bizottság nem talált bizonyítékot arra, hogy az ellenőrzött mérföldköveket és célokat nem teljesítették kielégítően. A bejelentett adatok és az ellenőrzött adatok közötti eltérések a Bizottság által az értékeléshez figyelembe vett 5 %-os tűréshatáron belül maradtak.

A Bizottság 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között négy rendszerellenőrzést végzett az Unió pénzügyi érdekeinek védelmével kapcsolatban[30]. A négy ellenőrzés három koordináló szervre és 11 végrehajtó szervre, például minisztériumokra vagy ügynökségekre terjedt ki, amelyeket a kockázatértékelés keretrendszere alapján választottak ki. 2023 végéig minden tagállam kontrollrendszerét legalább egyszer ellenőrizték. E rendszerellenőrzések és más ellenőrzések keretében a Bizottság az állami támogatási és közbeszerzési eljárásoknak való megfelelést is ellenőrizte, és az ellenőrzések mind a közbeszerzési eljárásokban a csalás, a korrupció és az összeférhetetlenség megelőzésére szolgáló eljárásokra, mind pedig ezen eljárások tényleges végrehajtására kiterjednek a mintában szereplő intézkedések alapján.

A jelenlegi ellenőrzési munka alapján a Bizottság összességében pozitív képet állapított meg a belső kontrollrendszerek tagállamokban történő végrehajtásáról, bár van még javítanivaló. Néhány ellenőrzött végrehajtó szerv esetében bevált gyakorlatokat azonosítottak, például az esetleges csalás, korrupció, összeférhetetlenség és kettős finanszírozás felderítésére szolgáló eljárások, nevezetesen adatbányászati eszközök,

[28] Ezek az ellenőrzések a Németország, Észtország, Görögország, Franciaország, Horvátország, Olaszország, Lengyelország, Lettország, Luxemburg, Málta, Olaszország, Portugália, Románia, Szlovénia és Szlovákia által benyújtott kifizetési kérelmekre vonatkoznak.

[29] A kockázatértékelés számos kritériumon alapul, például a végrehajtó hatóságok típusán és számán, a végső kedvezményezettek típusán és számán, az alkalmazott besoroláson és az ellenőrzési mechanizmus összetettségén.

[30] A rendszerellenőrzéseket Belgiumban, Litvániában, Hollandiában és Szlovákiában végezték.

például az ARACHNE[31] használatával. A Bizottság azonban számos konkrét aggályt is felvetett, amelyek gyakran nem a nemzeti rendszer egészére, hanem csak a tagállamon belüli egyes szervekre vonatkoztak, mint például a koordináció és a felügyelet hiánya, adatgyűjtési problémák, hiányos csalás elleni stratégiák és csaláskockázat-értékelések, valamint az előzetes ellenőrzések javítása. A tagállamok megkezdték az ezen ellenőrzési megállapításokból eredő szükséges javítások végrehajtását, és a Bizottság szorosan nyomon követi az ajánlások végrehajtását.

Az Európai Számvevőszék továbbra is szorosan ellenőrzi az RRF-et

A maga a Bizottság által elvégzett ellenőrzések mellett az RRF-et az Európai Számvevőszék (a továbbiakban: ESZ) is ellenőrzi az egyes kifizetések ellenőrzése, valamint az RRF felépítésére vagy konkrét tematikus területeire vonatkozó számos teljesítmény-ellenőrzés révén. Az ESZ eddig az RRF-ből a tagállamok részére teljesített valamennyi kifizetést ellenőrizte. Emellett 2024. augusztus 31-ig három, kifejezetten az RRF-hez kapcsolódó teljesítmény-ellenőrzést véglegesítettek, nevezetesen a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek Bizottság általi értékelését, az RRF-re vonatkozó bizottsági kontrollrendszer kialakítását, valamint az RRF teljesítményének nyomon követése céljából a Bizottság által bevezetett keretet. Az RRF-re összpontosító további nyolc[32] számvevőszéki ellenőrzés vagy közzétételre vár, vagy 2024 végéig várhatóan lezárul, és 2024 végéig öt további ellenőrzés kezdődik vagy várhatóan megkezdődik, például a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési tervekre és azok REPowerEU-fejezeteire vonatkozó célzott ellenőrzés. Ezen túlmenően az RRF-fel kapcsolatos kérdéseket az ESZ konkrét szakpolitikai területekről vagy más programokról szóló felülvizsgálatai és tematikus különjelentései is figyelembe veszik, például ahogy az uniós jogállamisági keretre vonatkozó közelmúltbeli ellenőrzés során is történt[33].

A korábbi évekhez hasonlóan az ESZ a 2023. évi pénzügyi évben teljesített összes RRF-kifizetést, azaz a 17 tagállamnak teljesített 23 RRF-kifizetést ellenőrizte. Az ESZ külön megvizsgálta a Gazdasági és Pénzügyi Főigazgatóság által végzett utólagos ellenőrzéseket, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt, ellenőrzésre és kontrollra vonatkozó mérföldköveket is. Ez az ellenőrzési munka kiegészíti a kifizetési kérelmekben szereplő adatokra vonatkozó, benyújtás előtti és utáni nemzeti ellenőrzéseket, valamint a Bizottság saját ellenőrzéseit. A 2023. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentésében az ESZ azonosítja a tagállamoknak 2023-ban teljesített hat vissza nem

[31] Az ARACHNE az Európai Bizottság gondozásában fejlesztett, adatbányászatra és adatgazdagításra szolgáló informatikai eszköz. Az ARACHNE segít azonosítani azokat a projekteket, amelyek több uniós forrást vesznek igénybe, amennyiben fennáll a kettős finanszírozás potenciális kockázata. Bemutatja a több projektben részt vevő kedvezményezetteket, vállalkozókat, alvállalkozókat, partnereket és konzorciumi tagokat, függetlenül a különböző projektekben betöltött szerepüktől.

[32] Ezek kiterjednek többek között az RRF zöld átállással és digitális átállással kapcsolatos dimenzióira, az RRF forrásainak felhasználására, a munkaerőpiacra és külön a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt üzleti környezetvédelmi reformokra, a tagállamok kontrollrendszereire, valamint az RRF, a kohéziós politika és az Európai Hálózatfinanszírozási Eszköz közötti kettős finanszírozás megelőzésére. Más teljesítmény-ellenőrzések és -felülvizsgálatok az RRF-et vagy az RRF által támogatott intézkedéseket is érinthetik. Az ESZ valamennyi különjelentését a Bizottság hivatalos válaszai egészítik ki, amelyek nyilvánosak és elérhetők az ESZ honlapján.

[33] Lásd: Az ESZ 03/2024. sz. különjelentése: Jogállamiság az Európai Unióban: a keret a korábbinál jobban védi az Unió pénzügyi érdekeit, de továbbra is vannak kockázatok.

térítendő kifizetéssel kapcsolatos, pénzügyi hatással bíró megállapításokat. Az ESZ megállapításainak alapos vizsgálatát követően a Bizottság helyesnek tartja a „kielégítő teljesítésre" vonatkozó eredeti értékelését. Válaszában megjegyzi, hogy az ESZ következtetései elsősorban a jogi követelményeknek a Bizottság és az ESZ általi eltérő értelmezésén, illetve a konkrét esetek vagy az RRF tágabb jogi fogalmainak minőségi megítélésében mutatkozó különbségeken alapulnak. Ezzel összefüggésben a Bizottság ezen éves jelentés mellékletében két magyarázó dokumentumot nyújt be. A II. melléklet ismerteti a Bizottságnak az intézkedések támogathatóságára vonatkozó értelmezését az RRF-rendelet 17. cikkének (2) bekezdésében a társjogalkotók által előirányzott „visszamenőleges" kezdő időpont fényében. A III. melléklet ismerteti, hogy a Bizottság hogyan alkalmazta a „visszatérő nemzeti költségvetési kiadások" helyettesítésére vonatkozó támogathatósági rendelkezést.

A Bizottság késedelem nélkül nyomon követi az ESZ ajánlásait. A Bizottság eddig 28, az RRF-fel kapcsolatos ajánlást kapott az ESZ éves jelentéseiből vagy különjelentéseiből[34]. A Bizottság csak hármat utasított el teljes mértékben, amelyek tekintetében megjegyezte, hogy azokat nem lehet az RRF-rendelet jogalapjával és célkitűzéseivel összhangban végrehajtani. A Bizottság úgy véli, hogy az RRF-fel kapcsolatban kapott többi 25 ajánlás közül 24-et időben végrehajtottak, így 2024 végéig már csak egyet kell végrehajtani. Például az ESZ ajánlása nyomán a Bizottság módszertanokat tett közzé a mérföldkövek vagy célok visszafordításának kezelésére, közzétette a részleges vagy teljes felfüggesztések módszertanát, javította a kifizetési kérelmek értékelésének nyilvántartását és dokumentációját, megszervezte a bevált gyakorlatok tagállamok közötti cseréjét, valamint áttekintette a felülvizsgálat alatt álló mérföldköveket és célokat a követelmények egyértelműségének biztosítása érdekében.

A különböző ellenőrzések megállapításaiból és ajánlásaiból merítve[35] a Bizottság dinamikus megközelítést alkalmazott az ellenőrzés és a kontroll tekintetében, és felülvizsgálta és tovább erősítette az RRF-re vonatkozó ellenőrzési és kontrollkeretét. Például az Iránymutatás a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről című dokumentum[36] 2024. július 19-én elfogadott aktualizált változata további iránymutatást nyújt annak biztosítására, hogy a kontrollok továbbra is megfelelőek legyenek a kettős finanszírozás kockázatának azonosítása és elkerülése érdekében, egyúttal elősegítve a szinergiákat az uniós források felhasználása terén. A további átláthatóság és egyértelműség biztosítása érdekében e jelentés IV. melléklete összefoglalja, hogy a Bizottság hogyan értelmezi a kettős finanszírozásnak az RRF-rendelet 9. cikkében előírt fogalmát, amely a finanszírozás addicionalitását irányozza elő, egyszersmind lehetővé teszi az RRF-ből származó támogatás más uniós programokkal való kombinálását. Az aktualizált

[34] Lásd: Az ESZ 21/2022. sz. különjelentése: A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek Bizottság általi értékelése; az ESZ 07/2023. számú különjelentése: A Bizottság Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszközre vonatkozó kontrollrendszerének kialakítása; az ESZ 26/2023. számú különjelentése: a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz teljesítménymonitoring-kerete; a Számvevőszék 2021. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentése és a Számvevőszék 2022. évi pénzügyi évre vonatkozó éves jelentése.

[35] Az ellenőrök közé tartozik a Bizottság Belső Ellenőrzési Szolgálata, az Európai Számvevőszék, az Európai Tanács és az Európai Parlament.

[36] Lásd: A Bizottság közleménye – Iránymutatás a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről (C/2024/4618).

iránymutatás részeként a Bizottság közzétette a csökkentések és visszafizettetések keretét is, amely az RRF-rendelet szerinti csökkentések és visszafizettetések valamennyi indokára kiterjed[37]. Emellett a Bizottság tovább erősítette a kontrollkeretét. Az elmúlt évben felülvizsgálta az RRF kontroll- és ellenőrzési stratégiáit annak érdekében, hogy megerősítse az előzetes kontrollokat, jobban lefedje az RRF végrehajtásával kapcsolatos potenciális kockázatokat, tükrözze a tagállamok belső kontrollrendszereinek hatékonyságára vonatkozó megerősített kontrollokat az uniós és nemzeti szabályoknak való megfelelés, valamint a főigazgatóságok között az ellenőrzési kérdésekben folytatott megerősített együttműködés biztosítása érdekében, és munkája során kifejezetten foglalkozzon a visszafordítások potenciális kockázataival.

E. Kommunikáció és párbeszédek a 2023–2024-es időszakban

Az Európai Parlament, a Tanács és a tagállamok továbbra is folyamatosan részt vesznek az RRF végrehajtásában

A Bizottság az RRF végrehajtásának kezdete óta szorosan együttműködik az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal. A Bizottság továbbra is haladéktalanul megosztja az Európai Parlamenttel és a Tanáccsal – egyenlő feltételek mellett – a tagállamok által benyújtott módosított helyreállítási és rezilienciaépítési terveket, valamint a kifizetési kérelmek előzetes értékelését. Ez biztosítja az átlátható információáramlást és az intézmények közötti magas szintű együttműködést a végrehajtási szakasz során. Az Európai Parlamenttel a Bizottság rendszeres eszmecseréket tart az RRF-et érintő horizontális témák megvitatása céljából.

Az RRF létrehozása óta a Bizottság 16 magas szintű helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédre[38] kapott meghívást az Európai Parlamenttel, és részt is vett azokon. Ezen túlmenően a Bizottság rendszeresen együttműködik az európai parlamenti képviselőkkel a költségvetési és gazdasági vegyes bizottságok (Gazdasági és Monetáris Bizottság, valamint Költségvetési Bizottság) állandó munkacsoportjában, és összességében 35 ülésen vett részt. A Bizottságot rendszeresen meghívják továbbá más bizottságokba – köztük a Regionális Fejlesztési Bizottságba, a Költségvetési Ellenőrző Bizottságba és a Környezetvédelmi, Közegészségügyi és Élelmiszer-biztonsági Bizottságba –, hogy eszmecserét folytassanak az RRF-fel kapcsolatos kérdésekről. A Bizottság továbbra is közzéteszi az állandó munkacsoport keretében tartott valamennyi prezentációt egy erre a célra létrehozott weboldalon[39], és várakozással tekint az újonnan megválasztott Európai Parlamenttel való együttműködés elé.

[37] Az RRF jogi kerete három különböző indokról rendelkezik, amelyek alapján a Bizottság csökkentéseket és visszafizettetéseket hajthat végre: 1. az Unió pénzügyi érdekeit sértő csalás, korrupció és összeférhetetlenség esetei, 2. a finanszírozási megállapodásban vagy a hitelmegállapodásban foglalt valamely kötelezettség súlyos megszegésének esetei, 3. azok az esetek, amikor a kifizetési kérelem alapjául szolgáló információk és indokolás helytelennek bizonyulnak.

[38] A 16. helyreállítási és rezilienciaépítési párbeszédre 2024. szeptember 16-án, azaz az éves jelentés zárónapját követően került sor.

[39] Az Európai Parlamentnek vagy a Tanácsnak a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekről nyújtott tájékoztatás.

A Bizottság informális szakértői csoportját is fenntartotta, amely a tagállamokkal az RRF végrehajtásával kapcsolatos eszmecserét folytat, és gyakran szervez eszmecseréket a vélemények és a bevált gyakorlatok megosztása érdekében. Ez a csoport fontos fórum a tagállamok szakértői és a Bizottság között az RRF horizontális szempontjainak megvitatására. A Bizottság egy erre a célra létrehozott weboldalon közzéteszi az összes vonatkozó dokumentumot, például a napirendeket, jegyzőkönyveket és egyéb dokumentumokat[40]. A Bizottság eddig 28 ülést szervezett az RRF-fel foglalkozó informális szakértői csoport számára, köztük két személyes egyeztetési munkaértekezletet Brüsszelben, ahol a tagállamok azért találkoztak, hogy megosszák tapasztalataikat, és megvitassák a közös kihívásokat. Az első munkaértekezletet 2023. november 28-án szervezték meg, témája az irányítás és a közigazgatási kapacitás volt. A második munkaértekezletre 2024. július 4-én került sor, és kifejezetten a jelentős károkozás elkerülését célzó elv tagállamok általi alkalmazására összpontosított.

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása során tovább lehetne növelni az EU láthatóságát

Más uniós alapokhoz hasonlóan a tagállamok kötelesek biztosítani, hogy az RRF keretében nyújtott uniós finanszírozás címzettjei kommunikálják a finanszírozás eredetét, és biztosítsák annak láthatóságát. E kommunikációs és láthatósági kötelezettségek ellenére egy 2022. évi Eurobarométer felmérés[41] eredményei azt mutatják, hogy bár az uniós polgárok tudnak az országukra vonatkozó helyreállítási és rezilienciaépítési tervek létezéséről (tagállamonként eltérő mértékben), nincsenek eléggé tudatában annak, hogy azokat (teljes egészében vagy részben) az EU finanszírozza. Ez azt jelzi, hogy a tagállamoknak fokozniuk kell erőfeszítéseiket. Ugyanakkor az európaiak több mint fele (2023 ősze óta 55 %, +2 százalékpont) úgy véli, hogy a NextGenerationEU hatékonyan reagálhat a jelenlegi gazdasági kihívásokra[42].

Ezzel összefüggésben az Európai Bizottság 2024-ben két rendezvényt szervezett Brüsszelben, hogy áttekintse az RRF eddigi eredményeit, és fellendítse a velük kapcsolatos kommunikációt. Először is, 2024. április 9-én az Európai Bizottság és az Európai Unió Tanácsának belga elnöksége rendezvényt szervezett az RRF félidős értékelésének közzététele alkalmából. A rendezvény többek között lehetőséget kínált a fennmaradó kihívásokra való előretekintésre, valamint arra, hogy miként biztosítható, hogy az RRF a fennmaradó három évben elérje célkitűzéseit. 2024. április 12-én a fiatalok szerepvállalásának előmozdítása érdekében kétévente megrendezett Európai Ifjúsági Hét során ülést tartottak az RRF fiatalokra gyakorolt pozitív hatásáról. Az ülés középpontjában nyolc olyan fiatal résztvevő tapasztalatai álltak, akik különböző módokon részesültek az RRF intézkedéseiből.

[40] A bizottsági szakértői csoportok és más hasonló testületek nyilvántartása, a Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtásával foglalkozó informális szakértői csoport (E03772).

[41] Az Eurobarométer 515. sz. gyorsfelmérése: A „NextGenerationEU" uniós helyreállítási terv.

[42] 101. sz. standard Eurobarométer felmérés – 2024. tavasz – 2024. május – Eurobarométer felmérés (europa.eu).

A kommunikációs követelményeknek való megfelelés szisztematikus részét képezi a mérföldkövek és célok Bizottság által végzett utólagos ellenőrzéseinek is. Ezzel összefüggésben a Bizottság továbbra is támogatja a tagállamokat a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben foglalt kommunikációs stratégiák végrehajtásában. Jelenleg nyolc tagállam vesz részt egy több országot érintő, a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előnyeinek hatékony kommunikációjához szükséges kapacitás megteremtését célzó, a Technikai Támogatási Eszközből[43] támogatott projektben.

[43] A Technikai Támogatási Eszköz (TSI) olyan uniós program, amelynek keretében az uniós tagállamok számára testre szabott technikai szakértelmet biztosítanak a reformok kidolgozásához és végrehajtásához. További információkért látogasson el a https://commission.europa.eu/funding-tenders/find-funding/eu-funding-programmes/technical-support-instrument/technical-support-instrument-tsi_en weboldalra.

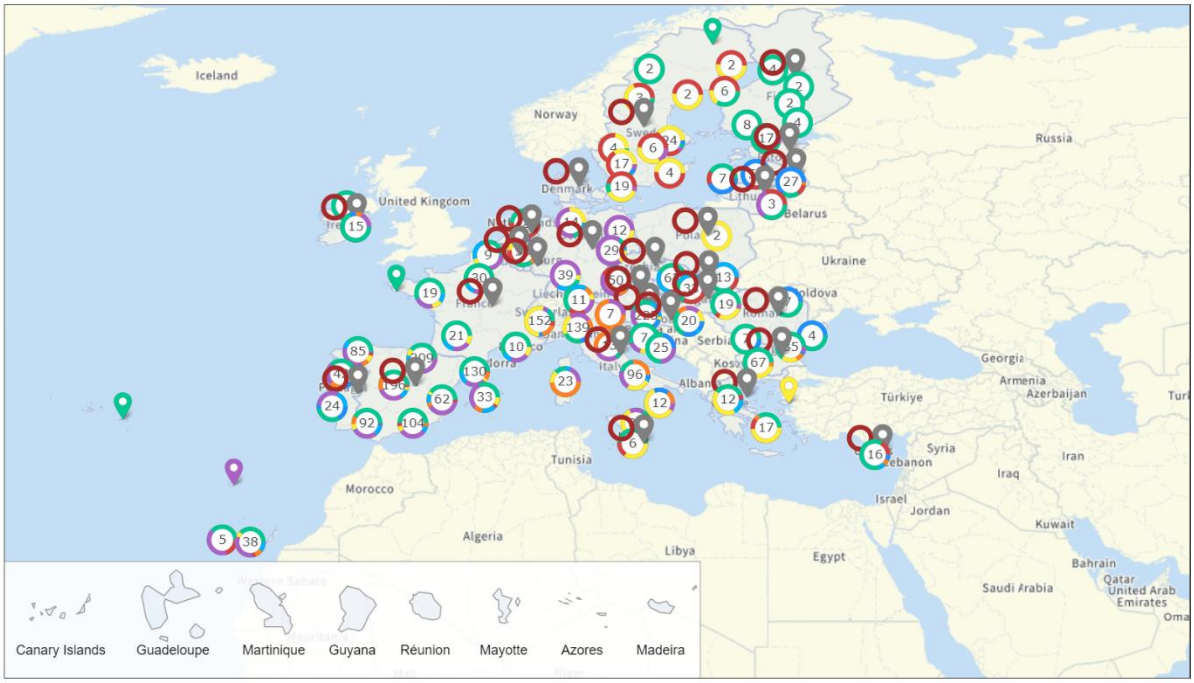
Az interaktív térkép vizuális áttekintést nyújt az RRF által támogatott projektekről

Az RRF láthatóságának és átláthatóságának további javítása érdekében **a Bizottság rendszeresen frissíti az RRF által támogatott projektek interaktív térképét** az egyes tagállamokban[44].

A 2023 márciusában elindított térkép áttekintést nyújt a választott reformokról és beruházásokról, megjelöli azok földrajzi helyét, és tájékoztatást nyújt aktuális állásukról. Továbbá linkeket tartalmaz olyan online forrásokhoz, ahol további részletes információk találhatók, így például az RRF nemzeti honlapjaihoz és adott esetben az RRF-ből finanszírozott konkrét projektek weboldalaihoz.

A térképet eddig **több mint 1 800 projekt egészítette ki valamennyi tagállamban.**

8. ábra: Az RRF-ből támogatott projektek térképe

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A tagállamok továbbra is megtartják az RRF éves rendezvényeit

Az éves rendezvényeken többek között a nemzeti hatóságok és a Bizottság képviselői, az érdekelt felek (köztük a szociális partnerek és a civil társadalom képviselői) és az RRF-ből nyújtott támogatás kedvezményezettjei találkoznak, hogy megvitassák a tagállamok által a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési terveikben javasolt különböző projektek végrehajtása terén elért előrehaladást.

2024 augusztusáig 33 éves rendezvényre került sor 24 tagállamban. A jelentéstételi időszakban (2023. szeptember 1-jétől 2024. augusztus 31-ig) 14 éves rendezvényre került

[44] Lásd: https://commission.europa.eu/business-economy-euro/economic-recovery/recovery-and-resilience-facility_en#map.

sor. A Bizottság képviseleteinek európai szemeszterrel foglalkozó tisztviselői és a nemzeti közigazgatások között jól bevált együttműködés hozzájárul ezen rendezvények sikeréhez. Kiváló lehetőségeket kínálnak arra, hogy a tájékoztatás sokkal szélesebb közönséghez eljusson az RRF szokásos érdekelt felein kívül.

Példa az RRF éves rendezvényére

2024. március 14-én a Spanyolország helyreállítási és rezilienciaépítési tervéről szóló éves rendezvényen kulcsfontosságú érdekelt felek vettek részt, köztük az Európai Bizottság, a spanyol kormány, a regionális és helyi hatóságok, valamint különböző partnerek, például a projektek kedvezményezettjei, a tudományos körök, a társadalmi szervezetek és a nem kormányzati szervezetek képviselői. A rendezvényen három tematikus panel szerepelt, amelyek Spanyolországnak a zöld átállás felgyorsítására, a versenyképesség fokozására és a felülvizsgált helyreállítási és rezilienciaépítési terv végrehajtásával kapcsolatos kihívások kezelésére irányuló erőfeszítéseit vizsgálták.

A Bizottság további releváns kommunikációs tevékenységeket végez

A nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előnyeiről folytatott kommunikáció az Európai Bizottság tagállami képviseleteinek is alapvető

kommunikációs feladata. Az éves rendezvényeken túlmenően számos egyéb tájékoztatási tevékenység zajlik szoros együttműködésben az európai szemeszterrel foglalkozó tisztviselőkkel és a képviseleteken belül működő más csoportokkal. Négy helyi kísérleti kampányra került sor Ausztriában, Horvátországban, Csehországban és Szlovéniában, és később más tagállamok is csatlakozhatnak.

A Bizottság az RRF elindítása óta az RRF végrehajtásáról is széles körű kommunikációt folytat a sajtóval. A Bizottság rendszeresen kapcsolatba lép a nemzeti kapcsolattartókkal és a szakosodott újságírókkal annak érdekében, hogy a nagyközönség széles körű tájékoztatást kapjon, és általánosságban megértse az RRF-fel és annak gyakorlati végrehajtásával kapcsolatos főbb kérdéseket. Ennek érdekében a Bizottság több mint 200 sajtóközleményt és sajtóanyagot adott ki, valamint számos sajtókonferenciát és technikai tájékoztatót szervezett Brüsszelben és a tagállamokban egyaránt, a Bizottság képviseleteinek támogatásával.

F. Az RRF félidős értékelésének főbb megállapításai

A félidős értékelés kimutatta, hogy az RRF támogatta a helyreállítást, és innovációt hozott az uniós kiadások terén

Az RRF félidős értékelését 2024. február 21-én tették közzé az RRF-rendelet 32. cikkével összhangban, és azt értékeli, hogy az RRF hogyan teljesít a célkitűzéseihez képest az adott pillanatban rendelkezésre álló bizonyítékok alapján. Az értékelés elismeri, hogy még túl korai lenne felmérni az eszköz teljes gazdasági hatását. Megvizsgálja, hogy mi működött jól és mit lehetne javítani, és meghatározza a legfontosabb tanulságokat, amelyek segíthetnek a lehetséges jövőbeli teljesítményalapú finanszírozási eszközökről való gondolkodásban. Az eszköz hatásának átfogóbb értékelése szerepelni fog az RRF 2028-ban közzéteendő utólagos értékelésében.

A félidős értékelés kiterjed az RRF-rendelet 32. cikkének (2) bekezdésében meghatározott értékelési követelményekre, valamint az Európai Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásaiban és a jogalkotás minőségének javításáról szóló intézményközi megállapodásban meghatározott öt értékelési kritériumra[45]. A hatály kiterjed a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek kialakítására és az eszköz 2024. február 1-jéig történő végrehajtására valamennyi tagállamban. Az értékelést egy kutatói konzorcium által készített független külső jelentés segítette[46], amely objektív értékelést nyújtott az előrehaladásról. Kiegészült az Európai Bizottság birtokában lévő és a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblán elérhető adatokkal[47], a

[45] *Az Európai Bizottság minőségi jogalkotásra vonatkozó iránymutatásai* (2021), elérhető a következő internetcímen: https://commission.europa.eu/system/files/2021-11/swd2021_305_en.pdf.

[46] A konzorciumot a CEPS, az ECORYS, a NIESR, a CSIL és a Wavestone alkotta.

[47] https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

tagállamok és más uniós intézmények hivatalos jelentéseivel, valamint a különböző érdekelt felektől, köztük a regionális és helyi hatóságoktól kapott visszajelzésekkel.

A félidős értékelés szerint az RRF kikövezte az utat az EU világjárványt követő gazdasági helyreállításához. Az RRF bejelentése hozzájárult az állampapír-hozamfelárak szűküléséhez, és a közberuházások a Covid19-válságot követően is fennmaradtak: a 2019. évi 3,0 %-ról 2023-ban 3,5 %-ra nőttek. A közberuházások 2019 és 2025 között várható növekedésének mintegy fele az uniós költségvetésből, különösen az RRF-ből finanszírozott beruházásokhoz kapcsolódik. A Bizottság modellszimulációi szerint a NextGenerationEU 2026-ban akár 1,4 %-kal is növelheti az EU reál-GDP-jét a NextGenerationEU nélküli forgatókönyvhöz képest[48]. A modellszimulációk emellett az uniós foglalkoztatás jelentős, rövid távú (akár 0,8 %-ot is elérő) növekedését jelzik előre.

A félidős értékelés azt mutatja, hogy az RRF kulcsszerepet játszik a strukturális reformok és a közös uniós szakpolitikai prioritások támogatásában. Az RRF által támogatott strukturális reformok és beruházások előmozdították az előrehaladást a közös szakpolitikai prioritások terén, különösen a zöld és digitális átállás, valamint a társadalmi-gazdasági konvergencia tekintetében. Bár még túl korai lenne felmérni az eszköz teljes hatását, az értékelés példákat is tartalmaz az RRF által támogatott reformokra és beruházásokra. Ilyen például a közigazgatás működésének és az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságának javítása, valamint az energiahatékonyság, a digitális közszolgáltatások, a fenntartható közlekedés, az oktatás és képzés, a kutatás és innováció, a szociális védelem és a munkaerőpiachoz való hozzáférés javítása.

Az RRF félidős értékelése kiemelte a teljesítményalapú megközelítés és a strukturális reformok ösztönzéséhez nyújtott pénzügyi támogatás hozzáadott értékét. Az értékelés megállapítja, hogy az RRF teljesítményalapú megközelítése fontos szerepet játszik az eszköz hatékonyságának javításában: a konkrét outputok (azaz mérföldkövek és célok) teljesítése után gyorsan sor kerül a folyósításokra. A reformok és a beruházások egyetlen finanszírozási eszközben való ötvözése szinergiákat teremt közöttük, míg az átfogó reform- és beruházási menetrend egyetlen helyreállítási és rezilienciaépítési tervbe való integrálása támogatja a tervek belső koherenciáját. Az RRF egyik legjelentősebb sikere az, hogy bizonyítottan képes ösztönözni a strukturális reformok végrehajtását, beleértve az európai szemeszter keretében ajánlott reformokat is. Az RRF-et megelőző két évben a 2016–2017-es országspecifikus ajánlások körében a legalább „némi előrehaladást" elérő ajánlások aránya mindössze hat százalékponttal, a 2018. évi 53 %-ról 2020-ra 59 %-ra nőtt. Ezzel szemben a 2019–2020-as országspecifikus ajánlások körében a legalább „némi előrehaladást" elérő ajánlások aránya az RRF-et megelőző, 2021. évi 52 %-ról 2023-ra közel 69 %-ra emelkedett, ami 17 százalékpontos növekedést jelent.

[48] A szimulációk eredményei a finanszírozott beruházási projektek termelékenységére és addicionalitására vonatkozó feltételezésektől függenek; nem veszik azonban figyelembe a reformok hatását, amelyek hosszú távon tovább fokozhatják az európai növekedést.

Az értékelés hasznos megfontolásokat tartalmaz a jövőbeli teljesítményalapú eszközök tekintetében

Az RRF belépési költségeket jelentett a tagállami közigazgatások számára, és további egyszerűsítésre nyílt lehetőség. Ami az eszköz kialakítását illeti, a félidős értékelésben a tagállamok a következőkhöz kapcsolódó kombinált kötelezettségekre hivatkoznak: i. a mérföldkövek és célok teljesítésének bizonyításához szükséges bizonyítékok, ii. szigorú jelentéstételi követelmények, például közös mutatók és féléves adatok, valamint iii. az ellenőrzési és kontrollkeret. Az RRF-rendeletben foglalt ellenőrzési és kontrollkeret összetettnek tekinthető, különös tekintettel a nemzeti hatóságok, a Bizottság és az ESZ által végzett kontrollok és ellenőrzések közötti átfedésre. A tagállamok szerint lehetőség van a kontroll- és ellenőrzési eljárások egyszerűsítésére, az érintett szereplők közötti hatékonyabb koordináció biztosítására és a többszörös ellenőrzések elkerülésére. Végezetül egyes nemzeti hatóságok a mérföldkövek és célok bizottsági értékelésének rugalmatlanságára, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek felülvizsgálatára irányuló merev és erőforrás-igényes eljárásokra is rámutattak.

A tagállamok közigazgatási kapacitása kulcsfontosságú a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik sikeres végrehajtásához. Számos tagállam nem erősítette meg kellőképpen a közigazgatási kapacitást, többek között helyi és regionális szinten sem, amint arra például a Régiók Bizottsága is rámutatott. Ez hátráltatta a tagállamokat terveik végrehajtásában. Ezen túlmenően rendkívül fontos a – például az országspecifikus ajánlásokhoz vagy az ellenőrzésre és kontrollra vonatkozó mérföldkövekhez kapcsolódó – kulcsfontosságú reformok végrehajtásával kapcsolatos politikai konszenzus. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásának fő késedelmei abban az esetben mutatkoznak meg, amikor a tagállamok közigazgatási kapacitása korlátozott, és/vagy a tagállamok (még) nem tudták teljesíteni a kulcsfontosságú reformmérföldköveket.

A regionális és helyi hatóságok, a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és más érdekelt felek bevonása kulcsfontosságú tényező a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek intézkedéseinek tervezésében és végrehajtásában. Az RRF-rendelet előírja a tagállamok számára, hogy nyújtsanak tájékoztatást a helyreállítási és rezilienciaépítési tervük kidolgozása során lefolytatott konzultációkról, ugyanakkor az érdekelt felek bevonásának szintje és formája a nemzeti jogi keretektől függ, és tagállamonként jelentősen eltérhet. A fő koordinációs és felügyeleti szerepet betöltő nemzeti hatóságok mellett a helyi és regionális önkormányzatok, valamint a szociális partnerek, a civil társadalmi szervezetek és más érdekelt felek is fontos szerepet játszanak. A félidős értékelésben a helyi és regionális önkormányzatok, a szociális partnerek és a civil társadalom rámutattak arra, hogy a tagállamok nem vesznek kellőképpen részt a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek előkészítésében és végrehajtásában. Bár ez részben magyarázható azzal, hogy a válsággal összefüggésben gyorsan kellett kidolgozni a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket, kulcsfontosságú, hogy a jövőben e felek szoros bevonása támogassa a felelősségvállalást és a helyszíni végrehajtást.

Az RRF félidős értékeléséből levont tanulságokra reagálva a Tanács következtetéseket fogadott el, a Bizottság pedig aktualizálta iránymutatását. Az ECOFIN 2024. április 12-én elfogadta az RRF félidős értékeléséről szóló tanácsi következtetéseket[49], amelyek rámutattak arra, hogy az RRF végrehajtásához kapcsolódóan mind a Bizottság, mind a tagállamok esetében a vártnál nagyobb az adminisztratív teher. A Tanács felkérte a Bizottságot és a tagállamokat, hogy határozzák meg a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek racionalizálásának és hatékonyabb végrehajtásának módjait, biztosítva ugyanakkor az EU pénzügyi érdekeinek védelmét. Ennek szellemében a Bizottság megvizsgálta, hogy a hatályos jogszabályok szabta kereteken belül hogyan lehetne egyszerűsíteni az RRF végrehajtását. A Bizottság 2024. július 19-én elfogadta a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekre vonatkozó aktualizált iránymutatását[50], amely számos egyszerűsítési elemet vezet be az RRF végrehajtására vonatkozóan. Az aktualizált iránymutatás:

- egyértelműbbé teszi a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek módosításának az RRF-rendelet 21. cikkében foglalt lehetőségét, amennyiben egy tagállam jobb alternatívát azonosít egy intézkedés oly módon történő végrehajtására, amely csökkenti az adott intézkedés végrehajtásához kapcsolódó adminisztratív terhet anélkül, hogy engedne a terv célkitűzéseiből,
- egyértelműbben meghatározza az RRF-rendelet 21. cikke alapján a helyreállítási és rezilienciaépítési tervet érintően elvégezhető egyéb változtatások lehetőségét,
- ismerteti azokat a körülményeket, amelyek fennállása esetén a helyreállítási és rezilienciaépítési terv módosítását követően nem feltétlenül kell felülvizsgálni az operatív szabályokat, az ilyen felülvizsgálatokhoz kapcsolódó adminisztratív teher csökkentése érdekében, valamint
- egyértelműbbé teszi, hogy milyen feltételek mellett lehetséges az RRF-ből és más uniós alapokból származó támogatás arányos kombinációja, elkerülve a kettős finanszírozást.

Ezzel párhuzamosan a Bizottság az RRF-rendelet szerinti lehető legnagyobb mértékben egyszerűsítette a tagállamok jelentéstételi követelményeit azáltal, hogy csökkentette a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtásáról szóló féléves jelentéstétel keretében kért információkat, és lehetővé tette a tagállamok számára, hogy töröljék a II. mellékletet[51] az operatív rendelkezésekből.

[49] Megtekinthető a következő internetcímen: https://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-8868-2024-INIT/hu/pdf.

[50] Megtekinthető a következő internetcímen: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/HU/TXT/PDF/?uri=OJ:C_202404618.

[51] A II. melléklet felsorolja a nyomonkövetési lépéseket: ezek olyan további, nem kötelező erejű lépések, amelyek során a nemzeti közigazgatásoknak további információkat kell szolgáltatniuk a vonatkozó intézkedések végrehajtásáról. Mivel ezek a nyomonkövetési lépések nem kötelező erejűek, és az RRF-rendelet értelmében nem kötelezőek, a II. melléklet operatív megállapodásba való belefoglalása opcionális.

2. A Helyreállítási és Rezilienciaépítési Eszköz végrehajtása terén elért előrehaladás

A. Közös mutatók

Az RRF jelentős tényleges eredményeket ért el a gyakorlatban

A közös mutatók a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén az általános és konkrét célkitűzések megvalósítása terén elért előrehaladást, valamint az RRF általános teljesítményét mutatják be[52]. A tagállamok évente kétszer szolgáltatnak adatokat, amelyek 14 mutatóra vonatkoznak[53]. Bár a közös mutatók az RRF intézkedéseiből eredő konkrét teljesítményoutputokat tükrözik, nem az egyetlen eszközt jelentik az RRF végrehajtása terén elért eredmények nyomon követésére. A közös mutatókról a tagállamok féléves jelentéseiben szereplő több mint 6 000 mérföldkő és cél tekintetében elért előrehaladás mellett számolnak be.

Az RRF jelentős outputokhoz és eredményekhez járult hozzá a 14 különböző mutató tekintetében. A helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblán[54] eddig öt jelentéstételi időszak felülvizsgált adatai láthatók, a 2020 februárja és 2023 decembere közötti időszakban elért eredményekre kiterjedően. A 9. ábra a közös mutatók aktuális állását mutatja, tükrözve az eszköz célkitűzéseinek és az EU fő prioritásainak megvalósítása terén elért jelentős eredményeket.

[52] Amint azt a félidős értékelés részletesen elemezte, a közös mutatókra módszertani fenntartások vonatkoznak. Bár céljuk, hogy beszámoljanak az RRF általános teljesítményéről és a célkitűzéseinek megvalósítása terén elért haladásról, nem fedik le átfogóan a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szereplő összes beruházást, és nem veszik teljes mértékben figyelembe a reformok hozzájárulását, amelyet nehéz mennyiségi mutatók segítségével mérni. A közös mutatók alapjául szolgáló adatok gyűjtésének módszertana időnként lehetetlenné teszi azok konkrét eredetének és az RRF célkitűzéseihez való hozzájárulásuk elkülönítését, különösen mivel nincs összehasonlítási pont (az RFF hiányában kontrafaktuális). Ezenkívül a közös mutatók nem tartalmaznak végleges célértékeket, ami korlátozza használatukat az értékeléssel összefüggésben és az RRF hatékonyságának meghatározásakor. Ezt a pontot a tagállamoktól kapott visszajelzések is alátámasztják.

[53] Az RRF-rendelet előírja a tagállamok számára, hogy tegyenek jelentést a Bizottságnak a közös mutatókról, és felhatalmazza a Bizottságot arra, hogy meghatározza az e jelentéstételhez használandó közös mutatókat. Az (EU) 2021/2106 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet meghatározza a szóban forgó 14 mutatót. A mutatóknak két típusa van. A teljesítménymutatók az RRF által támogatott tevékenység vagy projekt konkrét eredményeit mérik (pl. a megújuló energiaforrásokhoz telepített további működési kapacitás). Az eredménymutatók a helyzet változását és annak a kedvezményezettekre (pl. az új digitális közszolgáltatások vagy képzések előnyeit élvező személyekre) gyakorolt hatásait tükrözik. A 14 közös mutató közül 4 nemek szerinti bontásban szerepel. A tagállamok félévente jelentést tesznek ezekről a közös mutatókról február 28-ig (az előző év júliusi és decemberi jelentéstételi időszakára vonatkozóan) és augusztus 31-ig (az ugyanazon év januárja és júniusa közötti jelentéstételi időszakra vonatkozóan). A Bizottság közzéteszi a közös mutatók adatait a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytáblán az adatok hihetőségének és összehasonlíthatóságának biztosítása érdekében végzett adatellenőrzéseket követően. A felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet követelményeinek megfelelően az egyes tagállamok szintjén megjelenített adatokat relatív értelemben kell bemutatni. A Bizottságnak azonban nincs jogalapja arra, hogy megvizsgálja vagy ellenőrizze a tagállamok által benyújtott adatok minőségét, illetve, hogy módosítson vagy elutasítson bizonyos tagállami jelentéseket. A Bizottság ellenőrzései az adatok általános hihetőségére és összehasonlíthatóságára korlátozódnak.

[54] https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/index.html.

9. ábra: A közös mutatók aktuális állása

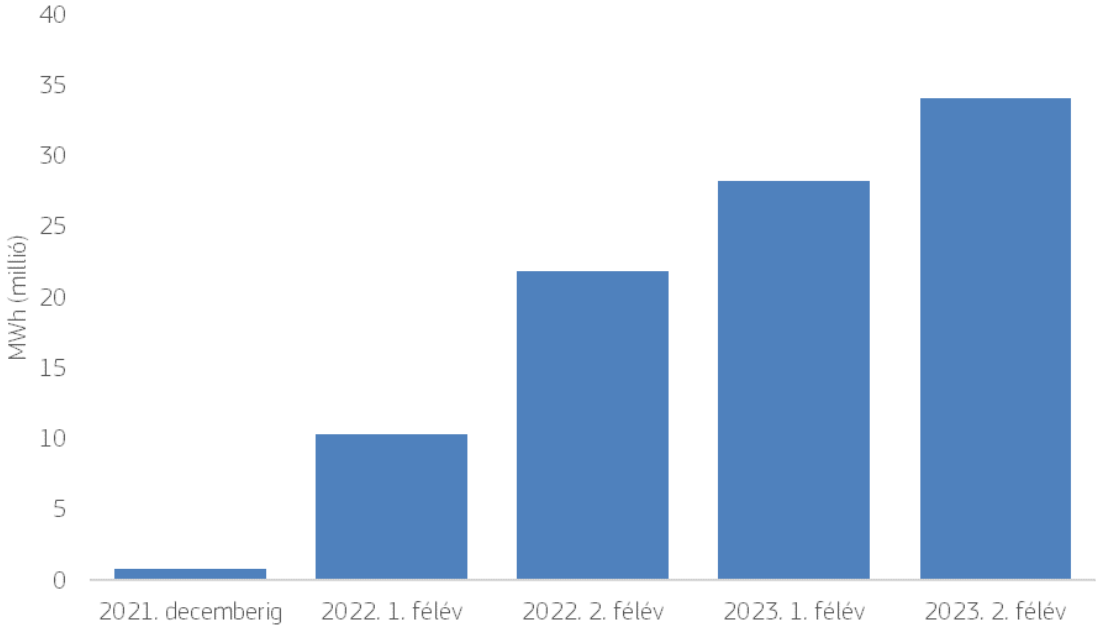

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

2023 végére az RRF-ből származó támogatásnak köszönhetően **mintegy 34 millió megawattóra („MWh”) megtakarítást** sikerült elérni az **éves energiafogyasztás** terén (10. ábra). Energiafogyasztásunk csökkentése és az energiahatékonyság növelése az EU egyik legfontosabb prioritása és a tiszta energiára való átállás előfeltétele. Az 1. számú közös mutató az éves primerenergia-fogyasztásnak az RRF támogatásával elért csökkenését méri. Ezzel összefüggésben az eddig elért energiamegtakarítás meghaladja Dánia teljes éves villamosenergia-fogyasztását[55]. Példaként említhető az épületek, iskolák, kórházak vagy vállalkozások energiafogyasztásának csökkenése.

[55] Az Eurostat 2023. évi villamosenergia-ellátásra, -átalakításra és -fogyasztásra vonatkozó adatai, lásd: https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/nrg_cb_e/default/table?lang=en.

10. ábra: Az éves primerenergia-fogyasztási megtakarítás alakulása, MWh-ban kifejezve

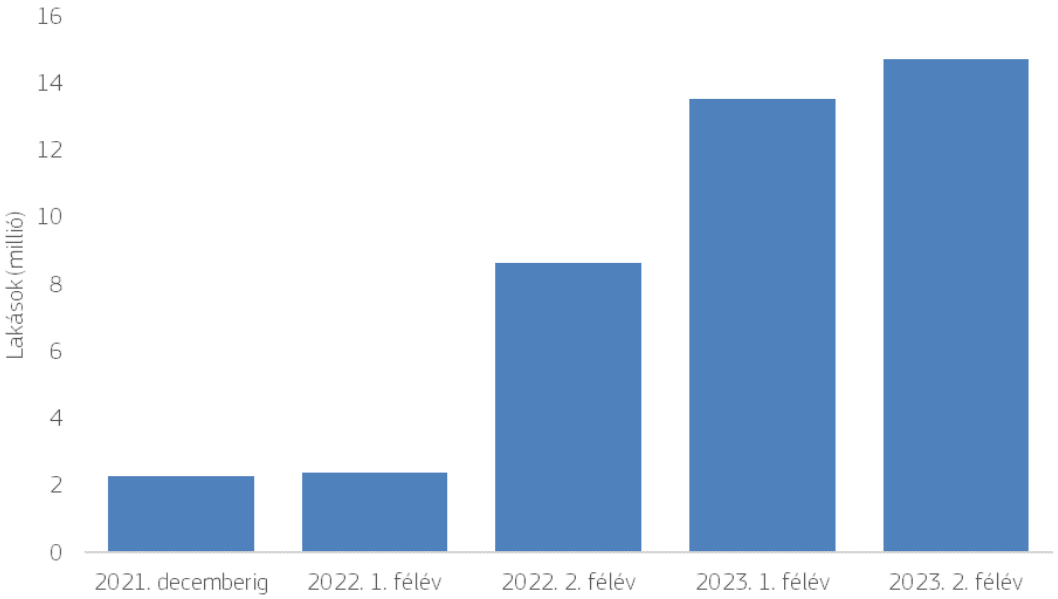

Megjegyzés: Ez az ábra a 2. számú közös mutatót mutatja. Ez egy kumulatív és idővel növekvő állománymutató. Ezért a növekményes értékeket a tagállamok jelentik.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

2023 decemberéig **az RRF támogatási intézkedései közel 15 millió otthonnak segítettek a nagyon nagy kapacitású internetes hálózatokhoz való hozzáférésben** (11. ábra). Az 5. számú közös mutató azon otthonok (lakások) számát tükrözi, amelyek az RRF keretében hozott intézkedések – többek között az 5G hálózatok és a gigabites sebesség – révén nagyon nagy kapacitású internetes hálózatokhoz jutottak hozzá. Azokat az otthonokat is be kell számítani, amelyek korábban lassúbb hozzáféréssel rendelkeztek, vagy egyáltalán nem rendelkeztek hozzáféréssel. A nagy sebességű digitális infrastruktúrához való hozzáférés az inkluzív digitális átállás előfeltétele, és a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben prioritásként jelenik meg.

11. ábra: Nagyon nagy kapacitású hálózatokon keresztül biztosított internet-hozzáféréssel rendelkező további lakások számának alakulása

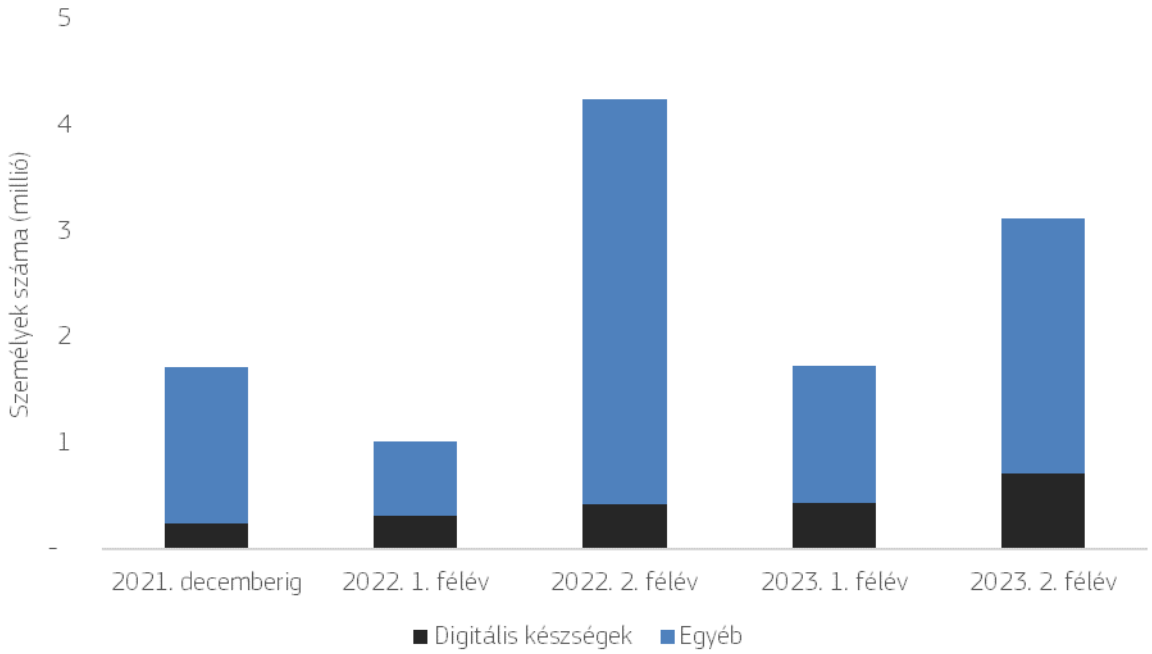

Megjegyzés: Ez az ábra az 5. számú közös mutatót mutatja. Ez egy kumulatív és idővel növekvő állománymutató. Ezért a növekményes értékeket a tagállamok jelentik.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

2023 második felében több mint 3 millióan részesültek képzésben az RRF támogatásával (12. ábra). Az RRF – létrehozása óta – összesen több mint 11,8 millió ember oktatását vagy képzését támogatta. A Covid19-válság komoly zavart okozott az uniós oktatási és képzési rendszerekben is; a 10. számú közös mutató az RRF oktatáshoz és képzéshez, valamint a készségfejlesztéshez való hozzájárulását tükrözi. Az oktatást és képzést érintő reformok és beruházások elengedhetetlenek a polgárok felkészítéséhez a zöld és digitális átállásra, valamint annak biztosításához, hogy lehetőségük legyen a számukra szükséges készségek fejlesztésére. Különös hangsúlyt kapnak a digitális készségek fejlesztését célzó képzések, tekintettel e készségek egyre növekvő munkaerőpiaci és társadalmi jelentőségére.

12. ábra: Az oktatásban vagy képzésben résztvevők számának alakulása

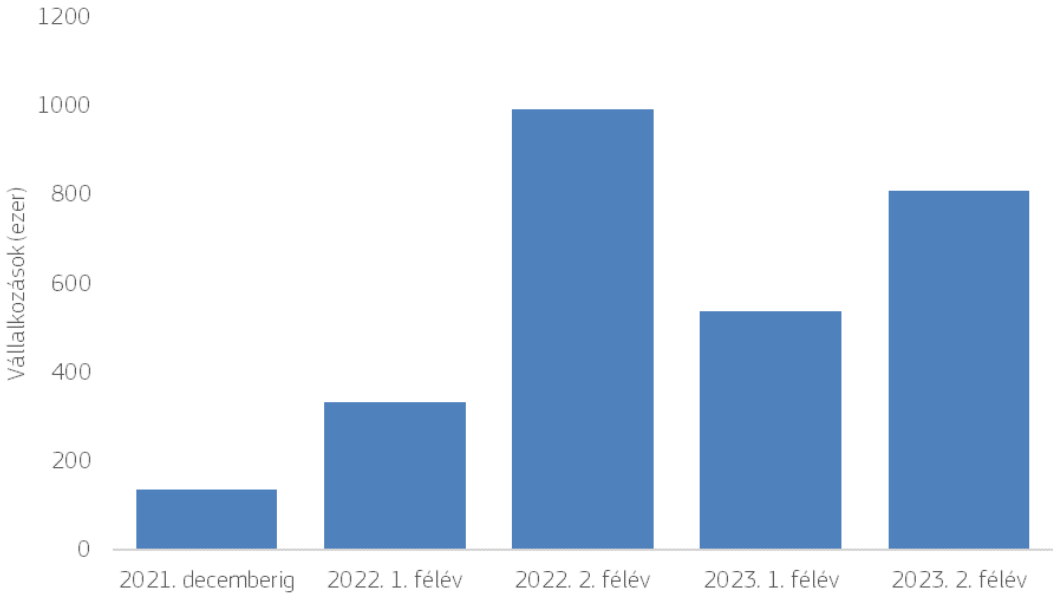

Megjegyzés: Ez az ábra a 10. számú közös mutatót mutatja. Ez a közös mutató egy forgalmi mutató, amely csak az adott hat hónapos jelentéstételi időszak teljesítményére vonatkozik, és ezért a jelentéstételi időszakok között ingadozhat.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

Az RRF 2023 második felében **800 000 vállalkozásnak nyújtott pénzügyi vagy természetbeni támogatást** (13. ábra). Az RRF – létrehozása óta – összesen több mint 2,8 millió vállalkozást támogatott. A Covid19-válság súlyos hatást gyakorolt az egész uniós gazdaságra, és különösen a kis- és középvállalkozásokat (kkv-k) sújtotta. Ha megvizsgáljuk az uniós gazdaságok fellendítéséhez és a vállalkozások megsegítéséhez nyújtott támogatást, a 9. számú közös mutató jelzi az RRF keretében hozott intézkedésekkel támogatott vállalkozások számát.

13. ábra: A támogatott vállalkozások számának alakulása (beleértve a mikro-, kis-, közép- és nagyvállalkozásokat)

Megjegyzés: Ez az ábra a 9. számú közös mutatót mutatja. Ez a közös mutató egy forgalmi mutató, amely csak az adott hat hónapos jelentéstételi időszak teljesítményére vonatkozik, és ezért a jelentéstételi időszakok között ingadozhat.

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A rendeletben említett, a nemek közötti egyenlőség általános érvényesítésére és az esélyegyenlőségre vonatkozó elvekkel összhangban a közös mutatók közül négy nemek szerinti bontásban adja meg az adatokat. A tagállamok által jelentett adatok szerint az RRF-ből finanszírozott oktatásban vagy képzésben részt vevők mintegy 55 %-a nő (10. számú közös mutató). A 8. számú közös mutató azt mutatja, hogy a támogatott kutatási létesítményekben dolgozó kutatók körülbelül 40 %-a nő. A foglalkoztatottak vagy munkakereső tevékenységekben részt vevő személyek számára vonatkozó 11. számú közös mutató azt jelzi, hogy a támogatottak több mint 60 %-a nő, míg a 14. számú közös mutató azt mutatja, hogy az RRF-ből támogatásban részesülő fiatalok száma viszonylag kiegyensúlyozott a nemek között[56].

B. Féléves jelentéstételi adatok

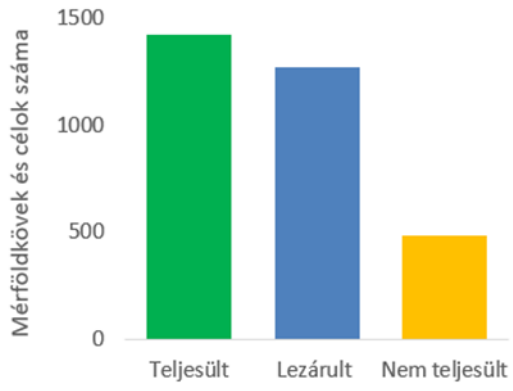
A jelentések szerint a legtöbb mérföldkövet és célt a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek ütemezésének megfelelően hajtják végre

A 2024 első negyedévéig esedékes mérföldkövek és célok 85 %-át a Bizottság vagy teljesítettnek értékelte, vagy a tagállamok saját bejelentés keretében

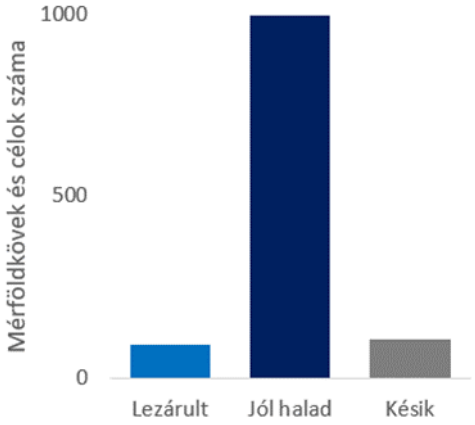
[56] Egyes tagállamok a nemek szerinti bontásra csak becslést adtak, mivel a valós adatok gyűjtése nehézkes volt, vagy egyáltalán nem volt lehetséges.

lezárták őket[57]**.** Konkrétan a Bizottság a 2024 első negyedévéig esedékes 3 171 mérföldkőből és célból 1 419-et értékelt teljesítettnek, és a tagállamok további 1 267 mérföldkő és cél lezárásáról számoltak be (14. ábra). A tagállamok ugyanakkor arról számoltak be, hogy a 2024 első negyedévéig esedékes további 485 mérföldkő és cél (azaz 15,3 %) nem zárult le.

14. ábra: A múltbeli mérföldkövek és célok terén elért előrehaladás 2020 első negyedévétől 2024 első negyedévéig

15. ábra: A jövőben esedékes mérföldkövek és célok terén elért előrehaladás 2024 második negyedévétől 2025 első negyedévéig

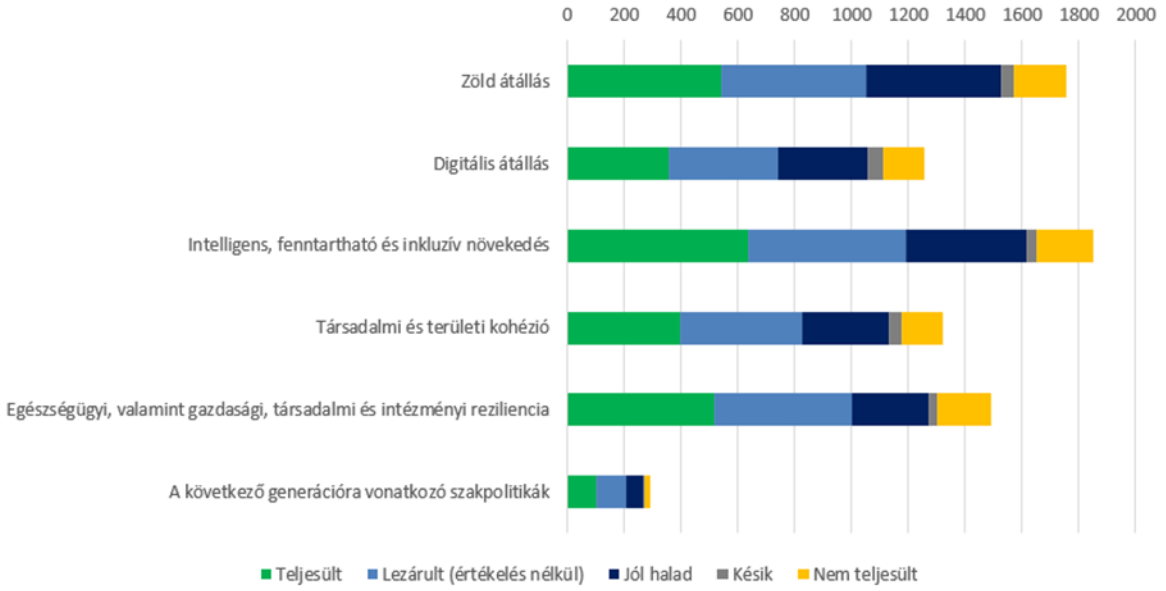
Forrás: Európai Bizottság

A jelentések szerint a mérföldkövek és célok végrehajtása a következő 12 hónapban jól halad. A tagállamok arról számoltak be, hogy a 2024 második negyedéve és 2025 első negyedéve között lezárandó mérföldkövek és célok (közel 83 %-uk, azaz az 1 199 mérföldkőből és célból 996) jól haladnak. A tagállamok jelezték, hogy 93 mérföldkövet és célt (8 %) a tervezett időpont előtt lezártak, míg 110 mérföldkő és cél (9 %) esetében „késik" státuszról számoltak be (15. ábra). A késedelmek okaként a tagállamok az adminisztratív szüneteket, a jogalkotási eljárások késedelmének vagy a korábbi szükséges mérföldkövek késedelmes lezárásának hatásait, a magas inflációt és az ellátási lánc zavarainak következményeit, a projektek alacsony előfizetését vagy elfogadását, a nagy és összetett projektek végrehajtásának nehézségeit, valamint a vártnál lassabb végrehajtást emelték ki.

[57] A 2024. tavaszi féléves jelentéstételi időszak adatai szerint. Az RRF-rendelet 27. cikkével összhangban a tagállamoknak az európai szemeszter keretében évente kétszer jelentést kell tenniük a helyreállítási és rezilienciaépítési terveik megvalósítása terén tett előrehaladásról. Az (EU) 2021/2106 felhatalmazáson alapuló bizottsági rendelet tovább pontosítja ezt a kötelezettséget, és meghatározza, hogy a féléves jelentéseket legkésőbb április 30-ig, illetve október 15-ig kell benyújtani. A tagállamok jelentést tesznek a múltban esedékessé vált és a következő tizenkét hónapban esedékes mérföldkövek és célok elérése terén elért előrehaladásukról. Bár az adatokat a tagállamok saját maguk jelentik be, és azokat nem ellenőrzi a Bizottság, átfogó áttekintést nyújtanak valamennyi terv végrehajtásáról, és lehetővé teszik a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek végrehajtása terén elért előrehaladás nyomon követését. A kifizetési kérelmekkel összefüggésben a Bizottság által már kielégítően teljesítettként értékelt mérföldkövek és célok státusza „teljesült". Az egyes múltbeli mérföldkövek és célok (vagyis azok, amelyeket a tervek szerint a jelentéstételi határidőt megelőző negyedévig kell elérni) előrehaladásának státusza „lezárult" vagy „nem zárult le" lehet. A jövőbeni mérföldkövek és célok (vagyis azok, amelyeket a tervek szerint a jelentéstételi határidő szerinti negyedév vagy az azt követő három negyedév során kell elérni) státusza „lezárult", „jól halad" vagy „késik" lehet.

A mérföldkövek és célok végrehajtása terén elért előrehaladás mind a hat szakpolitikai pillérben egyenletes (16. ábra). Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés pillére, valamint a zöld átállás pillére magában foglalja a leginkább teljesített és lezárt mérföldköveket és célokat (1 616, illetve 1 527), míg megfelelő számú mérföldkő és cél jól halad, hogy 2025 első negyedévére teljesüljön. Az egészségügyi, gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia és a digitális átállás pillérei, valamint a társadalmi és területi kohézió tekintetében szintén jóval több mint 1 000-hez tartozik „teljesült", „lezárult" vagy „jól halad" státuszú mérföldkő és cél.

16. ábra: Az RRF-rendelet hat pilléréhez hozzájáruló mérföldkövek és célok, valamint azok státusza 2025 első negyedévéig

Forrás: Európai Bizottság

C. A hat szakpolitikai pillér tekintetében elért előrehaladás

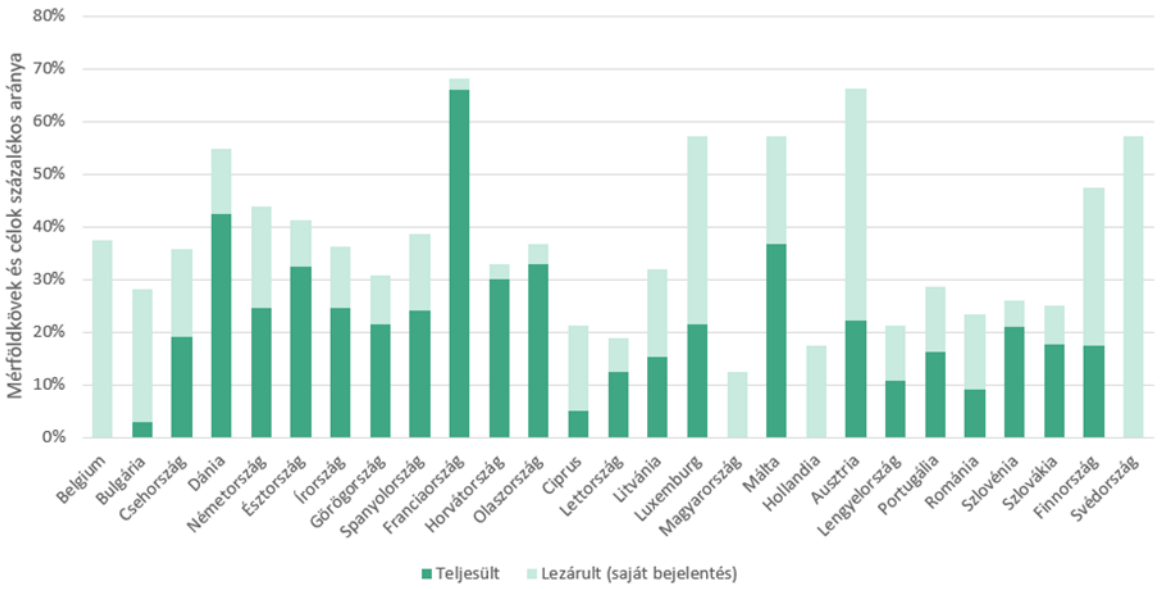
A tagállamok az RRF mind a hat szakpolitikai pillére tekintetében látható haladást értek el a végrehajtás terén

Zöld átállás

Az RRF elő fogja segíteni a nettó üvegházhatásúgáz-kibocsátás 2030-ig legalább 55 %-kal történő csökkentésére, valamint a klímasemlegesség 2050-re történő elérésére vonatkozó uniós célok teljesítését. Az RRF-ből támogatott intézkedések a fenntartható mobilitás előmozdításával, az energiahatékonyság növelésével és a megújuló energiaforrások nagyobb mértékű alkalmazásának ösztönzésével hozzájárulnak az EU éghajlatvédelmi törekvéseinek teljesítéséhez. Az intézkedések biztosítják továbbá az éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás és más környezetvédelmi célkitűzések – például a légszennyezés csökkentése, a körforgásos gazdaság előmozdítása vagy a biológiai

sokféleség helyreállítása és védelme – felé tett előrehaladást. A REPowerEU-fejezetek elfogadását követően összesen 346 milliárd EUR-t[58] – a tagállamok eddigi teljes allokációjának több mint 50 %-át – különítettek el a zöld átállás pilléréhez hozzájáruló intézkedésekre.

17. ábra: A zöld átálláshoz hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

A zöld átállással kapcsolatos intézkedések végrehajtása terén összességében jó az előrehaladás. A Bizottság arról számolt be, hogy a mérföldkövek és célok mintegy egyharmada lezárultnak vagy kielégítően teljesítettnek minősül. Konkrétan a zöld átálláshoz kapcsolódó 3 214 mérföldkőből és célból 1 080 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami körülbelül 34 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 19 %-ot is). A Bizottság a zöld átálláshoz hozzájáruló e mérföldkövek és célok közül 355-öt úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között teljesültek. Bár még túl korai lenne értékelni az RRF zöld átállásra gyakorolt teljes hatását, mivel a végső hatások csak hosszabb távon fognak bekövetkezni, a már teljesített „zöld” mérföldkövek és célok hozzájárultak a zöld átállás lendületének növeléséhez. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban (2023. szeptember 1. – 2024. augusztus 31.) teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

[58] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla pillércímkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel a zöld átállás pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre a zöld átállás pillére keretében

Reformok:

- **Spanyolország** i. elfogadta a zöld költségvetésről szóló jelentést, hogy az uniós módszertannal és nyomonkövetési kerettel összhangban feltérképezze a zöld kiadásokat az éves költségvetési törvényben, ii. jóváhagyta az erdőgazdálkodási stratégiát, iii. módosította a horizontális tulajdonjogot az épületfelújítási munkálatok megkönnyítése és a finanszírozási eszközökhöz való hozzáférés javítása érdekében, és iv. jóváhagyott egy vasúti stratégiát, amely egyértelmű fenntartható mobilitástervezési forgatókönyvet határoz meg a vasúti közlekedési módra vonatkozóan, és összehangolja az ágazat beruházási prioritásait.
- **Lengyelország** i. aktualizálta nemzeti légvédelmi programját, amely elrendelte a széntüzelésű hőforrások állami támogatásának megszüntetését, és számos intézkedést és szakpolitikát vezetett be a levegőminőség hatékony javítása érdekében, valamint ii. módosította az energiahatékonyságról szóló törvényt az energiahatékonysági szerződések alkalmazásának megkönnyítése érdekében, és ezáltal előmozdította a köz- és magánprojektekbe történő energiahatékonysági beruházásokat a szennyező hőforrások helyettesítésének felgyorsítására.
- **Finnország** elfogadta a villamos energiára és egyes üzemanyagokra kivetett jövedéki adóról szóló törvényt. A törvény hatálybalépésének jogszabályi rendelkezése a különböző energiafajták meglévő adóztatásának megváltoztatását jelzi annak érdekében, hogy az ipar villamosításának előmozdítása és a karbonszegény technológiákba történő beruházások ösztönzése révén hozzájáruljon a fosszilis tüzelőanyagok fokozatos kivezetéséhez.

Beruházások:

- **Olaszország** i. több mint 200 km kerékpárútvonalat épített a nagyvárosi területeken és az egyetemeknek otthont adó városokban, ami megkönnyíti az egyetemek, az intermodális csomópontok és a nagyvárosi területek egyéb pontjai közötti ingázást, ii. a déli vasutakon több mint 172 km-nyi vasútvonal rezilienciáját javította, beleértve a vasútvonalak felújítását 6 különböző útvonalon, valamint iii. 34-ről 14-re csökkentette az illegális hulladéklerakók számát – ez 60 %-os csökkenést jelent –, javítva a hulladékgazdálkodást és csökkentve a környezeti terhelést.
- **Portugália** i. további 1 730 nyilvánosan hozzáférhető elektromos töltőállomást telepített annak érdekében, hogy hatékonyan építsen a meglévő hálózatra, és a tisztább járművek használatának támogatása céljából bővítse azt, valamint ii. szerződéseket írt alá 257 kibocsátásmentes autóbusz beszerzésére és célzott

töltőinfrastruktúra kiépítésére Lisszabon és Porto nagyvárosi területein a tömegközlekedés dekarbonizálása érdekében.

- **Csehország** i. 26 projektet hajtott végre a vasútvonalak korszerűsítésével, a vasútállomások rekonstruált vágányokkal, biztonságos és akadálymentesen hozzáférhető peronokkal, valamint csökkentett energiaintenzitással és az állomásépületek kényelmének növelésével kapcsolatos korszerűsítésével kapcsolatban, ii. több mint 24 km kerékpárútvonalat épített ki az aktív mobilitás elősegítése érdekében, valamint iii. 15 projektet hajtott végre a reziliens árvízvédelem megteremtése érdekében, beleértve a városi területeken az esővíz hatékony kezelését, megvédve a polgárokat az árvízkockázatoktól.

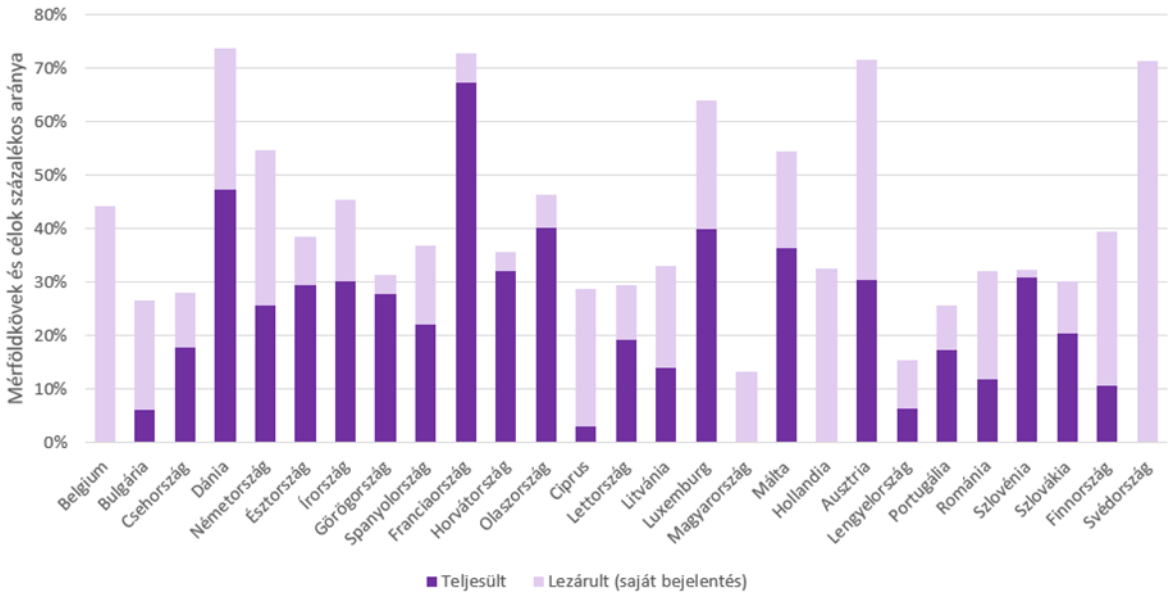
Digitális átállás

Az RRF jelentős mértékben hozzájárul a digitális átálláshoz az Unióban. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek számos intézkedést tartalmaznak, többek között a következő generációs digitális infrastruktúrák és fejlett technológiák bevezetését, a lakosság és a munkaerő digitális készségeinek fejlesztését (oktatás és képzés révén), valamint a vállalkozások és a közszolgáltatások digitalizációjának támogatását. Összesen 166,2 milliárd EUR-t különítenek el a digitális átállás pillérének támogatására[59].

A tagállamok jelentős előrehaladást értek el a digitális átálláshoz kapcsolódó intézkedések végrehajtása terén, és a kapcsolódó mérföldkövek és célok több mint egyharmada lezárultnak vagy teljesítettnek minősül. Konkrétan a digitális átálláshoz kapcsolódó 2 464 mérföldkőből és célból 877 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 35 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 19 %-ot is). A Bizottság a digitális átálláshoz hozzájáruló e mérföldkövek és célok közül 290-et úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

[59] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel a digitális átállás pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

18. ábra: A digitális átálláshoz hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre a digitális átállás pillére keretében

Reformok:

- A **Hollandiában** végrehajtott nyílt kormányzati törvény javítja a közigazgatási információk átláthatóságát és hozzáférhetőségét. Az állami és félig állami hatóságok ma már könnyebben hozzáférhető és kompatibilis tájékoztatást nyújtanak a polgároknak, a sajtónak és a médiának, a parlamenti képviselőknek és alkalmazottaknak.
- **Lettországban** elfogadták a digitális egészségügyi stratégiát, amely ütemtervként szolgál az egészségügyi ágazatban a biztonságos, a betegek és az ágazat igényeit kielégítő digitális megoldások kidolgozásához és végrehajtásához. A stratégia olyan szempontokra terjed ki, mint az adatkezelés, az adatok kutatási célú felhasználása, a népegészségügyi ágazat informatikai rendszerei és megoldásai, a privát informatikai rendszerek, a határokon átnyúló adatcsere, valamint az új digitális egészségügyi megoldások végrehajtásához és használatához szükséges digitális készségek.

Beruházások:

- **Franciaország** sikeresen elindította az új szuverén digitális személyazonosság alkalmazást, amely lehetővé teszi a felhasználók számára az ahhoz való könnyű hozzáférést. Ennek eredményeként több mint 12,5 millió új, „digitális személyazonosság” funkcióval rendelkező személyazonosító igazolványt állítottak ki.

- **Csehország** kiterjesztette a regionális és önkormányzati hatóságok digitális hirdetőtábláihoz való hozzáférést. Most már közel 300 szervezetnél, köztük helyi önkormányzatoknál és helyhatóságoknál kell közzétenni a hivatalos hirdetőtáblák nyílt metaadatait. Ez hozzájárul a nyílt hozzáférésű adatok nemzeti katalógusának javításához, mivel így nyilvános adatbázisokban hozzáférhetővé válnak a közigazgatási kódlisták, és nő a nyílt hozzáférésű adatok előállítóinak száma.
- **Dániában** legalább 3 500 háztartás és vállalkozás jutott nagy sebességű internethez – amely számukra korábban nem volt elérhető – a meglévő széles sávú rendszer, a *Bredbåndspuljen* bővítése révén. Ez a rendszer nagy sebességű internet-hozzáférést biztosít Dánia azon vidéki területei számára, amelyeket az elégtelen piaci ösztönzők miatt nem megfelelő lefedettség jellemez, beleértve a hídkapcsolattal nem rendelkező szigeteket is.
- **Olaszországban** három fontos cél teljesült, amelyek a közigazgatási szervek e-kormányzati megoldásokba való integrációjához kapcsolódtak: i. 6 678 további közigazgatási szerv vezette be a „PagoPA" digitális fizetési rendszert (+71 % 2021-hez képest), ii. 10 675 további közigazgatási szerv csatlakozott, és nyújtott szolgáltatásokat a közszolgáltatások egységes hozzáférési pontján, az úgynevezett „app IO"-n keresztül (+251 % 2021-hez képest), és iii. 1 798 központi közigazgatási szerv és önkormányzat iratkozott fel a „digitális értesítési platformra", és azon keresztül megkezdte a polgárok, jogalanyok, egyesületek és más köz- vagy magánjogi szervezetek számára jogilag kötelező erejű értesítések küldését.

Intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés

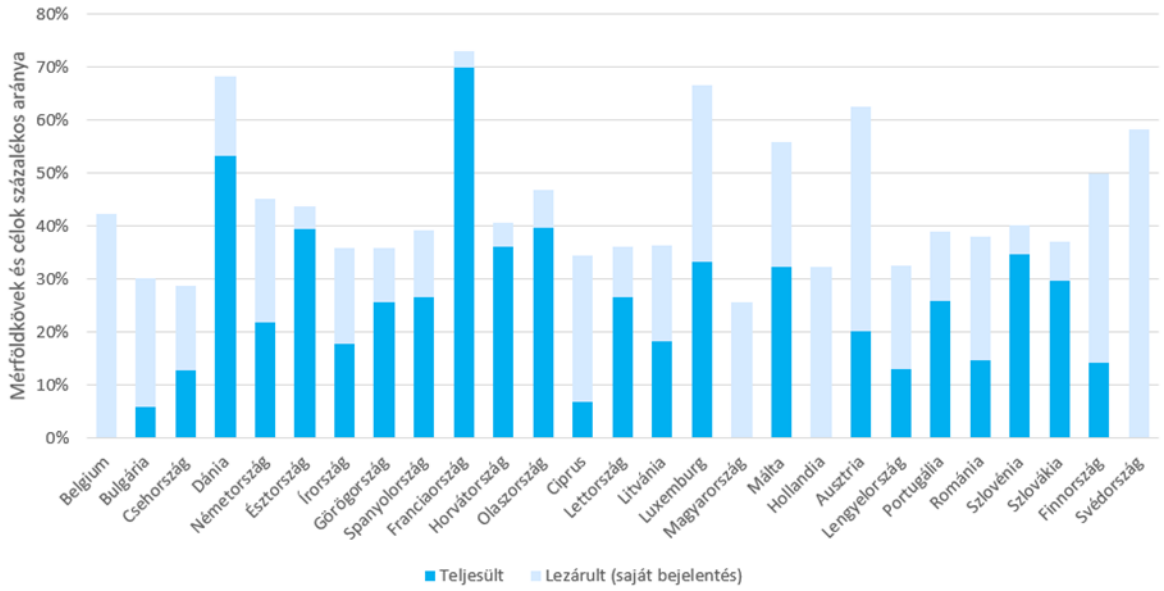
A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek 1 700, több mint 332 milliárd EUR értékű intézkedéssel és alintézkedéssel járulnak hozzá az intelligens, inkluzív és fenntartható növekedéshez (azaz a 3. pillérhez)[60]. Ezek az intézkedések számos területre kiterjednek, többek között az üzleti környezet és a versenyképesség javítását célzó reformokra és beruházásokra, a kkv-k támogatására, a kutatás-fejlesztésre, az innovációra és a kulturális ágazatra.

Jelentős előrelépés történt az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez kapcsolódó intézkedések végrehajtása terén: a mérföldkövek és célok 40 %-a járul hozzá az RRF e célkitűzéséhez, és a tagállamok arról számoltak be, hogy ezeket a Bizottság kielégítően teljesítette. Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez hozzájáruló 3 305 mérföldkőből és célból 1 346 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 41 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 23 %-ot is). A Bizottság e mérföldkövek és célok közül 420-at úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a

[60] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

19. ábra: Az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedéshez hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés pillére keretében

Reformok:

- **Csehország** tanúsítási platformot hozott létre az orvostechnikai eszközök és az űripar számára. Ez a platform összekapcsolja a vállalatokat az igazgatási szervekkel, hogy alapvető információkat, képzést és iránymutatást nyújtson az egyes termékekre és szolgáltatásokra vonatkozó tanúsítványok megszerzéséhez.
- **Málta** létrehozott egy e-akadémiát, amely átfogó online tanfolyamokat kínál azzal a céllal, hogy – foglalkoztatási viszonyuktól függetlenül – valamennyi felnőtt számára kiterjessze a továbbképzési és átképzési lehetőségeket. A tanulókat mentorálási és útmutatási egység, valamint egy online központ segíti, hogy tanácsadási szolgáltatásokat nyújtsanak azoknak a felnőtteknek, akik a legjobb oktatási pályát keresik továbbképzési és átképzési igényeik kielégítése, valamint az általános jólléti tanácsadás érdekében. Az e-akadémiát egy olyan központ is kiegészíti, amely műszaki felszereléssel és személyes tanácsadás révén biztosít fizikai teret azon felnőttek számára, akik nem rendelkeznek digitális készségekkel vagy eszközökkel az online kurzusokhoz való hozzáféréshez.

- **Litvánia** új Kutatási Tanácsot hozott létre, amely segíti a vállalkozásokat és a szervezeteket a nemzetközi kutatási és innovációs lehetőségek kihasználásában, és elemzési támogatást nyújt a kormánynak az innovációs és felsőoktatási szakpolitikák terén.

Beruházások:

- **Olaszországban** 25 vállalat, köztük kkv-k kaptak finanszírozást közös európai érdeket szolgáló fontos projektekben való részvételhez a hidrogéntechnológia és -ipar; a mikroelektronikai és a kommunikációs technológiák; valamint az új generációs felhőalapú infrastruktúra és szolgáltatások területén. Ezek a projektek Európa versenyképességéhez, innovációjához és fenntarthatóságához hozzájáruló, áttörést jelentő innovációkat finanszíroznak.
- **Horvátországban** mintegy 18 millió EUR-t biztosítottak olyan egyetemek és kutatóintézetek kutatási projektjeihez, amelyek megállapodtak abban, hogy az eredményekre összpontosítanak, megváltoztatva az állami kutatás finanszírozásának módját a sikeres eredmények jutalmazása felé.
- **Spanyolországban** 897 millió EUR-t ítéltek oda 3 463 kutatási és fejlesztési projektnek, amelyek a következőkhöz kapcsolódnak: i. koncepcióigazolás, ii. stratégiai technológiák, iii. zöld és digitális átállás, iv. köz-magán kutatási együttműködés, v. a társadalmi kihívásokkal kapcsolatos kutatás-fejlesztés, és vi. nemzetközi kutatási együttműködés.

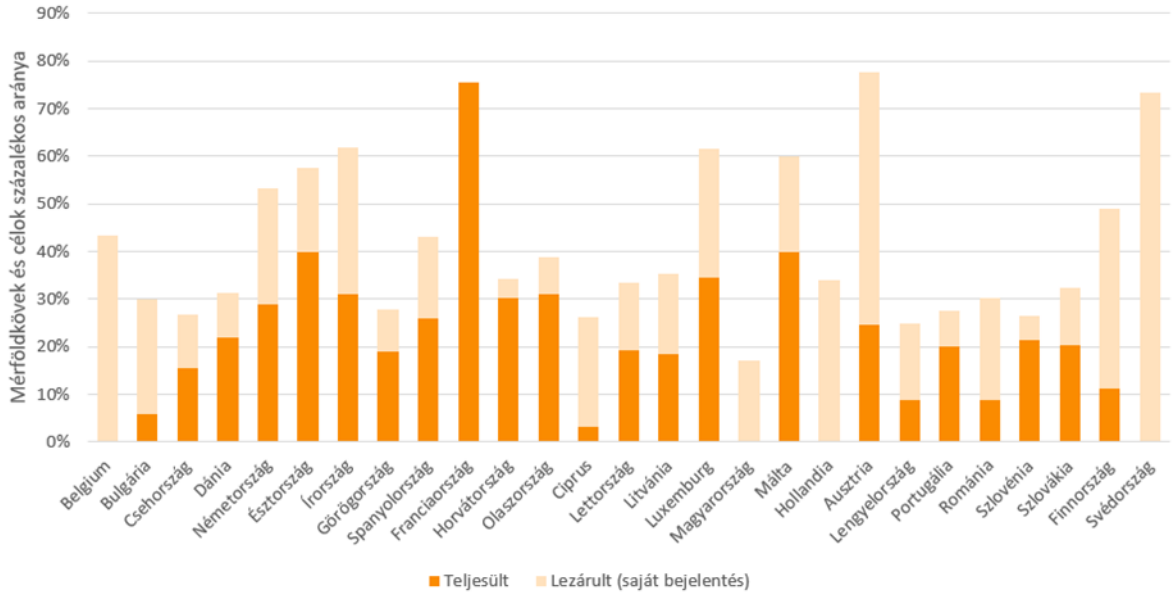
Társadalmi és területi kohézió

A tagállamok jelentős számú intézkedést vezettek be a társadalmi és területi kohézió támogatására, különösen hozzájárulva a szociális jogok európai pillérének végrehajtásához. Számos helyreállítási és rezilienciaépítési terv tartalmaz külön fejezeteket az esélyegyenlőségről és a munkaerőpiachoz való hozzáférésről, a méltányos munkafeltételekről, valamint a szociális védelemről és a társadalmi befogadásról. Valamennyi helyreállítási és rezilienciaépítési terv olyan intézkedéseket is finanszíroz, amelyek célja a területi infrastruktúra és szolgáltatások különböző típusainak javítása, beleértve a versenyképesség fokozására, a közlekedés és a széles sávú konnektivitás javítására, a természeti erőforrások fenntartható használatának biztosítására és a környezet megőrzésére, valamint a helyi és regionális szintű közigazgatás teljesítményének javítására irányuló reformokat és beruházásokat. Pontosabban, a Tanács által eddig elfogadott 27 helyreállítási és rezilienciaépítési terv mintegy 261,2 milliárd EUR-val támogatja ezt a pillért[61].

[61] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel a társadalmi és területi kohézió pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek társadalmi és területi kohézióra vonatkozó lefedettsége egyes tervekben jobban jelentkezik, mint másokban, és összességében jó az előrehaladás. Egyes tagállamokban a társadalmi és területi kohézió a helyreállítási és rezilienciaépítési terv valamennyi elemének különböző intézkedéseibe beépül. A társadalmi és területi kohézióhoz kapcsolódó 2 888 mérföldkőből és célból 1 064 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 37 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 20 %-ot is). A Bizottság a társadalmi és területi kohézióhoz hozzájáruló mérföldkövek és célok közül 322-et úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

20. ábra: A társadalmi és területi kohézióhoz hozzájáruló, teljesítettként vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre a társadalmi és területi kohézió pillére keretében

Reformok:

- **Olaszország** új kerettörvényt fogadott el a nem önellátó idősek életkörülményeinek javítása érdekében. A törvény célja különösen a szociális és egészségügyi szolgáltatások „egyablakos ügyintézési pontjainak” egyszerűsítése és biztosítása, a gondozásra szoruló idős személyek állapotának értékelésére szolgáló eljárások felülvizsgálata, valamint az otthon nyújtható szociális és egészségügyi szolgáltatások körének bővítése.

- **Görögország** 150 000 polgár esetében igazolta a digitális és zöld készségekkel, valamint pénzügyi jártassággal kapcsolatos képzési programok teljesítését. A programok célja a fiatalok és a tartósan munkanélküliek, a technológiailag hátrányos helyzetű munkavállalók, a korlátozott képzési erőforrásokkal rendelkező munkavállalók és a közszférában foglalkoztatottak, például a tanárok munkaerőpiaci lehetőségeinek javítása.
- **Lengyelország** létrehozta a zöld városátalakítási eszközt a fenntartható városfejlesztés előmozdítása és a társadalmi-gazdasági egyenlőtlenségek kezelése érdekében. E kezdeményezés célja, hogy energiahatékony megoldások (például energiaklaszterek és megújuló energiaforrások használata) révén javítsa a városi infrastruktúrát; előmozdítsa a zöld átállást szolgáló természetalapú megoldásokat (például a fenntartható esővíz-gazdálkodást szolgáló zöld-kék infrastruktúrákat); valamint támogassa a kibocsátásmentes közlekedési rendszereket (a gyaloglás, a kerékpározás és a közforgalmú közlekedés ösztönzése, valamint alacsony kibocsátású övezetek létrehozása révén).

Beruházások:

- **Franciaország** 20 000 további szociális lakás hőtechnikai felújítását támogatta Franciaország szárazföldi részén és a tengerentúli területeken egyaránt, és 2020 óta 40 000 szociális lakást ért el. Az épületek mélyfelújítása révén a cél az elégtelen hőszigetelés fokozatos felszámolása és 2026 végére átlagosan legalább 30 %-os energiamegtakarítás elérése.
- **Olaszország** az olasz nemzeti egészségügyi szolgálat készségeinek fejlesztését célzó képzési útvonal aktiválásával megerősítette munkaerő-állományát. A kezdeti 1 800 ösztöndíjat biztosító program célja az általános orvosi gyakorlat és a kórházi fertőzések biztonságának javítása a személyzet tagjai számára.
- **Lettország** 75 km regionális és helyi közutat újított fel vagy épített újjá azzal a céllal, hogy javítsa a közúti biztonságot, biztosítsa az új települések összeköttetését és működését, valamint javítsa a polgárok munkahelyekhez és szolgáltatásokhoz való hozzáférését.

Egészségügyi, gazdasági és intézményi reziliencia

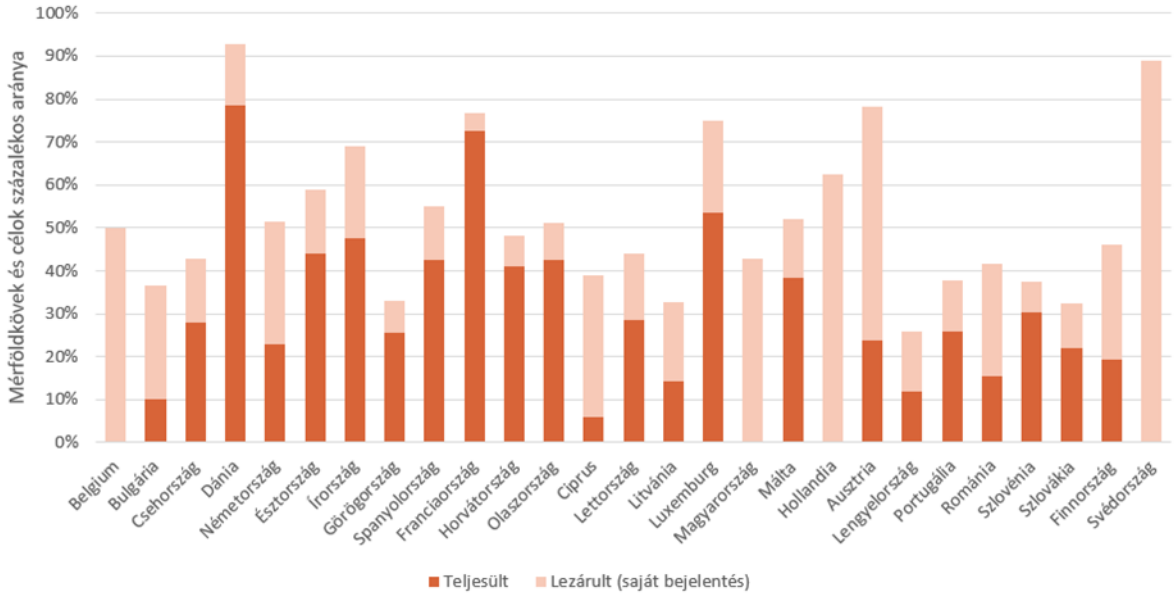
A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek jelentős mértékben hozzájárulnak az egészségügyi, valamint a gazdasági, társadalmi és intézményi rezilienciához, többek között a válsághelyzetekre való felkészültség és a válsághelyzetekre való reagálási képesség növelése céljából. A helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő több mint 1 200 intézkedés és alintézkedés mintegy 88,5 milliárd EUR értékben[62]

[62] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel az egészségügyi, gazdasági és intézményi reziliencia pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

járul hozzá az egészségügyi, valamint a gazdasági, társadalmi és intézményi reziliencia szakpolitikai pilléréhez. Ezek az intézkedések az egészségügyi ellátástól és a tartós ápolás-gondozástól az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonyságáig és a pénzmosás elleni küzdelemmel kapcsolatos intézkedésekig számos szakpolitikai területre kiterjednek.

Az egészségügyi, gazdasági és intézményi reziliencia az a pillér, amelyben eddig a legnagyobb előrehaladás történt. Az egészségügyi, valamint a gazdasági, társadalmi és intézményi rezilienciához hozzájáruló 2 503 mérföldkőből és célból 1 162 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 46 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 27 %-ot). A Bizottság az egészségügyi, gazdasági és intézményi rezilienciához hozzájáruló mérföldkövek és célok közül 374-et úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

21. ábra: Az egészségügyi, gazdasági és intézményi rezilienciához hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre az egészségügyi, gazdasági és intézményi reziliencia pillére keretében

Reformok:

- **Görögország** 48 mentális egészségügyi egységet hozott létre, hogy támogassa a minőségi mentális egészségügyi szolgáltatásokhoz való egyetemes és ingyenes hozzáférést. Ezen egységek betegei közé tartoznak a mentális egészségügyi

problémákkal küzdő gyermekek, serdülők és fiatal felnőttek, a demenciában, az Alzheimer-kórban és az autizmusban szenvedők, valamint a függőséget okozó anyagokat használó személyek és az eltartott személyek. Ezen túlmenően a reform célja, hogy a mentális egészségügyi ellátást kimozdítsa az intézményekből, és olyan közösségi alapú szolgáltatásokat hozzon létre, amelyek együttműködnek a jelenlegi mentális egészségügyi szükségletek kielégítése érdekében, és felkészülnek a világjárvány utáni jövőbeli kihívásokra.

- **Észtország** az alapellátás megerősítése érdekében módosította a vonatkozó jogszabályokat. A jogszabályi változások javították a beteglisták kezelését, megkönnyítve a betegek számára, hogy továbbra is részesüljenek az alapellátásban, és kiterjesztették az ápolók azon jogát, hogy gyógyszereket írjanak fel a betegeknek. Az ország továbbá vonzóbbá tette a távoli területeken való munkavégzést az orvosok és a gyógyszerészek számára.
- **Horvátországban** bérmegállapítási reformot hajtottak végre. 2024 áprilisától kezdődően valamennyi köztisztviselő és közalkalmazott az egyenlő munkáért egyenlő bérezés elvén alapuló új és átláthatóbb javadalmazási rendszer szerint kapott fizetést.

Beruházások:

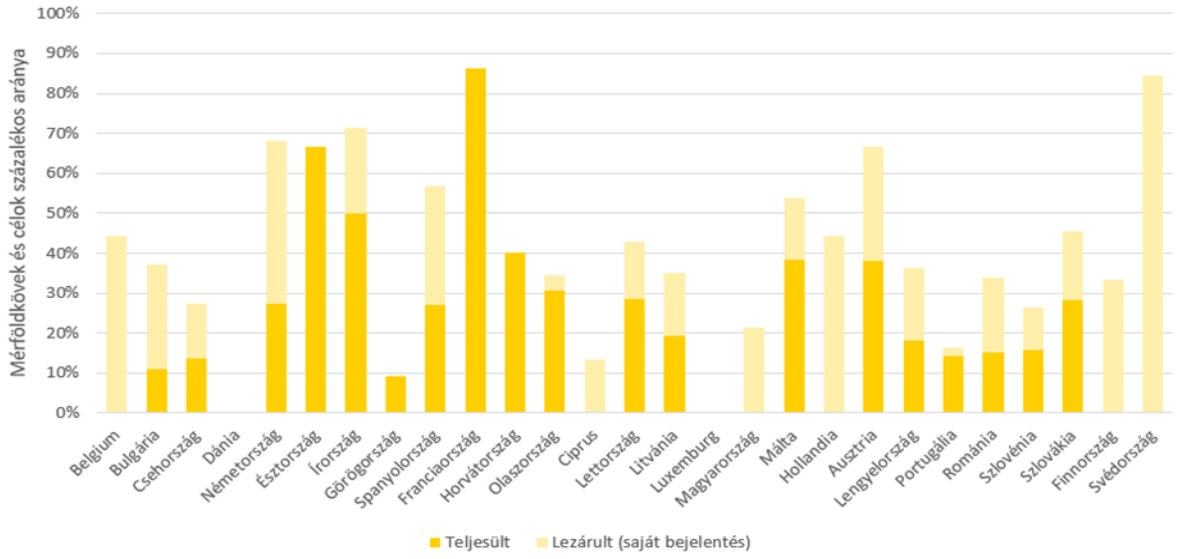
- **Belgium** egy szélesebb körű beruházás részeként jóváhagyta a Vallon régió tartós ápolás-gondozásra vonatkozó intézménytelenítési stratégiáját, amelynek célja a kiszolgáltatott csoportok számára a szociális lakások kínálatának bővítése alacsony bérleti díjas lakások, inkluzív és szolidaritáson alapuló lakások, valamint hajléktalanok számára kialakított szálláshelyek építése és energiahatékony felújítása révén.
- **Dánia** új digitális megoldást dolgozott ki annak érdekében, hogy a Covid19-világjárványt követően javítsa a polgárok és az egészségügyi rendszer összekapcsoltságát. A pneumococcusra, az influenzára és a terhességre vonatkozóan új digitális kérdőíveket dolgoztak ki annak érdekében, hogy lehetővé tegyék a betegek gyors rétegződését az oltási igények és az egyéb orvosi kezelésre szoruló állapotok tekintetében.
- **Írország** szerződéseket ítélt oda egy olyan digitális megoldás beszerzésére, amely támogatja az ePharmacy rendszer kiépítését az írországi kórházakban. Ez a rendszer lehetővé teszi a hatóságok számára, hogy hatékonyabban nyomon kövessék a gyógyszerek alkalmazását és költségeit, valamint támogatja a gyógyszerek elektronikus felírását és beadását, ezáltal javítva az ellátást és a betegek biztonságát. Írország emellett befejezte egy integrált pénzügyi irányítási rendszer tervezését, kiépítését és konfigurálását annak érdekében, hogy hatékonyabbá tegye az egészségügyi rendszeren belüli közbeszerzést és pénzügyi irányítást.

A következő generációra vonatkozó szakpolitikák

A következő generációra, a gyermekekre és a fiatalokra vonatkozó intézkedések elsősorban a koragyermekkori nevelésre és gondozásra, az oktatásra és képzésre, valamint a fiatalok foglalkoztatását támogató intézkedésekre összpontosítanak. A Tanács által elfogadott helyreállítási és rezilienciaépítési tervek mintegy 56,4 milliárd EUR-val támogatják ezt a pillért[63], amelynek mintegy háromnegyede az általános oktatáshoz, a szakképzéshez és a felsőoktatáshoz járul hozzá. A fennmaradó negyedrész majdnem egyenlő arányban oszlik meg a koragyermekkori nevelés és gondozás valamint az ifjúsági foglalkoztatási támogatás között.

Az előrehaladás a következő generációra, a gyermekekre és a fiatalokra vonatkozó szakpolitikákhoz – például az oktatáshoz és a készségekhez – hozzájáruló mérföldkövek és célok tekintetében is kézzelfogható. Eddig a 665 mérföldkőből és célból 259 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 39 %-os előrehaladási aránynak felel meg (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 21 %-ot). A Bizottság a következő generációra vonatkozó szakpolitikákhoz hozzájáruló e mérföldkövek és célok közül 75-öt úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

22. ábra: A következő generációra vonatkozó szakpolitikákhoz hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Megjegyzés: Dánia helyreállítási és rezilienciaépítési terve számos olyan mérföldkövet és célt tartalmaz, amelyek hozzájárulnak a következő generációra vonatkozó szakpolitikákhoz; ezeket a Bizottság még nem értékelte teljesítettként, illetve a tagállam nem jelentette be lezárultként.

[63] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és megfelel a következő generációra vonatkozó szakpolitikák pilléréhez mint elsődleges és/vagy másodlagos szakpolitikai pillérhez rendelt intézkedéseknek.

Forrás: Európai Bizottság

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező releváns intézkedésekre a következő generációra vonatkozó szakpolitikák pillére keretében

Reformok:

- **Szlovákia** állami nemzeti oktatási programot vezetett be az alapfokú és középfokú alapszintű iskolák számára, amely naprakész tanterveket biztosít az osztályok számára. Az új tanterv bevezetése három ciklusban történik, és célja, hogy magasabb szintű, korszerűsített normákat határozzon meg a kulcsfontosságú tanulási célok tekintetében.
- **Lettországban** hatályba lépett a felsőoktatás irányítási reformja. A reform magában foglalja i. az egyetemi tipológiák meghatározását és az egyetemek stratégiai szakosodását, ii. az egyetemi tanácsok létrehozására és jóváhagyására vonatkozó eljárást, a tanácsok hatáskörét, valamint a szenátus, a rektor és az alkotmányozó gyűlés hatásköreinek tisztázását, valamint iii. az új egyetemi rektorok kiválasztására és jóváhagyására vonatkozó eljárást.
- **Németország** egy reform révén megerősítette az oktatási rendszert annak érdekében, hogy további tanfolyamokat és mentorálást biztosítson a tanulásban lemaradó tanulók számára az alapvető tantárgyakra és az alapvető kompetenciákra összpontosítva, a Covid19-válság által okozott tanulási különbségek kezelése érdekében. Ezenkívül 500 millió EUR-t fordítanak további 90 000 gyermekgondozási férőhely létrehozására új gyermekgondozási létesítmények építése és a meglévők felújítása révén.

Beruházások:

- **Portugália** 600 000 laptopot biztosított az általános és középiskolák tanulóinak és tanárainak a digitális oktatás és tanítás támogatása céljából.
- **Olaszország** legalább 20 000, legfeljebb 17 éves kiskorúnak nyújtott strukturált oktatási támogatást, ezáltal küzdve az oktatási szegénység ellen, és támogatva valamennyi gyermek esélyegyenlőségét Dél-Olaszországban.
- **Írország** útválasztók telepítésével 750 általános iskolát kapcsolt nagy sebességű széles sávú hálózathoz, megkönnyítve ezzel a modern digitális oktatást. Ez tovább segíti az írországi regionális és digitális egyenlőtlenségek kezelését azáltal, hogy növeli a hálózati összekapcsoltságot azokban a kisebb és vidéki iskolákban, amelyek korábban a legalacsonyabb szintű hálózati összekapcsoltsággal rendelkeztek.

Nemek, gyermekek és fiatalok

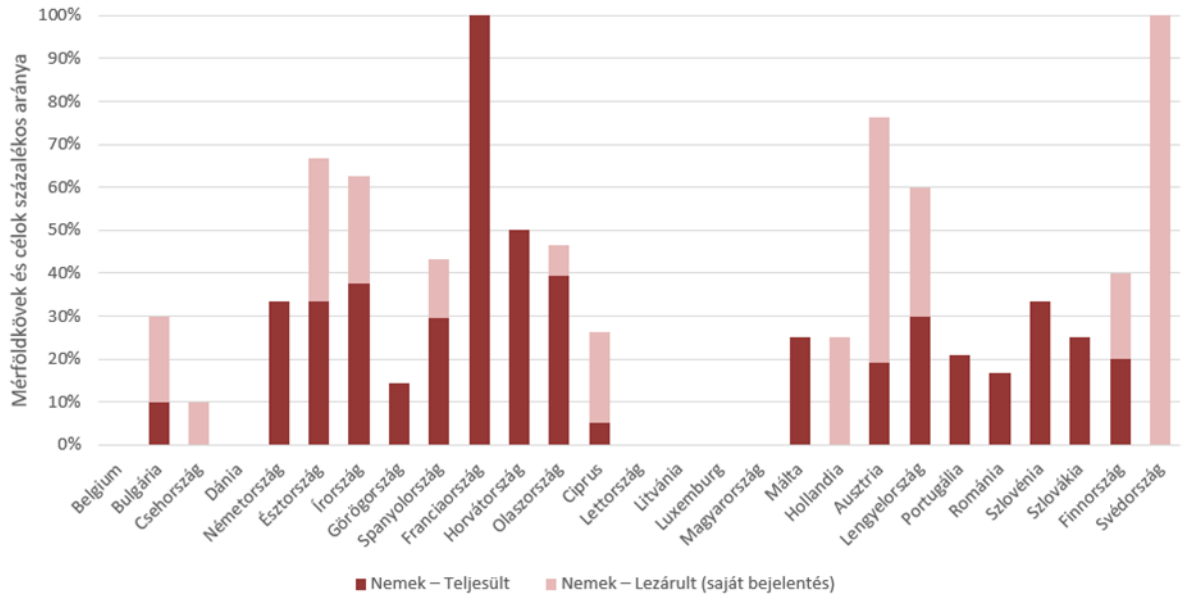
A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek továbbra is jelentős mértékben hozzájárulnak a nemek közötti egyenlőséghez, és a gyermekekre és a fiatalokra összpontosítanak. A tagállamok helyreállítási és rezilienciaépítési tervei 136 (al)intézkedést tartalmaznak, amelyek összesen 22,0 milliárd EUR-val[64] járulnak hozzá a nemek közötti egyenlőséghez. Emellett 423 olyan (al)intézkedést is tartalmaznak, amelyek a gyermekekre és a fiatalokra összpontosítanak, és hozzájárulásuk 66,6 milliárd EUR[65]. Ezek az adatok nem tartalmazzák az olyan egyéb reformok és beruházások hozzájárulását, amelyek eredetileg nem tekinthetők a nemek közötti egyenlőséghez hozzájáruló, valamint a gyermekek és a fiatalok javát szolgáló szakpolitikáknak, de végrehajtásuk jelentős pozitív hatással járhat.

A nemek közötti egyenlőséghez hozzájáruló, a gyermekekre és a fiatalokra összpontosító intézkedések végrehajtása terén is jelentős előrehaladás történt. A 27 helyreállítási és rezilienciaépítési tervben szereplő, a nemek közötti egyenlőségre összpontosító 253 mérföldkőből és célból 102 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 40 %-os előrehaladási arányt jelent (beleértve a kifizetési kérelmekben pozitívan értékelt 22 %-ot). Ezen túlmenően a gyermekek és a fiatalok védelméhez hozzájáruló 714 mérföldkőből és célból 288 lezárultnak minősül a tagállamok bejelentése vagy teljesítettnek a Bizottság értékelése szerint, ami 40 %-os előrehaladási arányt jelent (beleértve a kifizetési kérelmekben pozitívan értékelt 22 %-ot). A Bizottság a nemek közötti egyenlőséghez hozzájáruló 33, illetve a gyermekek és a fiatalok védelméhez hozzájáruló 79 mérföldkövet és célt úgy értékelt, hogy azok 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban) teljesültek. Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

[64] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és a nemek közötti egyenlőségre összpontosító intézkedések arányának felel meg.

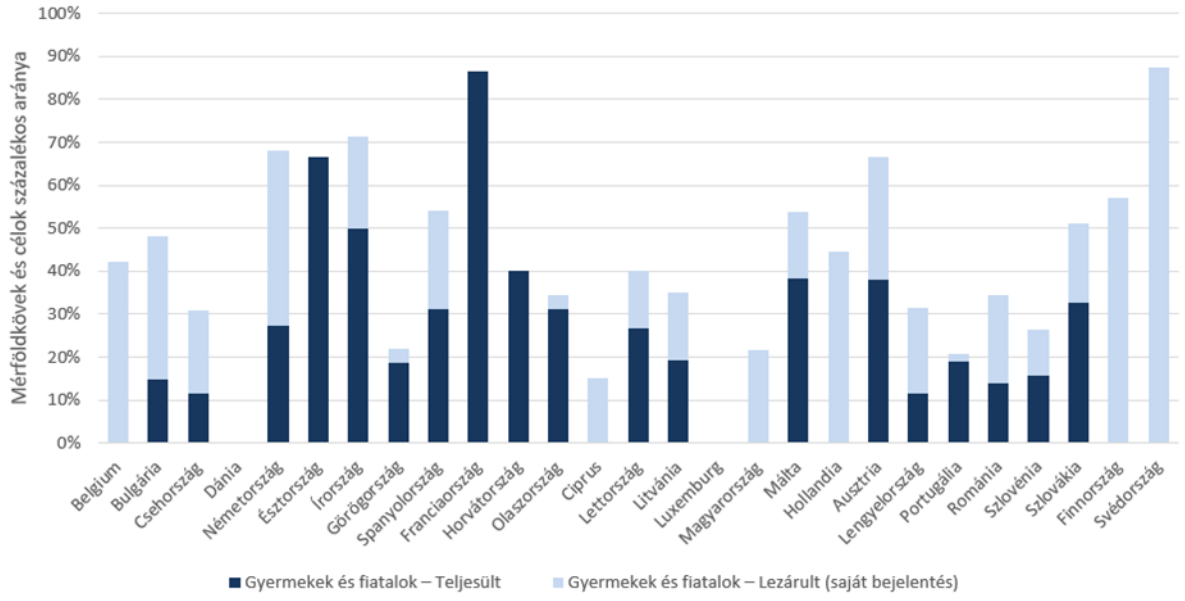
[65] Ez az ábra a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla címkézési módszertanán alapuló költségbecsléseket mutatja be, és a gyermekekre és a fiatalokra összpontosító intézkedések arányának felel meg.

23. ábra: A nemek közötti egyenlőséghez hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Megjegyzés: Belgium, Lettország, Litvánia és Magyarország helyreállítási és rezilienciaépítési terve számos, a nemek közötti egyenlőséghez hozzájáruló mérföldkövet és célt tartalmaz, amelyeket a Bizottság még nem értékelt teljesítettként, illetve amelyekről a tagállam nem számolt be lezárultként.
Forrás: Európai Bizottság

24. ábra: A gyermekekre és a fiatalokra összpontosító, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Megjegyzés: Dánia helyreállítási és rezilienciaépítési terve számos olyan mérföldkövet és célt tartalmaz, amelyek a gyermekekre és a fiatalokra összpontosítanak; ezeket a Bizottság még nem értékelte teljesítettként, illetve a tagállam nem jelentette be lezárultként.
Forrás: Európai Bizottság

Az Európai Ifjúsági Hét során a Bizottság az RRF fiatalokra gyakorolt hatásáról szóló rendezvényt szervezett. Az Európai Bizottság által kétévente a fiatalok

szerepvállalásának előmozdítása érdekében szervezett Európai Ifjúsági Hét 2024 áprilisában több mint 900 fiatal résztvevőt vonzott. A rendezvény középpontjában nyolc fiatal állt, akik különböző módokon profitáltak az RRF intézkedéseiből a nemzeti végrehajtó szervek és az Európai Bizottság meglátásai mellett. Például egy fiatal lett informatikatanár a „Számítógépet minden gyermeknek" projektről beszélt, amely laptopokat biztosít a diákoknak, különösen a hátrányos helyzetűeknek. Ezen túlmenően egy szlovén tervező és egy PR-menedzser ismertette, hogyan hatalmazták fel őket, és hogyan javították szociális biztonságukat a munkáltatók pénzügyi ösztönzőinek köszönhetően, hogy fiatalokat határozatlan idejű munkaszerződéssel alkalmazzanak. Más résztvevők megosztották tapasztalataikat a csehországi egyetemi program korszerűsítésével, a görögországi digitális berendezésekre vonatkozó utalványokkal, a franciaországi pályaválasztási tanácsadással és a spanyolországi képzési intézmények digitális eszközeivel kapcsolatban[66].

Példák teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező, a nemek közötti egyenlőséghez, valamint a gyermekek és a fiatalok védelméhez hozzájáruló releváns intézkedésekre

Reformok:

- **Horvátország** finanszírozási modellt vezetett be azzal a céllal, hogy fedezze a korlátozott költségvetéssel rendelkező városok és helyi önkormányzatok meglévő és újonnan épített koragyermekkori nevelési és gondozási központjainak működési költségeit. Ez minden gyermek számára egyenlő esélyeket biztosít, és segíti a gondozókat, – gyakran nőket – abban, hogy teljes munkaidős állást találjanak.
- **Észtország** kidolgozta a nemek közötti bérszakadék digitális eszközének prototípusát a munkáltatók számára. Ezzel az eszközzel a munkáltatók hozzájuthatnak a szükséges

[66] További információkért lásd a https://commission.europa.eu/document/download/c6550656-98f3-472d-a6d7-6ae2a0620de8_en?filename=240425-RRF_supporting_young_people-FACTSHEET_v6.pdf oldalon elérhető tájékoztatót.

információkhoz a nemek közötti bérszakadékról és annak lehetséges okairól a szervezetükben, lehetővé téve számukra, hogy intézkedéseket hozzanak a nemek közötti bérszakadék csökkentése érdekében.

Beruházások:

- **Olaszország** pénzügyi támogatást nyújtott 700 nők által vezetett vállalkozás létrehozásához és/vagy növekedéséhez, támogatva a női vállalkozókat és erősítve a nők üzleti tevékenységekben való részvételét.
- **Szlovénia** 700, 30 év alatti személy foglalkoztatásához nyújtott támogatást, ezáltal biztosítva a munkaerőpiacra való gyorsabb belépésüket, a fiatalok szerepvállalásának növelését, szociális biztonságuk javítását és készségeik fejlesztését.
- **Románia** a leginkább rászoruló 750 oktatási intézménynek nyújtott támogatást, hogy segítse a diákokat a lemorzsolódás csökkentésében, és megkönnyítse az alsó középfokú oktatásból a felső középfokú oktatásba való átmenetet. Az iskolákat a korai oktatási előrejelző mechanizmusban meghatározott öt mutató alapján választották ki.
- **Franciaország** 160 000 további tanulószerződéses gyakorlati képzési szerződést támogatott, valamint 2 200 munkahelyet teremtett fiatalok számára a sportágazatban, és 1 500 férőhelyet épített vagy újított fel „kiválósági bentlakásos iskolákban”.

D. Az uniós vállalkozások versenyképességének javítását célzó politikák

A helyreállítási és rezilienciaépítési tervek hozzájárulnak az uniós vállalkozások versenyképességének javításához, mivel már mintegy hárommillió vállalkozás részesült az RRF-ből nyújtott támogatásban

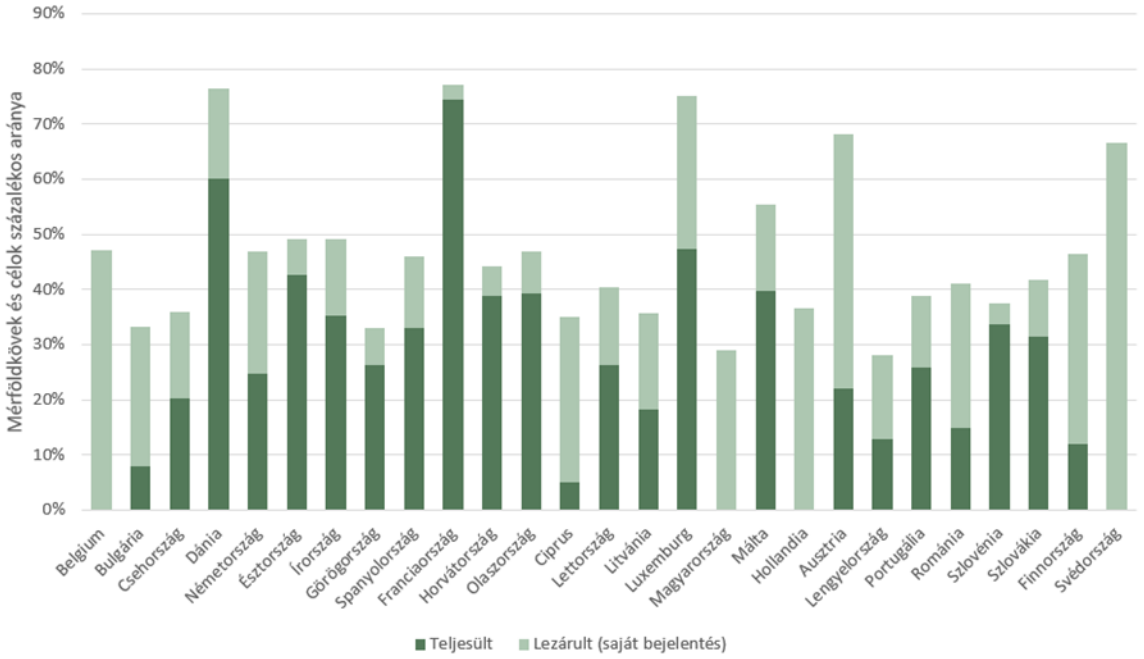
A vállalkozásokat közvetlenül támogató beruházások összesen több mint 82 milliárd EUR-t tesznek ki, ami az RRF teljes becsült kiadásának 13 %-a. Ebből az összegből mintegy 78 milliárd EUR-t különítettek el a kkv-k számára 22 tagállamban. Emellett a vállalatoknak nyújtott támogatás – beleértve a pénzügyi támogatást és a közigazgatás digitalizálását is – legalább 164 milliárd EUR-t tesz ki (ez az RRF teljes becsült kiadásának 25 %-a). Az RRF versenyképességet javító beruházásai számos ágazatra kiterjednek, többek között a feldolgozóiparra, a gépjárműiparra, az energetikára, a kiskereskedelemre, a turizmusra és a kultúrára; több mint 110 milliárd EUR-t fektettek be az ipar dekarbonizációjába és a tiszta technológiákba, 23 milliárd EUR-t a zöld K+F-be, és több mint 2 milliárd EUR-t a zöld készségekbe és munkahelyekbe. Az RRF beruházásai a digitális átállást is előmozdítják, ami közel 600 000 vállalat számára jelent előnyt az olyan technológiák révén, mint a mesterséges intelligencia és a kiberbiztonság.

A beruházások mellett a helyreállítási és rezilienciaépítési tervek számos szakpolitikai területen[67] több mint 900 reformot tartalmaznak, amelyek célja a szabályozási és adminisztratív terhek enyhítése és a kihívások kezelése a teljes üzleti életciklus során, a beruházások hatásának maximalizálása és az uniós vállalkozások versenyképességének fokozása érdekében. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv ezen intézkedései a szabályozások egyszerűsítésére és a bürokrácia csökkentésére összpontosítanak, amely gyakran hátráltatja a vállalkozásokat, különösen a kkv-kat. A versenyképességi intézkedések a teljes üzleti életciklus során felmerülő kihívásokkal foglalkoznak. Az RRF segíti a tagállamokat a vállalkozásindításhoz szükséges idő csökkentésében, az engedélyezési eljárások észszerűsítésében és felgyorsításában, a szabályozott szakmákhoz való hozzáférés korlátozásainak csökkentésében, valamint a vállalkozások integrációjának megkönnyítésében és digitalizálásában.

Jelentős előrehaladás történt a versenyképességgel kapcsolatos intézkedések végrehajtása terén. Az RRF létrehozása óta a vállalkozások növekedéséhez és versenyképességéhez közvetlenül hozzájáruló 4 352 mérföldkőből és célból már 1 856 teljesült (a tagállamok bejelentése vagy a Bizottság értékelése szerint), ami közel 43 %-os teljesítési arányt jelent (beleértve a kifizetési kérelmekben értékelt 25 %-ot). A Bizottság a növekedéshez és a versenyképességhez hozzájáruló e mérföldkövek és célok közül 592-t értékelt teljesítettnek 2023. szeptember 1. és 2024. augusztus 31. között (a jelentéstételi időszakban). Az alábbi keretes írásban szereplő példák a jelentéstételi időszakban teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező kulcsfontosságú intézkedéseket emelnek ki.

[67] Az RRF következő szakpolitikai területei járulnak hozzá a versenyképességhez: üzleti környezet/vállalkozói készség; vállalati infrastruktúra; versenyképesség; az igazságszolgáltatási rendszerek hatékonysága; a közigazgatás és a nemzeti rendszerek hatékonysága, beleértve az adminisztratív terhek minimalizálását; e-kormányzat, digitális közszolgáltatások (beleértve a közlekedés digitalizálását) és helyi digitális ökoszisztémák; a pénzügyi ágazat reformjai; fiskális politika és költségvetési irányítás; csalásmegelőzés; szabályozási változások az intelligens, fenntartható és inkluzív növekedés jegyében; kutatás-fejlesztés és innováció; a nagyvállalkozások támogatása; a kkv-k támogatása.

25. ábra: A versenyképességhez hozzájáruló, teljesítettként értékelt vagy lezárultként bejelentett mérföldköveknek és céloknak a helyreállítási és rezilienciaépítési terv szerinti százalékos aránya

Forrás: Európai Bizottság

Példák a teljesített mérföldkövekkel és célokkal rendelkező, a versenyképességhez hozzájáruló releváns intézkedésekre

Reformok:

- **Franciaország** az állami fellépés felgyorsításáról és egyszerűsítéséről szóló törvény révén egyszerűsítette az adminisztratív szabályokat és eljárásokat, többek között lerövidítette az ipari projektek felülvizsgálatához szükséges időt, vagy észszerűsítette a tanácsadó bizottságokat az igazgatási döntések felgyorsítása érdekében.
- **Szlovénia** a bürokrácia csökkentéséről szóló törvény révén hozzájárult a növekedésbarát üzleti környezet megteremtéséhez az üzleti szféra és a polgárok számára azáltal, hogy észszerűsítette vagy megszüntette a nehézkes közigazgatási eljárásokat. Ez az adminisztratív költségek csökkenését és a vállalkozások versenyképességének növekedését eredményezte Szlovéniában. Emellett több mint 200 olyan törvény és egyéb szabályzat hatályon kívül helyezésével egyszerűsítette a jogszabályokat, amelyek elavultak vagy már nem alkalmazandók.
- **Horvátország** a kkv-kra vonatkozó hatásvizsgálati teszt online bevezetésével megkönnyítette a vállalkozások számára a szabályozás kezelését. Ez magában foglal egy digitális platformot, amely segít nyomon követni, hogy az új jogszabályok milyen hatást gyakorolnak a kkv-kra, és lehetővé teszi az ország szakértői számára, hogy

együttműködjenek, és megosszák egymással ismereteiket. Ezenfelül Horvátország új cselekvési tervet dolgozott ki a vállalkozásoknak az adókon kívül felmerülő többletdíjak és illetékek csökkentése érdekében.

Beruházások:

- **Franciaország** 300 millió EUR összegű finanszírozási rendszert vezetett be az ipar dekarbonizációjára. Ez konkrét támogatást eredményezett a vállalatok számára a dekarbonizáció felé vezető úton. Például egy textilipari vállalat 917 000 EUR összegű támogatást kapott, hogy az egyik gyárában hatékonyabb ipari folyamatokba ruházzon be. Ez a beruházás évi 2 950 MWh-val csökkenti az energiafogyasztást, 2025-ig pedig évi 30 %-kal csökkenti a CO_2-kibocsátást és 50 %-kal a vízfogyasztást. Egy dehidratálással foglalkozó vezető francia szövetkezet egy magas (150–600 °C) hőmérsékletű szárítót alacsony (105–70 °C) hőmérsékletű szárítóval helyettesített, a városi hulladékégető mű hőjét visszanyerve. Az intézkedés célja, hogy 40 %-kal (évi 7 680 tonnával) csökkentse a helyszíni CO_2-kibocsátást.
- **Spanyolország** előrehaladást ért el olyan stratégiai projektekbe történő beruházások terén, amelyek célja az értékláncok átalakítása olyan kulcsfontosságú ágazatokban, mint a gépjárműipar, az agrár-élelmiszeripar, az egészségügy, a haditengerészet és az ipar dekarbonizációja. Legalább 1,2 milliárd EUR-t ítéltek oda 925, az energiahatékonyságra, a fenntarthatóságra és a digitális átállásra összpontosító innovatív projekt számára. Ezek közül 584 kapcsolódik az elektromos járművekhez, az egészségügyhöz és az agrár-élelmiszeriparhoz. Nevezetesen 266 projekt támogatja az elektromos, hálózatról tölthető hibrid elektromos járművek és hidrogénüzemű járművek alkatrészeinek és platformjainak fejlesztését, valamint az önvezető járművekkel és az összekapcsolt mobilitással kapcsolatos kutatást és fejlesztést.

3. REPowerEU

Az RRF kulcsfontosságú eszköz a REPowerEU terv célkitűzéseinek eléréséhez, amelynek célja Európa orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségének csökkentése a tiszta energiára való átállás felgyorsítása és egy reziliensebb energiarendszer megvalósítása révén. Az RRF-rendeletet 2023 februárjában módosították annak érdekében, hogy további pénzügyi forrásokat biztosítsanak a tagállamoknak, támogatva az energiaellátás diverzifikálására, az energiamegtakarítás növelésére, a tiszta energia termelésének növelésére, valamint az uniós energiarendszer rezilienciájának, biztonságának és fenntarthatóságának fokozására összpontosító új vagy kibővített reformokat és beruházásokat.

A REPowerEU célkitűzéseinek 64,2 milliárd EUR összegű finanszírozása különböző forrásokból származik. Az RRF keretében 20 milliárd EUR összegű további vissza nem térítendő pénzügyi támogatást nyújtanak a kibocsátási egységek kibocsátáskereskedelmi rendszer keretében, árverés útján történő értékesítéséből. Ezt a pénzügyi támogatást az RRF-rendelet IVa. mellékletében szereplő aktualizált allokációs kulcs alapján osztják el a tagállamok között[68]. A tagállamok a brexit miatti kiigazításokra képzett tartalékból (a továbbiakban: BAR) származó ideiglenes allokációjuk egészét vagy egy részét átcsoportosíthatják az RRF-be a REPowerEU-fejezeteikben szereplő beruházások és reformok finanszírozása céljából. 23 tagállam kért ilyen átcsoportosítást, összesen 2,1 milliárd EUR értékben[69]. A REPowerEU célkitűzéseinek eléréséhez hozzájáruló új beruházások és reformok finanszírozása érdekében a tagállamok az RRF-ből nyújtott hitelek rendkívül kedvező finanszírozási feltételeiből is profitálhatnak. A 2023. augusztus 31-i határidőig 10 tagállam 127,2 milliárd EUR összegű további hitelt igényelt[70], amelyből 40,5 milliárd EUR célzott REPowerEU-intézkedés[71].

E kiegészítő forrásokhoz való hozzáférés érdekében a tagállamok felülvizsgálták helyreállítási és rezilienciaépítési terveiket, hogy új vagy kibővített reformokat és beruházásokat foglaljanak bele egy külön „REPowerEU-fejezetbe”. 2024. augusztus 31-ig 26 tagállam[72] nyújtotta be módosított helyreállítási és rezilienciaépítési tervét a REPowerEU-fejezetekkel együtt, amelyek közül a Tanács 25-öt fogadott el[73].

---

[68] A tagállamonként rendelkezésre álló további vissza nem térítendő támogatás tekintetében lásd a 2023. évi éves RRF-jelentés (COM(2023) 545 final/2) 11. táblázatát.

[69] További részletekért lásd a2023. évi éves RRF-jelentés (COM(2023) 545 final/2) 12. táblázatát.

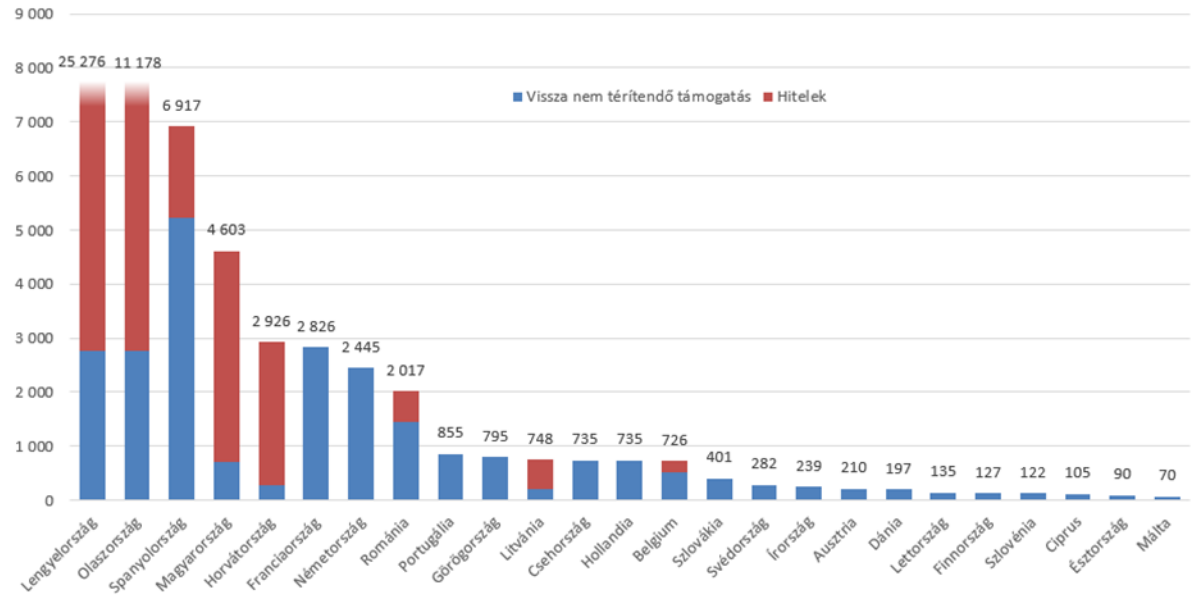
[70] Ez a tagállamok által a nemzeti helyreállítási és rezilienciaépítési tervükhöz igényelt teljes hitelösszeg (291 milliárd EUR) 43,7 %-át teszi ki.

[71] További részletekért lásd a2023. évi éves RRF-jelentés (COM(2023) 545 final/2) 7. táblázatát.

[72] E dokumentum megírásáig Bulgária még nem nyújtotta be REPowerEU-fejezetét.

[73] Luxemburg 2024. május 16-án nyújtotta be REPowerEU-fejezetét. A Bizottság 2024. július 23-án kedvező értékelést adott ki Luxemburg REPowerEU-fejezetet magában foglaló felülvizsgált tervéről, a Tanács pedig 2024. szeptember 23-án elfogadta a felülvizsgált tervet.

26. ábra: A REPowerEU-fejezetek becsült költsége tagállamonként, millió EUR-ban

Forrás: Európai Bizottság

A REPowerEU-fejezetekben foglalt intézkedéseknek hatékonyan kell kezelniük a REPowerEU terv célkitűzéseit. Konkrétabban, az RRF-rendelet a REPowerEU-fejezetben hat célkitűzést határoz meg a reformokra és beruházásokra vonatkozóan, és előírja, hogy minden egyes intézkedés legalább egy célkitűzéshez járuljon hozzá[74]:

1. az energetikai infrastruktúra javítása a földgázellátás biztonsága és diverzifikálása érdekében;
2. az energiahatékonyság fokozása, az ipar dekarbonizációja, a megújuló energia alkalmazása;
3. az energiaszegénység kezelése;
4. az energiaiszükséglet csökkentésének ösztönzése;
5. az energiaátviteli és -elosztási szűk keresztmetszetek kezelése, a kibocsátásmentes közlekedés támogatása;
6. a munkaerő átképzése a zöld és digitális készségek felé, támogatva a zöld átálláshoz kapcsolódó értékláncokat.

A Bizottság gondosan értékelte a REPowerEU-fejezetekben szereplő új intézkedéseket, és csak azokat javasolta a Tanácsnak, amelyek kielégítően megfeleltek az RRF-rendelet V. mellékletében meghatározott értékelési kritériumoknak, beleértve a REPowerEU-fejezetek szempontjából releváns további kritériumokat is: i. hozzájárulás a REPowerEU célkitűzéseihez, és ii. az intézkedések határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval vagy hatással rendelkezésének megállapítása.

[74] Az RRF-rendelet 21c. cikkének (3) bekezdése.

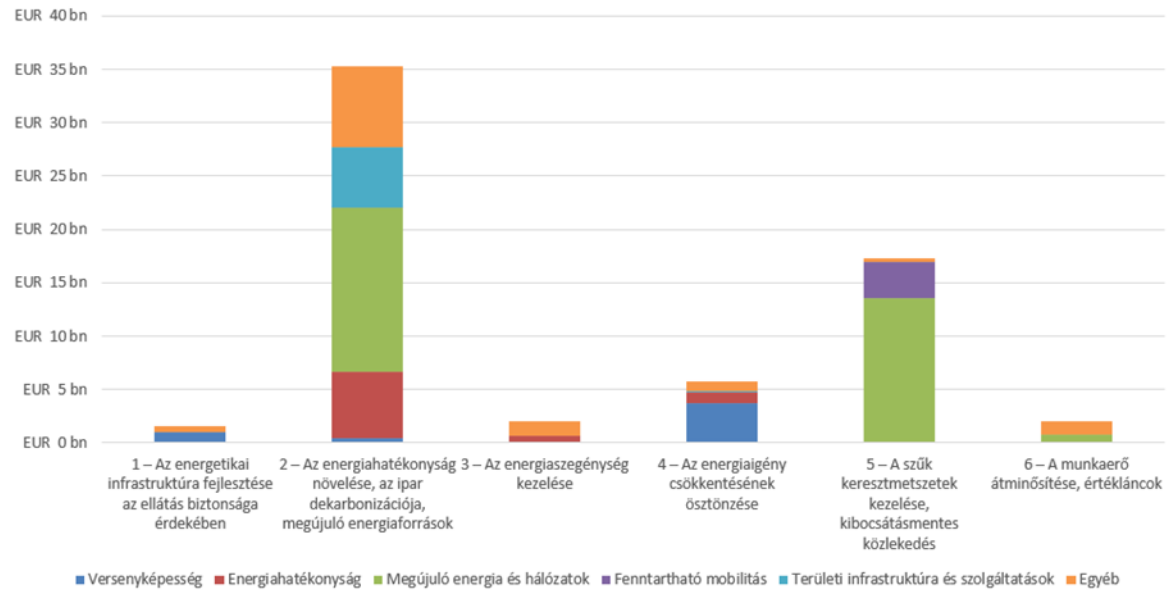
A REPowerEU-fejezeteken túl a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekben szereplő egyéb intézkedések is kapcsolódnak az energiához, hozzájárulva a REPowerEU célkitűzéseihez, és segítve Európát abban, hogy csökkentse az orosz fosszilis tüzelőanyagoktól való függőségét.

A. A REPowerEU-fejezetek intézkedéseinek áttekintése

A REPowerEU további reformjai és beruházásai kezelik a szűk keresztmetszeteket, elősegítik a tiszta energiára való átállás felgyorsítását és az energiaellátás biztonságának megerősítését

A Tanács által 2024. augusztus 31-ig elfogadott 25 REPowerEU-fejezet 261 új intézkedést tartalmaz: 89 reformról és 172 beruházásról van szó, amelyek teljes becsült költsége 64 milliárd EUR. Ezek az intézkedések mind hozzájárulnak a REPowerEU egyik célkitűzéséhez, különös tekintettel a 2. és 5. célkitűzésre: a becsült összköltség több mint 80 %-át kitevő intézkedések a 2. célkitűzéshez („az energiahatékonyság fokozása és a megújuló energia elterjedésének felgyorsítása”) (35,3 milliárd EUR) és az 5. célkitűzéshez („az energiaátviteli és -elosztási szűk keresztmetszetek kezelése, valamint a kibocsátásmentes közlekedés támogatása”) kapcsolódnak (17,3 milliárd EUR).

27. ábra: REPowerEU-allokáció REPowerEU-célkitűzésenként, az elsődleges szakpolitikai terület szerinti bontásban

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A támogatások szakpolitikai területek közötti elosztása tükrözi a tagállamok tiszta energiára való átállásuk során felmerülő legsürgetőbb szükségleteit. A REPowerEU-fejezetekben szereplő, több szakpolitikai területre kiterjedő intézkedések és azok REPowerEU-célkitűzésekhez való hozzájárulása az egyedi intézkedések konkrét hatályától függ. A REPowerEU-támogatás legnagyobb részét (47 %-ot, azaz mintegy 29,8 milliárd EUR-t) a megújuló energiába és a hálózatokba történő beruházások teszik ki. Ezek a beruházások

magukban foglalják a megújulóenergia-termelés többletkapacitását, a villamosenergia-hálózat fejlesztését és a tárolókapacitást. Az energiahatékonyság-javító intézkedések (kb. 8 milliárd EUR allokációjával) számos REPowerEU-célkitűzéshez járulnak hozzá, a legnagyobb mértékben a REPowerEU 2. célkitűzéséhez („az energiahatékonyság fokozása, az ipar dekarbonizációja, a megújuló energia elterjesztése"). A területi infrastruktúra és szolgáltatások javítására összpontosító intézkedések (körülbelül 5,7 milliárd EUR allokációjával) eltérő hatályúak, de főként a megújuló energiaforrásokból történő energiatermelésre összpontosítanak regionális és helyi szinten, ami megmagyarázza a REPowerEU 2. célkitűzéséhez („az energiahatékonyság fokozása, az ipar dekarbonizációja, a megújuló energia elterjesztése") való jelentős hozzájárulásukat. A versenyképesség növeléséhez kapcsolódó intézkedések (körülbelül 5,2 milliárd EUR allokációjával) célja, hogy különböző beavatkozások (főként energiahatékonyság-javítás és energiainfrastruktúra-fejlesztés) révén csökkentsék a vállalkozások és a vállalatok energiafogyasztását, és elsősorban a REPowerEU 4. célkitűzéséhez („az energiaigény csökkentésének ösztönzése") járulnak hozzá. A fenntartható mobilitásba történő beruházások (3,4 milliárd EUR allokációjával) a REPowerEU 5. célkitűzéséhez („energiahálózat és kibocsátásmentes közlekedés") járulnak hozzá.

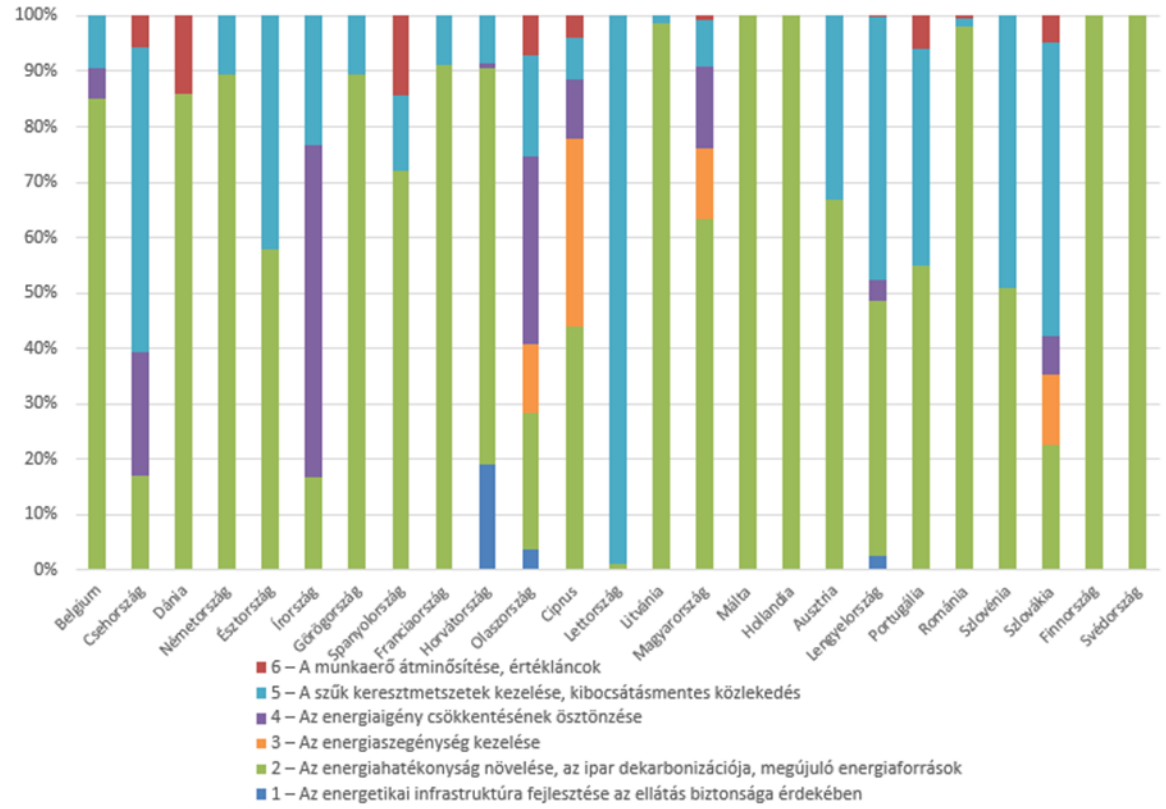
A tagállamok szükségletei és kihívásai eltérőek a beruházások volumene és a REPowerEU-célkitűzések megvalósításához való hatékony hozzájárulás érdekében megcélzandó konkrét területek tekintetében. Pénzügyi volumenüket tekintve a REPowerEU-fejezetekben szereplő intézkedések nagymértékben az energiahatékonyság növelésére, valamint a megújuló energiaforrásokból előállított energia elterjesztésére és előállítására összpontosítanak a tagállamok közel felében (a REPowerEU-fejezetek becsült összköltségének több mint 70 %-a Belgiumban, Horvátországban, Dániában, Finnországban, Franciaországban, Németországban, Görögországban, Litvániában, Máltán, Hollandiában, Romániában, Spanyolországban és Svédországban). Az energiaátviteli és -elosztási szűk keresztmetszetek kezelésére és a kibocsátásmentes közlekedés támogatására irányuló intézkedések (5. célkitűzés) ugyancsak jelentős részét teszik ki az új REPowerEU-intézkedések becsült összköltségének hat tagállamban (a REPowerEU-fejezetek becsült összköltségének több mint 40 %-a Csehországban, Észtországban, Lettországban, Lengyelországban, Szlovákiában és Szlovéniában), míg Lettország a becsült összköltség 99 %-át fordította erre a célkitűzésre.

Három tagállam hozott intézkedéseket a REPowerEU 1. célkitűzésének („az energetikai infrastruktúra javítása a földgázellátás biztonsága és diverzifikálása érdekében") megvalósítására. A REPowerEU-fejezetek a meglévő földgázelosztó rendszer (Olaszország, Lengyelország) építésére, bővítésére és korszerűsítésére, valamint az LNG-terminál kapacitásának növelésére (Horvátország) irányuló beruházásokat

tartalmaznak az ellátás diverzifikálása és a biztonság megerősítése érdekében. E négy beruházás becsült összköltsége 1,6 milliárd EUR[75].

A REPowerEU-fejezetekben foglalt intézkedések jelentősen megerősítik az RRF éghajlat-politikai célkitűzésekhez való hozzájárulását. A REPowerEU-intézkedések becsült összköltségének több mint 74 %-a éghajlat-politikai kiadásnak minősül, ami jóval meghaladja a 37 %-os minimumkövetelményt. Az RRF keretében az éghajlat-politikai fellépéshez nyújtott további támogatás 47,8 milliárd EUR-t tesz ki.

28. ábra: Az RRF REPowerEU célkitűzéseihez hozzájáruló intézkedések becsült költségének aránya

Forrás: Helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla

A REPowerEU-fejezetekhez rendelkezésre álló pénzügyi támogatás igénybevételéhez a tagállamoknak 372 mérföldkövet és 254 célt kell teljesíteniük. 2024. június 5-én folyósították Franciaországnak az első vissza nem térítendő támogatást a REPowerEU keretében meghatározott öt mérföldkő és cél teljesítéséhez[76]. Ezek közé tartozott többek között az ipari dekarbonizációra irányuló projektek kiválasztása – amelyek várhatóan évi 250 GWh-val csökkentik a fosszilisenergia-fogyasztást –, valamint a

75 A Bizottság az országspecifikus értékelésekben arra a következtetésre jutott, hogy ezek az intézkedések az (EU) 2021/241 rendelet 21c. cikkének (6) bekezdésével összhangban teljesítették a jelentős károkozás elkerülését célzó elvtől való eltérésre vonatkozó követelményeket az EU azonnali energiabiztonságának megőrzése érdekében.

76 A tagállamok 2023 végéig kérhették a REPowerEU-allokáció előfinanszírozását, amely a kiegészítő finanszírozás 20 %-ának felel meg. A REPowerEU-intézkedésekhez nyújtott pénzügyi támogatás előrehozása érdekében 10,4 milliárd EUR-t folyósítottak az azt kérelmező 21 tagállamnak (Svédország és Hollandia nem kért előfinanszírozást).

megújulóenergia-termelés felgyorsításáról szóló törvény hatálybalépése az engedélyezési eljárások felgyorsítása érdekében. 2024. augusztus 31-ig (az összesen 622-ből) 68 mérföldkő és cél zárult le, de a Bizottság még nem értékelte őket hivatalosan. Tekintettel a REPowerEU-fejezetek közelmúltbeli elfogadására, még mindig túl korai lenne értékelni az azokban foglalt új reformok és beruházások végrehajtását. A REPowerEU célkitűzéseihez való időben történő hozzájárulás érdekében azonban a tagállamokat arra ösztönözték, hogy a REPowerEU-fejezeteikbe foglaljanak bele kiforrott projekteket, biztosítva a gyorsított végrehajtást.

Példák a REPowerEU-fejezetekben szereplő intézkedésekre:

Reformok:

- **Spanyolország** kulcsfontosságú reformot vezet be, amely javítja a megújulóenergia-termelési projektek és a villamosenergia-hálózati infrastruktúra engedélyezését. A reform célja, hogy: i. megkönnyítse a megújuló energiaforrások elterjedését, és ii. egyszerűsítse az engedélyezési kérelmek feldolgozását.
- **Lengyelország** az engedélyezést megkönnyítő, nagy horderejű reformoknak köszönhetően biztosítani fogja a megújuló energiaforrások, különösen a szárazföldi szélerőművek gyorsabb elterjedését azáltal, hogy egységes szabálykönyvet vezet be, lehetővé teszi az elektronikus alkalmazásokat, és biztosítja a rendelkezésre álló csatlakozási kapacitások átláthatóságát. 2026-ig várhatóan összesen 30 gigawatt megújuló energiát fognak csatlakoztatni a hálózathoz.

Beruházások:

- **Portugália** támogatást fog nyújtani a stratégiai jelentőségű „nettó zéró” technológiák gyártási kapacitásához, például a fotovoltaikus panelek gyártásához Portugáliában és Európában, a szárazföldi és tengeri megújulóenergia-technológiákhoz, az elektrolizátorokhoz és a fenntartható biometánhoz.
- **Románia** több mint 120 000 lakástulajdonosnak nyújt támogatást fotovoltaikus panelek telepítéséhez, és több mint 30 000 lakástulajdonosnak energiahatékonyság-javító intézkedésekhez – a 14 000 energiaszegény háztartás és a kiszolgáltatott helyzetben lévő energiafogyasztók számára nyújtott hasonló beruházások célzott támogatása mellett.
- **Belgium** elősegíti több megújuló energia integrálását és behozatalát az Északi-tengeren és környékén azáltal, hogy támogatja az Északi-tengeren egy tengeri energiaszigeti csomópont kialakítását. Ez legalább 3,15 gigawatt jövőbeli tengeri szélenergia csatlakoztatását teszi majd lehetővé a szárazföldi villamosenergia-hálózathoz.

B. Az összes REPowerEU-fejezetben szereplő, határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval rendelkező intézkedések áttekintése

A REPowerEU-intézkedések erőteljes határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval rendelkeznek

A határokon átnyúló és a több országra kiterjedő projektek döntő fontosságúak a REPowerEU középtávú célkitűzéseinek eléréséhez, és ezeket az RRF keretében ösztönzik. A határokon átnyúló vagy több országra kiterjedő dimenzióval vagy hatással rendelkező intézkedések azok az intézkedések, amelyek hozzájárulnak az EU energiaellátásának biztosításához vagy a fosszilis tüzelőanyagoktól való függőség és/vagy az energiaigény csökkentéséhez. Bár az RRF-ből a valódi határokon átnyúló infrastruktúrához nyújtott támogatás az összetettség és a végrehajtási ütemterv miatt korlátozott volt, a legtöbb tagállam a REPowerEU-fejezeteibe belefoglalta az energiatárolási kapacitásaik és villamosenergia-hálózataik korszerűsítésére irányuló reformokat és beruházásokat. E reformok célja, hogy megkönnyítsék a megújuló energiaforrások integrációját, és javítsák a hálózat rugalmasságát és hatékonyságát, ezáltal támogatva az egész EU-ra kiterjedő energetikai infrastruktúrát. A 2024. augusztus 31-ig elfogadott 25 REPowerEU-fejezet mindegyike tartalmaz több országra kiterjedő vagy határokon átnyúló dimenzióval rendelkező intézkedéseket, amelyek becsült összköltsége 48,7 milliárd EUR, ami a fejezetekben szereplő intézkedések összköltségének 76 %-át teszi ki, jóval meghaladva az RRF-rendeletben előírt 30 %-os minimumot. Kulcsfontosságú, határokon átnyúló és több országra kiterjedő dimenzióval rendelkező projektek:

- több tagállam a határokon átnyúló villamosenergia-összeköttetési projekteket is belefoglalta helyreállítási és rezilienciaépítési terveibe. Belgium például mesterséges energetikai szigetet épít az Északi-tengeren, amely legalább 3 GW jövőbeli tengeri szélenergiát kapcsol össze a szárazföldi villamosenergia-hálózattal, és megkönnyíti a szomszédos országokból származó megújuló energia behozatalát. Olaszország a Szicília és Campania közötti tenger alatti kábelek megépítésével fejleszti belső energetikai infrastruktúráját, továbbá korszerűsíti az Ausztriával és Szlovéniával közös villamosenergia-átviteli rendszerösszekötőket a határokon átnyúló villamosenergia-áramlás fokozása érdekében. Ez növelni fogja az energetikai rezilienciát és a megújuló energiaforrások integrációját,
- a gázinfrastruktúrába irányuló beruházások célja az orosz gáztól való függőség csökkentése és az energiabiztonság garantálása az egész EU-ban. Lengyelország például Gdańsk és Gustorzyn között bővíti gázhálózatát; Horvátország növeli a Krk LNG-terminál kapacitását, amely Magyarországgal és Szlovéniával is összeköttetést biztosít; Olaszország pedig erősíti kapcsolatait Ausztriával és Közép-Európával,
- néhány tagállam, például Franciaország és Spanyolország a megújuló hidrogén előállításába történő közös beruházásokra összpontosít (közös európai érdeket

szolgáló fontos projektek), amelyek határokon átnyúló dimenzióval rendelkeznek, és céljuk a hidrogénértéklánc megerősítése az egész EU-ban. Horvátország a Horvátországot, Szlovéniát és az olaszországi Friuli-Venezia Giulia régiót tömörítő Észak-Adriai Hidrogénvölgyhöz kapcsolódóan megújuló hidrogénnel kapcsolatos projekteket finanszíroz.

Mindezen projektek közös jellemzője, hogy végső céljuk az energiaigény, illetve a fosszilis tüzelőanyagok használatának csökkentése és az energiaellátás biztonságának garantálása, ezáltal jelentősen hozzájárulva a REPowerEU célkitűzéseihez. A helyreállítási és rezilienciaépítési terv REPowerEU-fejezeteire vonatkozó információk a helyreállítási és rezilienciaépítési eredménytábla REPowerEU-szakaszában is elérhetők[77].

[77] Lásd: https://ec.europa.eu/economy_finance/recovery-and-resilience-scoreboard/rePowerEu.html.

4. Következtetés

A 2023-ban tapasztalt késedelmeket követően felgyorsult a mérföldkövek és célok teljesítése, valamint az RRF forrásainak folyósítása. Míg a tagállamok és a Bizottság 2023-as erőfeszítései a helyreállítási és rezilienciaépítési terveknek a REPowerEU tervre válaszul történő felülvizsgálatára irányultak, a folyósítások üteme ezt követően felgyorsult. 2024. augusztus 31-ig az RRF rendelkezésre álló forrásainak több mint 40 %-át folyósították, és 25 tagállam 265,4 milliárd EUR összegű kifizetésben részesült. Csak a jelentéstételi időszakban[78] a Bizottság 27 kifizetési kérelemben 908 mérföldkövet és célt kielégítően teljesítettnek értékelt, majd ezt követően 112 milliárd EUR-t folyósított a tagállamoknak. A folyósítás jelenlegi ütemének fenntartása esetén a Bizottság a várakozások szerint 2024 végéig több mint 300 milliárd EUR-t folyósít. Emellett a 2024 első negyedévéig esedékes mérföldkövek és célok 85 %-át a Bizottság vagy teljesítettnek értékelte, vagy a tagállamok saját bejelentés keretében lezárták őket.

AZ RRF és teljesítményalapú megközelítésének hatékonyságát az RRF félidős értékelése is megerősítette. A 2024 februárjában közzétett jelentés hangsúlyozta, hogy az RRF legsikeresebb jellemzője a forrásoknak a végrehajtás előrehaladásával szembeni folyósítása, valamint a kombinált reformok és beruházások támogatása volt – gyakran egymást kölcsönösen erősítő hatásokkal. A tagállamok és az érdekelt felek támogatták az RRF teljesítményalapú jellegét, köszönhetően az általa biztosított kiszámíthatóságnak és elszámoltathatóságnak. Az értékelés azt is megállapította, hogy az RRF forrásainak gyors folyósítása hatással van a tagállamok válság idején történő támogatására és a közberuházások szintjének fenntartására, miközben a beruházások és a reformok egyedülálló kombinációja segíti az európai gazdaságokat abban, hogy jobban felkészüljenek a zöld és digitális átállásra és a jövőre.

Az RRF félidős értékelését követően a Bizottság fokozta a végrehajtás egyszerűsítésére és felgyorsítására irányuló erőfeszítéseit. A Bizottság 2024. július 19-én a helyreállítási és rezilienciaépítési tervekre vonatkozó aktualizált iránymutatást fogadott el, hogy növelje az eszköz végrehajtásának hatékonyságát, és egyszerűsítse a tagállamokra vonatkozó jelentéstételi követelményeket. Az aktualizált iránymutatás tovább pontosítja a helyreállítási és rezilienciaépítési terv módosításának az RRF-rendelet szerinti lehetőségét, valamint a helyreállítási és rezilienciaépítési terv objektív körülmények esetén történő módosításainak körét. Egyértelműbbé teszi továbbá azokat a feltételeket, amelyek mellett az RRF-ből és más uniós alapokból származó támogatás a szinergiák fokozása érdekében kombinálható.

Mivel csak valamivel több mint két év van hátra az RRF 2026 végi lejártáig, valamennyi tagállam és intézmény erőfeszítéseinek az eszköz teljes körű és időben történő végrehajtására kell összpontosítaniuk. Kezelni kell a végrehajtás lehetséges szűk keresztmetszeteit, és a helyreállítási és rezilienciaépítési terveket adott esetben ki kell

[78] 2023. szeptember 1-jétől 2024. augusztus 31-ig.

igazítani a felmerülő és változó kihívások kezelése érdekében. A Bizottság továbbra is együtt fog működni a tagállamokkal és a kulcsfontosságú partnerekkel annak érdekében, hogy teljes mértékben kihasználja az RRF által kínált lehetőségeket a zöld és digitális átállás előmozdítására, valamint az Európai Unió rezilienciájának és versenyképességének további megerősítésére a korunk fő kihívásainak kezelésére szolgáló reformok és beruházások gyors megvalósítása érdekében.